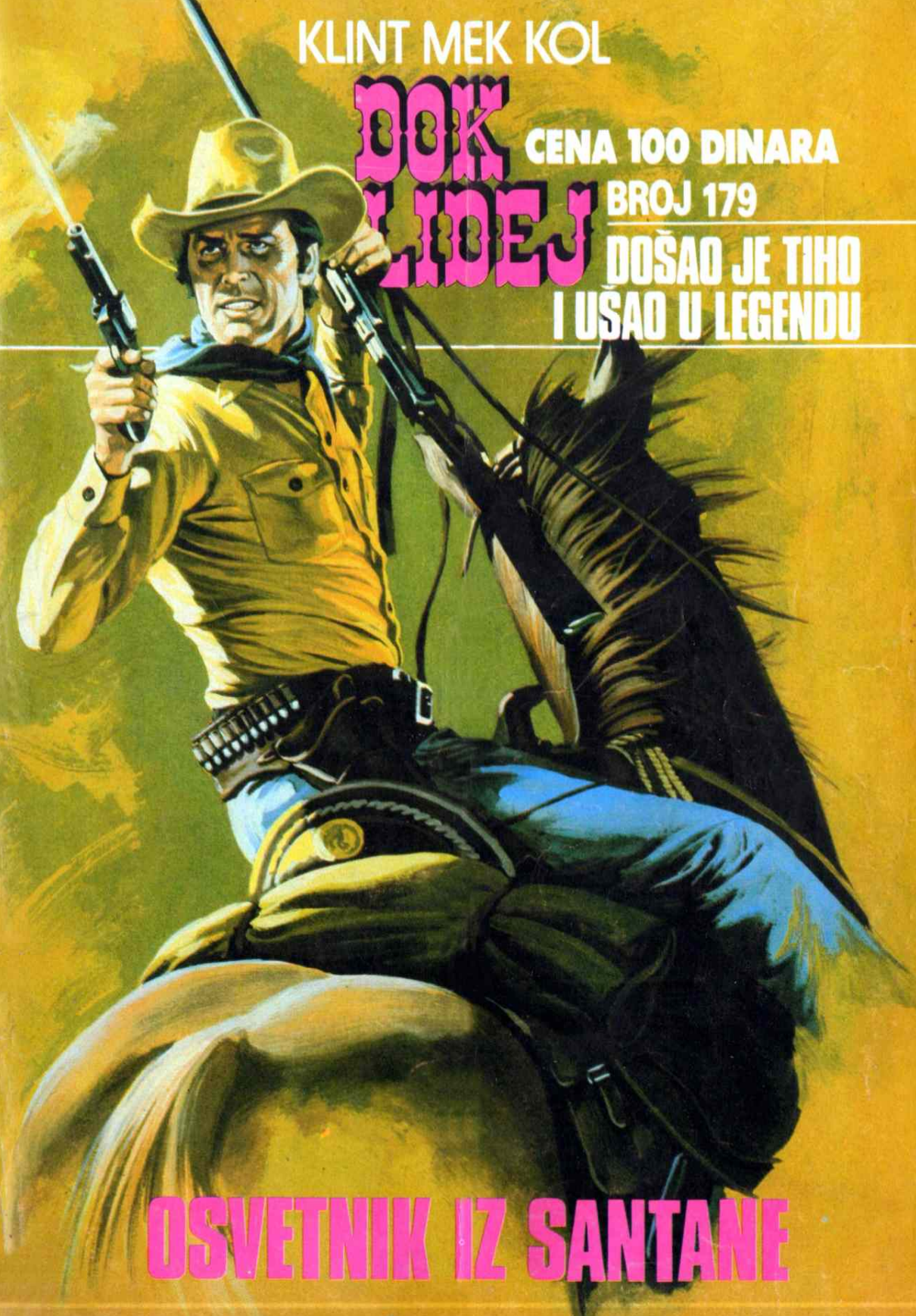

KLINT MEK KOL

**DOŠAO JE TIHO
I UŠAO U LEGENDU**

CENA 100 DINARA

BROJ 179

**DOŠAO JE TIHO
I UŠAO U LEGENDU**

OSVETNIK IZ SANTANE

*** DOK HOLIDEJ ***

Broj 179

KLINT MEK KOL

OSVETNIK IZ SANTANE

NIŠRO FORUM OUR MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA
DOK HOLIDEJ
Broj 179

V. d. glavnog i odgovornog urednika:
Slavko DRAGINČIĆ

Urednik:
Zorka ĆIRIĆ

Naslov originala:
Clint McCall
DILLON

Recenzija:
Radomir MILOSAVLJEVIĆ

Adaptacija i prevod:
Dragoslav MILOSAVLJEVIĆ

Lektor:
Sava DAMJANOV

Tehnički urednik:
Valerija ŠREDER

Naslovna strana:
Ferenc BARAT

Korektori:
Iren GALAMBOŠ
Agota VIRAG BOGNAR

Štampa: 26. III 1986.
Tržište: 7. IV 1986.

Izdaje i štampa NIŠRO FORUM — OOUR MARKETPRINT, Novi Sad, Vojvo-
de Mišića 1. V. d. glavnog i odgovornog urednika: Slavko DRAGINČIĆ.
Urednik: Zorka ĆIRIĆ. Naslov originala: Clint McCall — DILLON.
Copyright: UNIVERSUM PRESS.
Oslobodeno osnovnog poreza na promet, mišljenjem Pokrajinskog sekretarijata
za obrazovanje, nauku i kulturu SAP Vojvodine, broj 413-279/73. od 10. maja
1973. godine.

Već časovima trojica bandita jahali su bez čamora, praćeni samo odjekom topota konjskih kopita koji se odbijao od glatkih litica kanjona i uvana Sijera Nevade. Odjednom je Veliki Dač Holt ugao vodice i zaustavio svog konja. Bacivši pogled preko ravnice zadovoljno je progundao. Oblačast nepovremkaste prašine na putu za Santanu najavljivao je dolazak dilažanse.

— Nismo mogli stići u bolje vreme! — rekao je konjanicima iza sebe. — Napašćemo dilažansu kad uđe u vodu! — posle toga navukao je prijavu crvenu okovratnu maramu na lice, sve do vodnjikavih bleđih očiju.

Ostala dvojica pošli su za njegovim primerom. Jedan je bio visok i koščat, sa tamnom gužvom kose čiji su pramenovi izvirivali ispod širokog „steleon“ šešira. Ris Fleg je božao pred vlastima Teksasa i Kolorada zbog optužbi za silovanja koja je tamo počinio. Sa Holtom i Drejgom sreo se dva dana ranije i oni su mu ponudili da zajedno izvedu jedan poduhvat.

Mali Bigs Drejg sedeo je ukrućen u sedlu, sa grčom ozbiljnosti na licu pokrivenom okovratnom maramom. Dilažansu je pratio nauružan čuvar jer se znalo da nosi pošiljku zlata. Budući da je na granici Divljeg zapada preživeo mnoge godine pakla, željno je očekivao da ga poškropi zlatna kiša. Činilo mu se da mu tu sreću duguje ne samo bog već i ljudi.

Dač Holt je proverio cilindrični

magacin svog „kolta 44“, zavrteo ga oko koščatog kažiprsta i udario njime po šaci druge ruke. Zatim je poterao konja ka šumarku u blizini reke, a Fleg i Drejg su pošli za njim. Tu su naterali konje da miruju i Holt je izdeklamovao poslednja uputstva.

— Pustićemo ih da dobro zagaze u vodu. Ja uzimam na sebe suražara, a ti ćeš, Bigse, srediti vožara. Rise, ako mi slučajno promašimo, ti pazi da budeš precizan.

— Ima li putnika? — zapitao je Drejg.

— Mislim da nema, ali treba očekivati svaku mogućnost — Holt je govorio bez traga žalosti u glasu. — I zapamtite, ne ostavljamo nikoga u životu.

Ne, pomislio je Drejg, ne smemo sobi dopustiti taj luksuz. Pa ipak, od načina kako je Veliki Dač izgovorio te surove reči, grč mučnine stegao mu je želudac.

Dilažansa je klopalarala putem, a onda je zaprega zagazila u reku i banditi su izašli iz zaklona a da ih niko nije čuo.

Odjednom je „kolta“ Velikog Dača grmnulo.

Njegov prvi metak promašio je čuvara i ovaj je ustao i upola se okrenuo držeći u ruci spretnu dvocevku. Zakoloutao je očima duboko uvučenim u očne duplje. Pritisnuo je okidač obe cevi baš u trenutku kada mu je kuršum iz Holtovog „kolta“ prosvirao lobanju.

Snop tanadi iz dvocevke proša-

rao je vodu desno od Flega i naterao visokog bandita da zastane.

Čuvar dilijanse presamitio se na mestu pored vozara i pao u zamučenu reku. Holt je ispačio još jedan metak u telo koje je voda ponela.

Glasan vozarev povik nadjačao je pucnje i uplašeni čovek je kajasma poterao konje. Dilijansa je izbila na obalu i prednji točkovi su se našli na tvrdom tlu u isto vreme kada je do obale stigao Bigs Drejg. Drejg i vozar su pogledali jedan drugoga i Drejg je u vozarevim očima pročitao molbu za milost. Sa žaokom kajanja u srcu, ipak je pritisnuo obarač.

Vozar je pao između konja, pružio ruku da se uhvati za amove, promašio i nestao u oblaku prašine koju je zaprega dizala.

Drejg je poterao svog mrkova napred i skočio iz sedla na leđa najbližeg konja u zaprezi. Dočepao je vođice i sa nekoliko poteza rukom zaustavio zapregu.

Holt je dojahao do palog vozara. Mada nije bilo potrebno, on je ipak ispačio jedan metak nesrećniku u glavu. Vrativši revolver u futrolu, poterao je svog konja do dilijanse i skočivši na vozaško sedišta, namignuo Flegu preko crvene okovratne marame. — Tako! — izvukao je jedan okovani kovčežić iz udubljenja ispod vozaškog sedišta i nogom ga odgurnuo na zemlju.

U međuvremenu zaprega se umirila i Drejg je stao sa konja i pridružio se ostalima koji su stajali pored tamnozelonog kovčežića delimično utonulog u peščano tlo. Osmehujući se, Veliki Dač je skinuo masku.

U gustom žbunju, koje je raslo sve do obale rečice, ponovo su počele cvrkutati ptice. Čuvarevo telo zakačilo je na dnu vode neko

potonulo deblo i ono je izronilo na površinu.

Ris Fleg je takođe skinuo masku i osmotrio teren uzvodno i nizvodno. Pošto nije video ništa alarmantno, njegov pogled se vratio do katanca na okovanom kovčežiću. — Dakle — rekao je stiskajući nestrpljivo vilice. — Hajde da pogledamo šta tu ima.

Holt ga je presekao pogledom. — Ja ću to srediti — rekao je hrpavim glasom, stavljajući metke u cilindrični magacin „kolta“. Zatvorio je magacin i zapeo oroz. Pištolj je poskočio u njegovoj ruci i uz žestok trzaj katanac se otkinuo zajedno sa metalnom rezom. Holt je odgurnuo rezu i mahnio rukom da bi odagnao oblak barutnog dima.

Digavši poklopac, Holt je izvukao jednu punu vrećicu. Odgrizavši zubima kanap kojim je vrećica bila vezana, pustio je da mu na šaku pocuri tamak končić zlatne prašine. — Bogati smo! — povikao je i ponovo vezao vrećicu. Zatim ju je dobacio Drejgu.

Prsti malog bandita zaronili su u vreću i laka drhtavica obuzela mu je telo. Glasom koji se jedva otimao iz grla, Drejg je zapitao. — Koliko toga ima?

Veliki Dač Holt je izbrojao vrećice. — Daj ovamo naše bisage, Rise — rekao je. Zatim je dodao pogledavši Drejga. — Danas smo zaista našli pravi zlatan rudnik! Čuješ li, Bigse? Pravi zlatan rudnik!

Drejg je svukao maramu sa lica. — Koliko ima?

— U ovom trenutku ništa — odgovorio je Holt slažući vrećice u piramidu. — Ali, kada se dočepamo Kalifornije i unovčimo ovo... — Veliki Dač se osmehnuo jer mu je pred očima iskrsnula vizija budućih zadovoljstava. — Mislim da

će to izneti po dvadesetak hiljada za svakoga; možda i više, ali u svakom slučaju ne manje — okrenuo se. — Požuri sa tim bisagama, Rise.

Fleg i Drejg su posmatrali kako Dačevi koščati prsti guraju vrećice sa zlatnim prahom u njihove kožne bisage. Drejg je znao kako će potrošiti svoj deo... kupiće ranč u Južnoj Americi i zaposliće grupu vakerosa koji će voditi brigu o stoci, dok će on leškariti u senci i uživati do sudnjeg dana. Žalio je jedino što se ovo nije desilo mnogo ranije.

A Ris Fleg? Taj će jurcati kao razularena životinja i ludo rasipati sve dok ga ne nađe metak nekog čuvara zakona. Šta će učiniti Veliki Dač? On će verovatno svojim delom plena kupiti mir i spokoj; neki ranč gde će se ljuljati u stolici za ljuljanje i uživati u suncu. Sa pedeset šest godina Holt je ličio na starog medveda otupelih zuba. Ipak, u njegovim vilicama bilo je još snage za neki ujed. Još uvek je bio opasan nasilnik, ali je sa godinama stekao umešnost i lukavost... umešnost i lukavost, koje su od Velikog Dača činile hladnog i nemilosrdnog čoveka. Ono što je nekada činio iz neobuzdane drskosti, sada je radio smišljeno, kao neko ko zna da su mu dani izbrojani. Zbir svih zločina koje je počinio doneo bi mu kaznu od sto pedeset godina zatvora... ako bi bio uhvaćen i osuđen.

Na prvi pogled Drejg je zaključio da je Fleg kukavica. Kukavica i gad kakav samo kukavica može biti, primerak probisveba spremnog na svaku podlost i prljavštinu. Posle samo nekoliko dana zajedničkog jahanja, Drejg je sasvim prozreo obojicu svojih saputnika. Sreo se sa njima slučajno na jednom sporednom raskršću u blizini Kva-

ter Mejla, četrdeset milja istočno od ove reke mutne vode, gde su u vrelini podneva podelili jednu flašu viskija.

Drejg je gledao Flegov kukasti profil i prisećao se vremena kada je bio siromašan, častan i budala... mišljanja ošinio revolverom po glavi pre nego što bi odjahao sa osećanjem da se okupao i skinuo prljavštinu sa sebe. Vremena kada je bio siromašan, častan i budala... Pre Šajla i divlje zapadne granice. Pre nego što je osetio sve patnje poniženja, iz kojih se više nikada nije izvukao... čak ni onda kada je sreo jedinog čoveka koji mu je pružio prijateljsku ruku. Bio je spasem trenutno, ali gorčina mu je ostala u srcu. Bilo je to davno, pre nekoliko godina i posle toga on i Dok Holidej se više nikada nisu sreli.

I poslednja putna torba bila je napunjena, i Dač Holt se uspravio i kritički osmotrio put koji je vodio prema Santani. — Suviše dugo smo se zamajali ovde — zaključio je. Okimuvši se, pružio je par bisaga Flegu, a drugi par dobacio Drejgu. — Ova dilžansa stiže u odrođeno vreme i u Santani je očekuju. Kad vide da je nema, pojahaće ovamo da provere i znajte da neće jahati polako. Dojuriće kao munja...

Zamukao je u poja rečnice i uperio šestometak prema dilžansi. — Budale! — povikao je, a onda potrčao i dograbivši ručicu vrata, naglo ih otvorio. — Napolje! — grmnuo je.

Bigs Drejg je zaprepašćeno zatreptao. Holt je iz kabine dilžanse izvukao neku mladu ženu bledeg, skoro pepeljastog lica i grubo je gurnuo na tlo ispred svojih nogu. — Mislim da sam vam rekao da obratite pažnju na putnike — zaur-

lao je, ali u njegovom glasu nije se osećala prava ljutnja.

— Neka dama — izustio je Teksašanin u jednom dahu i mahinalno pustio da mu revolver klizne nazad u futrolu. Pogledom crnih očiju kliznuo je niz zaobljene linije ulegnute u zelenu travu i zacerekao se. — Ridokose su nešto što do sada još nisam okušao.

— I nećeš — rekao je na to Bigs Drejg.

Fleg i Holt su ga pogledali. Drejg je držao teški šestometak u ruci i hladno ih gledao.

— Šta to govoriš? — planuo je Holt.

Drejg je zakoračio dva koraka i mašujući revolverom, stao ispred žene. — Neću dopustiti da joj se nešto desi.

Veliki Dač se usiljeno nasmejavao. — Zar bi se zbog jedne suknje tukao sa nama, Bigse?

— Ako budete hteli! — odgovorio je Drejg bez kolebanja.

Holt je držao pored sebe revolver sa cevi okrenutom prema zemlji. Trebalo je samo da ga digne i opali. Pre dvadeset godina svakako bi pokušao sreću. Ali danas ne. Znao je sasvim malo o Dreigu, tako reći samo njegovo ime. Sada je znao da mali koščati bandit ima obzira i smatrao je da će biti bolje ako te obzire uvaži. Opuštajući se, prinudio je sebe da se osmehne. — Do vraga, Bigse, tamo kuda idemo ne možemo vući jednu ženu! Ona je svedok! Moramo je se otarasiti!

Žena nije puštala ni glasa od sebe. Ležala je na boku i otvorenih pumačkih usana molećivo gledala Drejga. Teksašanin je ponovo zastavio pogled na njenoj plamenoj kosi. — Bila bi šteta usmrtiti ovakvo parče, Dač — promrmlikao je Fleg valjajući jezikom po ustima zabavljenim od požude. — Neće-

mo videti žensko pre nego što stignemo do Nevade.

Holt je rezeći odgovorio. — Zaveži! Ona će nas zaoržavati — upilivši pogledom vodnjikavih očiju u Drejga, nastavio je. — Šta imaš na umu?

— Da je ostavimo na drugoj strani planine — rekao je Drejg.

— A zašto te ne bismo odveli do sudnice u Santami? — rekao je Dač cereći se podmeštljivo. — Prisloni joj revolver na glavu i zavri s njom odmah, kažem ti!

Drejg je odmahnuo glavom. — Ili potegni revolver na mene, ili se okani te namore, Dač; ova devojka je moja odgovornost.

— Fovedimo je — rekao je Ris Fleg. — Ne može nam ništa nauditi, a možda nam može priuštiti mnogo čega prijatnog.

Holt je zažmirio očima, ali je klimnuo glavom. — O keji, Bigse, neka bude kako ti hoćeš — gurnuvši besno „kolt“ u futrolu, dograbio je svoje bisage jednom rukom. — Samo ovaj put — rekao je i svom težinom usko u sedlo. — Hajdete, krenimo što pre!

Ris Fleg je pojahao svog mrkova, a zatim osmotrio pogledom Drejga, koji je pomogao ženi da se popne na njegovog konja, a zatim se i sam vinuo iza nje. Zarivši mamuze u bok svog konja, odjahao je za Dačom Holtom.

Holt je trkom poterao svog konja prema podnožjima Sijera Nevade. Krupni bandit je bio zabrinut zbog toga što se još uvek nalaze u Arizoni. Na drugoj strani planine pružala se teritorija Nevade, koja je i sama bila samo put do njihovog pravog cilja — Kalifornije. Zamisljao je sebe da je već tamo i ponovo se prisetio da će mu Drejg biti potreban. Ali, onog momenta kada iskoristi Drejgovu kinetiku vezu i promeni zlato za

zdrave američke dolare, onda... Veliki Dač se osmehnuo zamišljajući kako će sa zadovoljstvom reći zbogom sićušnom razbojniku.

Sve dotle moraće da bude vezan s njim kao da su sijamski blizanci.

Dva dana ranije određen je put za bekstvo i Veliki Dač ih je sada vodio uzanom stepenastom kozjom stazom prema istočnom prevoju planine. Svuda okoio rasla je gusta četinarska šuma. U toku penjanja Holt je nekoliko puta zastao da proceni pravac vetra i osmotri put iza njih. Oko dva časa posle podne sjahao je i naredio odmor.

Ris Fleg je bio zadovoljan da ispruži utrnule noge. Dok su Holt i Drejg sapinjali konje radi paše i među drvećem tražili pogodno mesto za vatru, on je kradimice gutao ženu pogledom. Vazduh je bio hladan i oštar, i verovao je da će to biti poslednje logorište na ovoj planini.

Dač Holt je nakupio dovoljno kamenja da napravi ložište i zapalio malu vatru. Uskoro je zamirisala kafa i zacvrčala slatčina na tiganju. Velikim lovačkim nožem razbojnik je iseкао nekoliko tankih komada hleba.

Jeli su ćutke dok je vetar povremeno šumeo u krošnjama borova i šuplinama stena. Holt je nasuo kafu i Bigs Drejg je svoje lonče ponudio ženi. Ona je prihvatila uz osmeh zahvalnosti i nekoliko puta duvanjem rashladila tečnost pre nego što je počela piti.

Fleg se zacerekao. — Postupaš sa njom vrlo ljubazno, Bigse. Kladam se da nešto određeno imaš na umu.

— Nemoj me upoređivati sa sobom — rekao je na to Drejg.

Holt je nezadovoljno dunuo kroz nos. — Nadam se da neću morati

celim putem da slušam vaše zajedljive upadice. To bi bilo previše — prorusivši talog kafe u vatru, zatrpao je ugiđevije zemljom.

— Hladno je! Ostavi vatru da gori! — rekao je Fleg.

— Obuci jaknu — rekao je Veliki Dač. — Ovo nije piknik na proslavi dana nezavisnosti.

Fleg je ustao, otišao do svog konja i uzeo otuda flašu tamne tečnosti. Nasuo je malo u kafu i namignuo Holtu. — Rum — rekao je. — Hoćeš li i ti malo?

Veliki Dač je pijunuo. — Lakše sa tim pićem, mladiću — ustavši, Dač je došetao do prevoja i pogledao naniže na uzan, vijugav put. Laganim pokretima zakopčao je do grla svoju crvenu flanelsku košulju. — Jahali smo dosta brzo. Kladam se da još nisu saznali šta se desilo.

— Uskoro će saznati — rekao je Fleg.

— Da — složio se Holt ozbiljno. — Zlato će im biti veliki podstrek. Šerifi su vrlo pronicljivi kada je u pitanju novac, a ova pošiljka je sigurno osigurana.

— Osigurana? — zapitao je Drejg.

Holt se vratio do ugašene vatre i klimnuo svojom velikom, ružnom glavom. — To znači da će biti raspisana nagrada za njegov povratak. Možda deset procenata. Zbog toga i idemo po tankoj žici. Značkarošće će više juriti za nagradom nego za nama, a kidnapovana žena neće doprineti da nas ostave na miru — dodao je upiljivši u devojku.

— Ako budemo uhvaćeni, ništa nam neće pomoći — rekao je Bigs Drejg. — Važno je ne biti uhvaćen.

Dok je punio lulu duvanom, Dač Holt nije prestajao da gleda ženu.

Lepa je, čak možda divna, zaključio je, žaleći što u sebi ne oseća čak ni najmanju iskru žeđe. Kresnuo je palidrvce i nekoliko puta povukao da se duvan zapali. — Rise! — izustio je resko. — Začepi već jednom tu flašu i ostavi je zatvorenu!

Progutavši još jedan veliki gutljaj ruma, koščati Teksašanin je zatvorio flašu sa dragocеним pićem i stavio je u stranu. — Gori si od baptiste — požalio se. — Ja sam već u godinama kad mogu da radim ono što hoću. Shvataš li, starče?

Holt je nešto promrmljao i uspravio se. Namrštenih obrva stao je pred Flega. — Radi šta hoćeš na svakom drugom mestu, ali na ovom putovanju slušaćeš ono što ti ja kažem ili ćeš kopati nosom prašinu.

Fleg je slegnuo ramenima. — Gde ti je raspoloženje, Dač?

— U Kaliforniji — rekao je Holt bez osmeha. — A ti nećeš za mene biti punoletan sve dok ne stignemo tamo. Možda ni tada — govorio je uvredljivim tonom, ali Teksašanin nije prihvatio izazov. Veliki Dač se onda okrenuo ženi. — Kako se zoveš? — zapitao je vadeći nož.

Bigs Drejg je spustio ruku na dršku revolvera. — Zar hoćeš da je na smrt preplašiš, Dač?

— I ako hoću, to je moja stvar — rekao je Holt, ali hladan Drejgov pogled ostao je nepokolebljiv. Taj Drejg nije bio isto što i Ris Fleg. U stvari, ti mali nervozni tipovi često mogu ispasti opasni kao dinamit ako budu priterani uza zid, pomislio je Holt. Vratio je nož u kaniju. — Smiri se, Bigse. Ne želim da je plašim... hoću samo da znam ima li jezik.

Drejg je pogledao devojkicu.

— Ursula Brenšou — rekla je skrenuvši pogled sa očiju starog bandita.

— Šta ste radili u toj dilizansi — zapitao je Holt.

— Ne morate ništa da kažete — posavetovao je Drejg i prkosno pogledao Holta.

— U redu je — rekla je Ursula Brenšou. — Vraćala sam se kući svom vereniku.

Holt je klimnuo glavom. — Ko je taj srećnik?

— Džon Holidej. On je... — devojkica je začutala kao da premišlja — ... on je poslovan čovek i vodi biznis u Santani — počutala je trenutak, a onda nastavila da priča kako je njen zaručnik ozbiljan i dosta uspešan u svom poslu.

Bigs Drejg se tngao i pobledео, a lice mu je postalo bezizrazno, kao isklesano od drveta... Džon Holidej? Da li je ova ridočkosa devojkica govorila o istom onom Holideju koji je tako neustrašivo ustao u njegovu odbranu u Šajlu? Da li je taj bio isti onaj čovek, jedini čovek koga je ikad nazvao svojim prijateljem? Takva koincidencija izgledala mu je neverovatna. Drejg se umešao u razgovor.

— Rekoste Džon Holidej? Trgovac ili tako nešto? Oduvek sam se pitao kako se lepe devojkice mogu udati za trbušaste, mlohave starčelje? — rekao je Drejg prikrivaјуći interesovanje.

— Zar nikada nisi čuo za udaje iz interesa, Bigse? — Holt se podrugljivo nasmejavao. — Do đavola, ipak si postao naivan...

Drejg je odmahnuo rukom. — Pitao sam nju, ne tebe! Dakle, mis? — u očekivanju odgovora Drejg se nagnuo prema devojkici.

— On nije trbušast, ružan i star, gospodine, naprotiv, vrlo je lep i muževan. Imam fotografiju — re-

kla je i Drejg se trgao. Video je kada je negovanim prstima uzela svoju malu torbicu i dah mu je zastao kada je iz nje izvadila fotografiju. Slika se odmah našla u njegovoj ruci. Drejg je spustio pogled na fotografiju visokog muškarca snažnih ramena i uzanog struka, koji je u odelu kakva su se nosila u velikim gradovima na istoku izgledao vrlo impresivno. Sivoplave oči ispod upečatljivo tamnih obrva gledale su pogledom sokola koji vrebala plen i nisu se slagale sa bledim, setnim osmehom čvrstih usana. Bio je to bez sumnje Drejgov prijatelj Dok Holidej.

— Zgodan momak — rekao je Drejg vraćajući fotografiju. — Kako rekoste da se zove?

— Džon Holidej.

— Je li to sve? Nema li još neko ime... popularno ime?

— Ima, obično ga zovu Dok... Dok Holidej, ali meni se to ime ne sviđa.

Veliki Dač je grubo uzeo fotografiju iz devojčine ruke i zagledao se žmireći u nju. — Čekajte malo, devojko. Rekoste Dok Holidej? Poznaješ li tog čoveka Bigse?

— Ne.

— Sigurno? — Dač Holt je pogledao Drejga.

— Pa rekao sam već, zar ne? Ali, čuo sam za njega... kao, uostalom, i ti.

Dač Holt je vratio fotografiju Ursuli Brenšou i promrmljao. — To mi se ne sviđa. Verenica Doka Holideja. To mi se nikako ne sviđa.

Ris Fleg se do sada zadovoljavao ćutanjem, a sada je progovorio. — Pomisli malo, Dač! Kako ja vidim, ona nam je zaloga sigurnosti!

— Kako to? — zapitao je Holt nestrpljivo.

— Ako u rukama imamo žensku

šerifskog ulizice Holideja, mislim da će značkaroshi dva puta razmisli pre nego što upotrebe oružje.

— Ne bih voleo da mi pridu toliko blizu — procedio je Dač kroz zube. — Znaš, ti, momče, razmišljaš kao pacov priteran u čošak. To je verovatno tvoj stil — okrenuo se mladoj ženi. — Ne možemo vas pustiti na slobodu, gospodice. Videli ste nam lica.

— Ja ne bih... — zaustila je Ursula Brenšou i začutala zbog podsmešljivog izraza Holtovih usana. Pogledala je Risu Flegu. Teksašanin je gledao užarenih očiju.

Ali, Bigs Drejg je rekao. — Ne brinite, gospodice. Čim stavimo nogu u Nevadu, bićete slobodni — posmatrao je kako stavlja fotografiju u torbicu i dodao — to vam obećavam.

Tako, dakle, Dok Holidej je postao poslovan čovek, konačno se opredelio za miran i spokojan život. Šteta što će mu postati neprijatelj, kao i svaki prokleu šerif.

II

Jedan visok čovek prodornih sivoplavih očiju stajao je pred stanicom dilažanse jednom rukom oslojnom o rever elegantnog odela krojenog po poslednjoj čikaškoj modi, dok mu se među prstima druge ruke dimila tanka „havana“, čiji je miris raznošio lak podnevni povetarac. Duga tamnosmeđa, skoro crna kosa, skrivena šeširom širokog oboda, padala mu je u talasima niz potiljak do mišićavog vrata koji se nastavljao na ne previše široka, ali snažna ramena.

Pogledao je niz put i obrve su mu se brižno nabrale. Dilažansa je kasnila.

Proiznaci su znali zašto čeka.

nekoliko njih uputili su mu bojažljive pogleda, a neki osmehe namenjene priglupoj deci. Ali, on nije bio ni opasan ni priglup. To što se događalo bilo je logičan nastavak burnog životnog puta, završetak jedne i početak nove epizode, u koju je polagao velike nade. Svih tih godina, još od prvog revolveraškog obračuna u El Pazu, u dubini njegovog bića tinjala je iskra nade da će se jednog dana sve izmeniti i da će opet živeti kao drugi ljudi, bez straha da će ga iza prvog ugla sačekati i izazvati neki revolveraš željan slave. Taj dan došao je ulaskom Ursule Brenšou u njegov život. U prvom momentu to je bilo samo uobičajeno udvaranje začinjeno lepim frazama koje se lako govore, a ipak jako prijažu ženskom srcu. No kada je Ursula na takav nastup ostala ravnodušna, Dok Holidej je u njoj otkrio neke vrednosti koje su mu još jednom potvrdile da postoji i jedan svet drugačiji od sveta kockara, pijanica, revolveraša, očajnika, bezumnika, podlaca, nasilnika i svih drugih ljudi polomljenih jedara, sa kojima se on poslednjih godina najviše sretao. Tako se desilo da je zavoleo tu mladu ženu plamenoride kose, koju nije krasila samo raskošna lepota već i plemenitost i dobrota kakve se teško mogu sresti. Ishod te ljubavi mogao je biti samo jedan i on se odlučio na taj novi početak. Sada je čekao diližansu koja je trebalo da donese njegovu draganu i uprkos svom dosta velikom iskustvu, osećao se uzbuđen kao početnik.

Namesčio je rukom kravatu i pogladio se niz odelo. Izgledao je čist i uredan u finom odelu, sa lakovanim cipelama koje su se presijavale. Sve je izgledalo lepo i fino, ali diližansa iz Katler Flepsa još nije bila na vidiku. Bio je već jedan čas

posle podne i podnevna vrućina uveliko je ovladala. Zavukao je prst ispod okovratnika i proteglio vrat. Pogled mu se zadržao na udaljenim planinskim vrhovima. Tamo gore sada je sveže, pomislio je i ponovo se predao uživanju koje mu je donosilo razmišljanje o susretu sa draganom.

Na drugoj strani ulice šerif Kajl Mors provirio je svojim mršavim vučjim licem na svetlost dana, a onda se spustio u stolicu na verandi ispred šerifske stanice. Uživa u ovome, pomislio je Dok i zapitao se zašto šerif Mors nema za njega nimalo simpatija.

Mors je doviknuo preko ulice. — Još nema vaše verenice!

Tom konstatacijom Kajl Mors je završio.

Holidej je napravio grimasu lica. — Nije potrebno biti šerif da bi se to videlo!

— Ni kockar, zar ne?

Holidej ga je pogledao ispod oka. — Zašto ne nađete neki pametan posao, šerife?

Ovi lokalni čuvari reda nisu baš mnogo bistrí, pomislio je Dok, ali je Mors odmah negirao taj njegov zaključak. Dosta napetim glasom šerif je još jednom doviknuo. — Ne brine mene vaša ružičasta mladica, Holideje, grizem se zbog one pošiljke zlata.

Iako nije bio šerifov prijatelj, Holidej je znao sve o pošiljci zlata. Zlatni prah i zrnevlje ispirano na zlatonosnim poljima kod Katler Flepsa, transportovano je redovno za Santanu; Mors i njegov zamenik obezbeđivali su pošiljku na njenom putu do Tompstone. Tako su stotine hiljada dolara tekle sa izvorišta na zlatonosnim poljima pored reke Mohab; bilo je to veliko iskušenje za bandite.

Da, Holidej je znao sve o pošiljci zlata i ta činjenica nikako mu

nije silazila s uma. Katler Fleps i Santanu delilo je sedamdeset tri milje puta kroz puste predele. Pro-lazeći kroz divljinu i pustoš, diližansa je bila pravi mamac.

Preleteo je pogledom iza zgrada izbledelih od nevremena. Na putu prema istoku ništa se nije micalo. Tvrdoglava ženska glava, promrm-ljao je stežući vilice. Predložio joj je da je prati u Katler Fleps, ali je ona insistirala da na put pođe sama. Želela je da venčanica bude za njega iznenađenje. Sem toga, govorila je, ti ćeš biti dosta zauzet pripremama za otvaranje nove koc-karnice, i dodala je uz to kako ne želi da u očima građana izgleda kao bespomoćna osoba kojoj je po-treban staratelj. Htela je na svaki način da dokaže kako mu je u sve-mu ravnopravna...

Dok Holidej se osmehnuo. Os-meh mu je nestao sa usana kada je pogledao na sat i video da je već skoro pola dva.

Stolica na verandi ispred šerif-ske stanice je škripnula i šerif je ustao. Putem od Katler Flepsa u punom trku dolazio je jedan ko-njanik, stojeći u uzengijama i ma-šući šeširom. — Diližansa! Diližan-sa!

Ulica Mak Koj odjekivala je od njegovih povika i iz senke nadstre-šnica potrčali su građani. Konjanik je zaustavljen i opkoljen radoz-nalom gomilom. Kajl Mors je do-bacio sažaljiv pogled Holideju i potrčao da se pridruži gomili. I Holidej je pošao tamo i došavši do ivice gomile, zastao i zaprepašćeno oslušnuo. Zatim se progurao kroz gomilu, zgrabio konjanika i div-ljački ga prodrmusao. — Je li ta-mo bila i neka žena?

Vika se odmah utišala i sve oči su se okrenule prema njemu. Kajl Mors je stajao hladan i nepomičan,

kao voštana figura. — Nema ni-kakve žene — rekao je konjanik, neki kauboj iz okoline. — Samo vozar i još jedan čovek.

— Nema žene?

— Nema.

— Jesi li pogledao u blizini?

— Ne, odmah sam došao ovamo.

Holidej je pogledao Morsa. — Ona je bila u toj diližansi.

Mors je rekao. — Možda se sa-krila.

— Jesi li pogledao unutra? — zapitao je Dok kauboja.

— Ne, gospodine. Nisam.

— Trebalo je pogledati — rekao je Holidej resko. — Tom diližan-som putovala je jedna žena. Tre-balo je pogledati.

Kajl Mors je živnuo. — Treba mi nekoliko dobrih ljudi za pote-ru. Dajsone, ti si već ranije jahao sa mnom. Odaberi dvanaestak lju-di, pa ćemo se sresti u mojoj kan-celariji. Hoću da imam ljude koji umeju da pucaju i jašu. Neću ma-mine maze, zapamti to. Kirk, ti po-hitaj dole do sudnice i reci sudiji Abrahamu da pripremi šest nalo-ga za hapšenje; mesto za ime ne-ka ostavi prazno, to ću ja popuniti. Loki! Dovedi konje iz štale! Džoni, ti pripremi puške i municiju!

Sledenog srca Holidej je odšetao do stanice i kao privučen nekim nevidljivim magnetom, zaustavio se na mestu gde je pre toga stajao više od dva časa, upinjući se da veruje kako je diližansa samo za-kasnila i kako će se uskoro pojavi-ti na vidiku. Zagledao se u opušak cigare koji je još uvek držao u ruci, bacio ga liutito na zemlju, a onda se čvrstim korakom uputio ka zgradi sudnice na uglu iste uli-ce. U sudnicu su dopirali glasovi sa ulice i njihov odjek odzvanjao je između žuto obojenih zidova. — ... Obojica su mrtvi — čulo se

kako konjanik govori na ulici. — Ubijeni i dokusureni. Rane od metka na glavi...

Začuo se glas Kajla Morsa. — Požurite tamo!

Sat sa belim brojčanikom postavljen na spoljnom zidu sudnice pokazivao je jedan čas i dvadeset pet minuta. Holidej je otvorio male vratnice i popevši se tri stepenika, ušao u odaju iza sudnice. Sudija Abraham je klamanjem glave pozdravio Holideja i nastavio da piše naloge za hapšenje. Kada je škripanje pera prestalo, pokupio je ispisane naloge i mašući njima da bi osušio mastilo, izašao na ulicu.

Holidej se oslonio rukama na sudijin pisači sto. — Treba mi nekoliko poternica — rekao je sudiji. — Doći ću po njih za desetak minuta.

Sudija Abraham je zatreptao. — To znači da smatrate da će banditi pobeći iz Arizone?

— Da — rekao je Dok. — Kalifornija je mesto gde se zlatni prah može unovčiti. Vratću se da uzmem poternice.

Iz sudnice je Holidej otišao pravo u svoju sobu u hotelu. Pogledavši se u ogledalu, izustio je ogorčenu kletvu, a onda skinuo svoje elegantno odelo i iz putne torbe izvukao „levis“ pantalone i jaknu, koje je navukao ne prestajući sa proklinjanjem.

Danas nije nosio ni svoj opasač sa revolverom, jer je želeo da ga Ursula zatekne u potpuno novom izdanju. Sada to više nije imalo značaja i on je pripasao svoj „kolt“ sa drškom od slonove kosti.

Kauboj je izjavio da nije video nikakvu ženu. Mogla je, dakle, Ursula biti živa, ali je isto tako njen leš možda ležao u nekom žbunju ili plivao niz reku. Žurnim koracima prišao je svom krevetu i

iz fijochice noćnog stola izvadio njenu fotografiju. Fotografiju je stavio u džep svog prsnika.

— Ako nije živa — prošaputao je tiho, iako nikoga nije bilo u sobi — neće biti ni hapšenja ni sudjenja.

Zatim je svratio da uzme poternice, kupio namirnice i municiju za put i uzeo svog konja iz štale.

Zatekao je šerifa Morsa kako stoji pred dvanaestoricom ljudi koji su polagali zakletvu. Građani su stajali okupljeni pred šerifskom stanicom u želji da prisustvuju ovoj sumornoj ceremoniji. Mors je izašao iz svoje kancelarije i on i Holidej su se pogledali u oči. — Nema potrebe da i vi pođete sa nama — rekao je Mors Holideju.

— To je vaše mišljenje, ali ne i moje. Pokušajte da me sprečite i ja ću vas zgaziti.

— Kako god hoćete, Holideje. Ali, o jednome nema sumnje.... Ovo je moj posao.

— Do granice jeste — rekao je Dok. — Sa one strane granice vi nemate nikakvih ovlašćenja.

Potera je pojahala, ali su svi brižljivo izbegavali da Holideju pogledaju u oči. Znali su da je dilžansom putovala njegova verenica. Znali su kako banditi postupaju sa ženama, čak i sa ružnim ženama; a Holidejeva je bila lepa i nežna, kao slika iz nekog modnog kataloga. Još uvek im je u svežem sećanju bilo izubijano i unakaženo telo neke indijanske skvo, otkriveno nedavno kod Tonklin Bata.

Holidej je pojahao sa poterom iz Santame. Negde oko dva časa stigli su do mutne reke, sjahali i pretražili okolinu.

Mors je ušao u dilžansu i osmotrio sve kao pas tragač. Holidej je na svom konju obišao teren u širokom luku, pretresajući žbunje i gomile stena. Tako je konačno na

drugoj strani reke otkrio tragove bandita, koji su vodili prema planinama, gde su — prema njegovim pretpostavkama — napadači morali otići.

Vozaar i čuvar dilažanse stavljeni su u kola, a Džoni Mur, nedavno oženjen i očigledno nenaviknut na krvave prizore, povezao je zapregu nazad u Santanu.

— Kako vam ovo izgleda? — zapitao je Mors Holideja.

— Otišli su u planine — odgovorio je Holidej. — Tragovi vode u tom pravcu. Izgleda da su brzo jahali.

Mors se zagledao prema Sijera Nevadi. — I mi ćemo. Pohitaćemo i stići ćemo ih pre granice. Neće ni znati šta im se desilo.

— Vi ne razmišljate o bezbednosti žene — rekao je Dok.

— Ako je sa njima...

— Mora biti da jeste. Oni će je upotrebiti kao taoca.

— To nije jedini način da je upotrebe — rekao je Mors.

— Držite jezik za zubima — procedio je Holidej kroz stisnute usne. Posle kratkog vremena, dodao je. — Vi ste zainteresovani za nagradu, je li tako?

Serifovo lice, posivelo od životnih tegoba, postalo je bezizrazno. Uvrede su teško prodirale do njegovog srca; i pre toga mnogo puta je čuo slične uvredljive reči. Mors je bio prosečne visine, ali tako mršav da je izgledao viši. Mirnim glasom odgovorio je. — Do vraga, Holideje, nisam svetac sa oreolom. Naravno da želim tu nagradu... i imaću je — govorio je ujednačenim, monotonim i ravnodušnim glasom. — Ali, isto tako mi je stalo da spasemo vašu ženu. No, govorićemo u toku jahanja.

Potera je pregazila reku i Holidej je na obali pokazao tragove. — Tri konja — rekao je Mors. —

jedan nosi dvostruki teret.

I Holidej je primetio dublje otiške tragova u pesku i njegove nade su znatno porasle, ali sa tim nadama došao je i nov strah. Pogledao je kradimice Morsa i ovaj je pročitao njegove misli, njegovu bojazan da će banditi možda upotrebiti zarobljenu ženu.

Nastavili su da jašu, Holidej i Mors na čelu potere.

Noć se spustila na planine i pun mesec krunisao je vetrom šiban planinski prevoj, zalivajući sve svojom srebrnastom svetlošću. Banditi su konačno podigli logor. Iz tog dugačkog dana izvukli su i poslednju milju, i sada je bilo vreme da se odmore. — Gonjoci bi morali imati krila da nas stignu — rekao je R's Fleg, misleći na anđele naslikane na zidovima nekog meksikanskog bordela.

Kada je mesec sasvim izašao sa prevoja, našli su pogodno sklonište. Ne gubeći vreme za večeru, pripremili su se za hladnu noć. Bigs Drejg je odveo ženu među borove, pažljivo joj vezao ruke i omotao konopac oko nogu, a zatim je lagano spustio na mek ležaj od borovih iglica. — Sve će biti dobro — rekao je blago. — Ja ću paziti — zatim se vratio sa čebadima, uvio je u njih, a onda otišao do konja. Za to vreme Fleg ih je namirio.

— Ostavi konje osedlane — promumlao je Holt.

Fleg je zacvokotao zubima i dunuo u šake. — Zašto ne zapalimo vatru. Dač?

Holt je zabrundao sebi u bradu. — Zar je potrebno objašnjavati?

— Mrznem te.

— Onda se smrzní.

— Nema oko nas nikoga na da-

ljini od pedeset milja Ti si previše oprezan. Dač.

— Bolje je tako — rekao je Holt nasmejavši se odjednom nečemu čega se prisetio. — Napuni želudac rumom i sanjaj ovu ženu — dodao je sa namerom da ga muči i nastavio da se smeje.

Drejg je u blizini drveća našao za sebe jednu plitku rupu i prostrevši čebe, ispružio se po njemu i pokrio se jednim krajem. Fleg je učinio isto i smeh Dača Holta dobio je prizvuk gorčine. — Misliš, znači, da nema opasnosti, je li? Da smo sigurni kao kod kuće?

— Danas smo prevalili zaista veliko rastojanje — rekao je Fleg.

— Jesmo — odvratio je Holt. — A misliš li da će policajci odustati od jahanja samo zato što je noć? Ne, bogami, neće jer imaju u vidu nagradu! Do sada su nam sigurno na tragu.

— Zar zaista misliš tako? — zapitao je Fleg.

— Ne da mislim, nego znam. Nisu oni glupi, žutokljunče. Neki koje sam poznao uporniji su i lukaviji od kojota — digao je pogled prema nebu. — Iskoristiće pun mesec.

— Čućemo ih ako se približe — rekao je Fleg zevajući.

Holt je opsovao. — Šta se može čuti od ovog vetra? Idem ja da osmotrim put — uzeo je „vinčesterku“ iz futrole na sedlu i udaljio se. Ubrzo posle toga pojavio se na prevoju iza drveća kao mračna i rugobna silueta u širokoj jakni, a zatim je nestao sa vidika. Bio je u pravu; vetar je prigušivao svaki šum.

Pod jednim čebetom Ris Fleg je osetio hladnoću. Otčepivši flašu sa rumom, otpio je dobar gutljaj i ponovo legao spustivši flašu sebi na trbuh. Za to vreme Drejg je počeo

da hrče. Celog dana Fleg je razmišljao o ženi i sada su mu misli o njoj pohrlile u glavu kao sumanute.

Ta žena je bila verenica poznatog pustolova i revolveraša, ali kakvog je to ovde imalo značaja? Ako budu uhvaćeni, to će za njih u svakom slučaju značiti smrt. Do đavola sa Drejgom i njegovim moralom. Po njegovim rečima čovek bi mogao pomisliti da je propovednik. Fleg je začepio flašu i podigao se na laktove. U tami između drveća ugledao je nejasnu devojčinu siluetu. U toku celog dana nije skidao pogled sa njenih kolena, otkrivenih zbog položaja u kome je jahala Drejgovog konja, i sećanje na njene ružičaste butine mučilo ga je kao usijano gvožđe. Zamisljao je njeno lice i njene sočne usne. Njene oči... pa on je poznao žene i po očima je sudio da ova mora biti vatrena. Vatrene, ali suviše lepo vaspitane da bi shvatila šta joj je potrebno. Ursuli Brenšou trebalo je milovanje.

Zadovoljan što je Drejg zaspao, Fleg je na trbuhu dopuzao do Ursule. — Spavate li? — šapnuo je.

— Ne — začuo se njen odgovor. — Ima li šanse da ujutro budem puštena na slobodu?

— Ima šanse — rekao je Fleg. — Niko vam neće učiniti ništa nažao, mis.

— Ja ne bih nikome ništa rekla.

— Verujem vam — složio se. — I mogu vam pomoći.

— Kako?

Fleg se dovukao bliže i kroz grubo čebe dodirnuo je po ramenu. Osetio je da je zadrhtala. Žene, pomislio je, i od mirisa njene kose krv mu je brže zastrujala u vena. — Mogu vam pomoći na mnogo načina — rekao je. — Pošto ste

sa istoka, znaćete na šta mislim. Mi se razumemo, čini mi se?

— Šta imate na umu?

Da li je možda pogrešio? Ta pomisao zadržala mu je ruku da se ne spusti niže i istog trenutka u sećanje mu se povratila slika jedne farmerke u Koloradu. Ta kučka ga je tako reći izazivala, ali kada ju je dodirnuo, ona je reagovala kao uplašeni zec. Ipak, na kraju je vredelo muke i rvanja.

— Znaite na šta mislim — rekao je i pruživši ruku, pritisnuo joj šaku na usta. Drugom rukom odbacio je njeno čebe i u jednom skoku našao se na njoj. U tom trenutku Drejgov glas ga je probio kao nož.

— Ustani, huljo.

Fleg se nespreno uspravio i počeo psovati.

Drejg je uperio revolver u nje-ga. — Ako još jednom staviš ruku na nju, ubiću te Fleg, je li ti to jasno? Govori ili ću pucati.

— Jeste — Fleg je tmurno klimnuo glavom i psujući udaljio se do svog ležaja. Vatra požude gorela je u njemu. Revanširaće se on Drejgu za ovo poniženje i imaće tu ženu pre nego što stigne u Nevadu. Pre ili posle Ursula Brenšou će ostati sama sa njim. Prevrćući se ispod čebeta, potražio je utehu u toj nadi.

Drejg je pokrio Ursulu i seo pored nje.

— Hvala vam — šapnula je ona jecajući.

— Zaboravite to — rekao je motreći Flega.

U tom trenutku na prevoju uzvišenja pojavila se jedna ogromna senka. Dač Holt se vratio. Stari je ubrzano disao. — Dolaze — rekao je vukući za ruku usnulog Teksašanina. — Još su daleko, ali stićeće za jedan čas. Čuješ li me, Rise?

Uz planinu dolazi grupa konjanika!

Fleg je bunovno opsovao. — Jesi li pijan? Ko dolazi? Gde? — odbacivši čebe, skočio je.

Drejg se, međutim, nije pomerio sa svog mesta pored žene. — Da li se nešto desilo dok sam bio odsutan? — rekao je i zacerekao se. — Fleg je hteo da se poigra, je li? Ako je sposoban za nešto, onda su to žene.

— Sledeći put ću ga ubiti — rekao je Drejg.

— S mojom dozvolom — rekao je Holt i prestao da se smeje. — Ali, zaboravi sad to. Moramo nešto učiniti.

— Hoćeš da kažeš da moramo bežati — izustio je Fleg pošavši ka svom konju.

— Eto kako razmišlja onaj ko ima mozak pacova — podsmehnulo se Holt. — Bežanje je sve što znaš. Pa lepo, ovaj put nećemo bežati. Čuo sam najmanje sedam konjanika, a to nije vojska. Kako bi ti se sviđalo da budeš siguran da te niko ne goni, Rise? A ti, Bigse, šta misliš o mojoj ideji?

— Misliš na zasedu? — zapitao je Drejg pošavši ka Daču.

Holt je klimnuo glavom. — Dole ima izvanredno mesto za to. Možemo ih bez ikakvog rizika sve pobiti. Neće uspeti da ispale ni jedan jedini hitac.

Začutili su znajući da se preko tog izazova ne može preći. Holt je u njima probudio duboko usađenu mržnju prema predstavnicima zakona, a ta mržnja bila je jača čak i od njihove pohlepe ili straha.

Zaboravivši svoj strah, Fleg je dograbio pušku. — Učinimo to, Dač!

— Nema potrebe za žurbom — rekao je Holt dčgavši ruku da ga smiri. — Što je brzo, može biti i kuso, zapamti to — pogledao je

Drejga. — Je li žena sigurno vezana?

Mali bandit je klimnuo glavom.

— Proverite puške — naredio je Holt — i municiju, ponesite sve što imate — Drejg i Fleg su proverili da li su im puške pune i začulo se klizanje olova u magacine puška i revolvera. — Ima samo jedan dobar način da se dočekaju policijski psi — rekao je Holt — a to je pozdrav koji im čovek šalje gledajući ih preko nišana puške.

Fleg je zadovoljno zamumlao. — Uh, kako mrzim njihove proklete značke!

— A ti — obratio se Holt Drejgu. — Da li ti se stomak grči kad ih vidiš?

— Naravno — rekao je Drejg. — Pljujem ja na njih.

— Dobro — složio se Dač. — Bar u tome smo jednodušni — okrećući se Flegu, rekao je. — Zapuši usta našoj zarobljenici — vrhom puške Holt je bocnuo Drejga u stomak. — Samo joj začepi usta, Rise, i vrati se odmah ovamo.

Drejg je netremice gledao Velikog Dača u oči. — To si ovaj put učinio, i nikada više. Nikada ne okreći oružje na mene.

— Za šta me ti smatraš? — rekao je Holt. — Ja ne pucam na svoje prijatelje. Hteo sam samo da te sprečim da nasrneš na Risa, to je sve.

Lagano, jasno, ne ostavljajući nikakvu sumnju da misli ono što govori, Drejg je povikao. — Kunem se majčinim grobom da ću mu prosvirati lobanju ako je samo taknel

Holt se iznenadio zbog ovog izliva ljutnje i žmirnuo očima. — Šta je to tako izuzetno u toj ženi? — pitao je.

Drejg je pljunuo i obrisao usta. — Rekao sam već.

Teksašanin se vratio iz šumarka.

— Zapušio sam joj usta — ljut i

bled, obratio se Drejgu. — Drejg, ako bilo šta pokušaš, znaj da će to lebe snaći! — ali, u njegovim očima nazirao se strah. Uzevši pušku sa zemlje, dodao je. — Spreman sam da dočekamo hulje. Dač.

Veliki Dač Holt je klimnuo glavom i čučnuo. — Evo kako to treba da izvedemo. Dole se put sužava i iznad njega nadnosi se stena kao pravo utvrđenje. Čovek bi prosto rekao da je to neki strateg napravio specijalno za nas — začutao je. — Celog života patio sam i trpeo zbog njih. U mojoj osamnaestoj godini jedan žutokljuni šerifov zamenik strpao me je u ćeliju zbog toga što sam pravio nered u gradu — Holt je pogladio cev svoje puške. — Hajdemo.

Pri sjaju mesečine Drejg nije video ništa sem sivih stena i drveća koje se njihalo na vetru. Vetar mu je duvao u lice dižući obod šešira. U jednom trenutku izgledalo je kao da će mu ga skinuti sa glave. Holt ga je pogledao i dao mu znak rukom da pođu.

Pošli su klizajući se niz strminu, sve dok nisu stigli do stenovitog uzvišenja o kojem im je Holt govorio. Tu su zauzeli poziciju i Drejg se postavio iza jedne velike stene. Bio je uzbuđen. Osećao je prisustvo ljudi u senci ispod njega, u senci visoke šume. Da li je jedan od njih bio njegov prijatelj Dok Holidej? Bio je siguran da će Dok doći.

Drejg je proklinjao sudbinu, jer je čoveka koji mu je bio bliži nego brat učinila njegovim neprijateljem. Noćas će se ponovo sresti, ali sasvim kratko, na vetru i mesečini. Holidej će pasti mrtav i nije važno od čije ruke. Predstojala je bitka između bandita i predstavnika zakona, bitka pravih neprijatelja.

Kao davljenik za stamku, Drejg

se uvhaoio za svoj san o Južnoj Americi. Taj san bio je veći nego svi ljudi oko njega, veći nego i on sam. Taj san bio je rođen u izbama Šajla, i od tada je neprekidno živio. Jednom je obećao sebi da će se taj san sigurno ostvariti.

Naslonivši se na stenu, pokušao je da prodre pogledom u noć. Nije mogao da vidi konjanike i nije ih čuo, ali je stari Dač retko kada grešio. Oni će sigurno doći i Drejg je osećao da mu se jeza penje uz kičmu.

Nešto dalje na stenovitom ispuštu Veliki Dač se pridigao i sjaj mesečine odblesnuo je na cevi njegove „vinčesterke”. Vučji osmeh razvukao je lice ogromnog bandita. Teksašanin je ležao iza nekog oborenog debela i gladio prstima cev puške. Klopka je bila spremna...

Drejg je osećao mučninu u srcu, ali je bio odlučan. Potera će pasti u zabunu i svi će odstupiti kao budale. Ali, noćas je u poteri bio i Dok Holidej, a to je značilo da će neko u toj skupini imati mnogo hrabrosti i pribranosti.

*

Dok Holidej je zurio u stenovite galerije iznad puta i proklinjao vetar koji je onemogućavao da se bilo šta čuje. Potera se nije zaustavila u sumrak i nastavila je uz planinu i posle zalaska sunca. Penjući se sada uz kozju stazu pod krošnjama borova i jela, konjanici su jahali mnogo sporije jer je na čelu bio Holidej.

Holideju se nije dopadao izgled predela i osobito ga je zabrinjavao stenoviti ispušt iznad mesta gde je put bio najuži.

Nedaleko odatle zastao je neod-

lučno. Kajl Mors je zaustavio konja pored njega. — Šta nije u redu? — zapitao je šerif vičući da bi nadjačao vetar. — Napred!

Holidej je osmotrio nadstrešnicu. Ako su se na njoj nalazili banditi, onda će prolaz putem biti pravi pokolj.

— Idemo dalje! — rekao je Mors preuzimajući vodstvo.

Ostali članovi potere prošli su pored Holideja i nastavili za šerifom. Holidej je izvukao „kolt” iz futrole, prikupio vođice i digao se u uzengijama. Bio je spreman kada je sa nadstrešnice odjeknula paljba i kada su noć probili crvenkastozućkasti plameni jezici.

Mors je povikao. — Nazad! — ali članovi potere su se uspaničili i u okretanju njihovi konji su se sudarali.

Krici agonije prosećali su vazduh. Holidej je video kako ljudi padaju iz sedla i kako se konji mahnito bacaju nogama. Jedan kuršum pogodio je Morsa u rame i on je pao.

Holidej je poterao svog konja u žbunje pored puta i skočio iz sedla. Jedan kuršum oprljao ga je po orbazu. Opalio je jedan metak prema stenovitoj nadstrešnici, a onda se otkotrljao iza stene.

*

Ris Fleg je pucao kao mahnit. Krici agonije, koji su dopirali sa puta, bili su muzika njegovim ušima. Sve nepravde, stvarne i zamišljene, koje je doživio od ruku predstavnika zakona, bile su tog trenutka osvećene. Pa ipak, pucao je i dalje sejući smrt iz cevi svoje puške. Nastavio je da ubija iz čistog zadovoljstva. Kada mu se pu-

ška ispraznila, on je fantastičnom brzinom ponovo napunio, sipajući za to vreme bujicu kletvi i pogrda.

Veliki Dač Holt pucao je sa davolskim osmehom na svom licu. Pucnji su mu šli na najlepšu svirku i činilo mu se da čuje tupe udare tanadi u meso i kosti. Video je poteru kao jednu jedinstvenu zver sa mnogo udova, koja se uvukla u njegov život. — Crknite, psi! — grmeo je besno pucajući.

Bigs Drejg nije uživao u svom poslu. Ciljao je uglavnom u konje i pogledom je tražio Doka Holideja. Kada je na začelju potere ugledao poznatu visoku siluetu koja je brzo nestala u žbunju i stenama, on je odahnuo.

Grmljavina pušaka odjekivala je kao nešto nestvarno; pucnji, zvižduk kuršuma, rzanje i njiška konja, samrtničko krkljanje i lelek ljudi, sve se to mešalo sa vetrom koji ih je nosio u nepovrat. Zatim se osetio težak miris krvi.

Potera jedva da je odgovorila sa dvanaestak pucnjeva, koji su pogodili samo stene. Dok Holidej je ispalio jedan od tih hitaca. Skriven iza stene, nije ulučio drugu šansu. Otkriti se značilo je umreti. Čučao je zato skriven iza stene, osluškujući odjeke pucnjeva. Zatim je pred sobom ugledao neku nejasnu siluetu. Odlučio se da se pokaže i povukao je Morsa u zaklon. Za Morsom je došao još jedan, a zatim i drugi. Uskoro se iza stene našlo pet ljudi.

— Ostali su mrtvi, kako mi se čini — Mors je govorio glasom punim oćajanja. Pogledao je svoju ranu. Kuršum je napravio duboku brazgotinu u levoj mišici. Šerif je stisnuo zube. — Imamo li neku šansu? — zapitao je Holideja.

Puške su odjednom začutale i začulo se jećanje samrtnika i rzanje umirućih konja.

Holidej nije ništa odgovorio. Pogledao je gore i pred očima mu se ukazala vizija crvene kose i bleđog lica Ursule Brenšou. Njegov konj stajao je neokrzni blizu stene. Holidej je priskoćio, zgrabio konja za vodice i povukao ga u zaklon. Skinuvši laso sa sedla, čučnuo je pored Morsa. — Možda ipak postoji šansa — rekao je Dok. — Pokušaću da se popnem uz liticu. Sa one strane biću van domašaja pogleda. Ali dok se budem penjao, trebalo bi da mi pomognete pucnjima koji će privući njihovu pažnju.

— Poklani smo kao ovce — promumlao je Mors oćanim glasom. — Sedmorica mojih ljudi! Mrtvi! — zagledao se netremice u gomilu tela i iz grla mu se oteo slab jecaj. Videti ćoveka, obićno nadno-krvnog i odlućnog, da plaće, nije prijatna svar. — Da — rekao je Mors odjednom — pružićemo vam vatrenu zaštitu. Zadićte im za leća, Holideje, neka oseće ujed vaših kuršuma!

— Moće biti da su se povukli — rekao je Holidej. Ustao je, prišao do kraja stene, a zatim zagrćen otrćao do litice. Tu je zavrtćao lasom iznad glave i baćio ga nekćih trćdesetć stopa iznad sebe. Omća je zahvatićla uporišće i Dok je zatezanićm provertć konopac.

Odjeknuli su pucnji; Mors i ostali su pripucali da bi privukli pažnju. Ali, njihovi pucnji nisu izazvali odgovor bandita. Stopu po stopu. Dok Holidej se poćeo penjati uz liticu. Malo zatćm napipao je prstima kamenu ivicu i prebaćio se preko nje. No kleććći na kolennima, našao se taćno pred tamnim, okrugćim otvorom cevi „vinćesterke“. Ćovek koji je drćao pušku nalazio se u senci, ali sada je izaćšao korak napred i šapatom progovorio. — Dugo se nismo videli, Dok.

Mesečina je obasjala njegovo lice i Holidej ga je posle nekoliko sekundi prepoznao. — B.gs Dreig! — Dok je pogledao pušku. — Nećeš valjda da me ubiješ, Bigse?

Dreig je bojažljivo pogledao niz nadstrešnicu, a zatim prišao bliže svom zarobljeniku. — Ne želim to, Dok, ali stvari su se promenile. Ti si sa značkarošima, a vidiš šta sam ja.

— Šta je sa ženom? — zapitao je Dok. — Je li nepovređena?

— Da. Sa njom će sve da bude u redu. Niko je ni prstom neće taći. Nameravam da i tebi pomognem da se spaseš.

— Šta to znači?

— Veliki Dač je rešio da vas sve pošalje na onaj svet. Zato je i postavio zasedu. Ja ću ti poštediti život za ljubav dobrih starih vremena i ako si pametan, ti ćeš me poslušati. Tvoja mis Brenšou je dobro i biće puštena na slobodu za dan-dva. Budi zadovoljan što će se vratiti. Nemoj ići za nama, jer sledeći put nećemo više biti prijatelji... a sad se okreni!

Holidej se okrenuo i kundak puške pogodio ga je u potiljak i preneo u carstvo nesvesti.

III

Kada se osvestio, Dok Holidej je otkrio da su mu ruke vezane na ledima lasom pomoću kojeg se popeo na stenu. Nije se usudio da se makne jer mesečine nije bilo. Pretpostavljao je da je još uvek na kamenoj nadstrešnici na koju se popeo, ali u tami nije video koliko je daleko od njene ivice. Noge su mu takođe bile vezane.

Setio se svog susreta sa Dreigom u zadimljenom salunu u Šajlu. Bilo je to vreme zveri, rat svakoga

protiv svih, rat u kojem su svi gubili, a samo retki dobijali. I Bigs Dreig je bio jedan od gubitnika, i sada je uzimao nešto od onoga što mu je bilo oteto. On je jednostavno nastavio rat koji su mu drugi nametnuli.

Dok Holidej nije osuđivao Dreiga. Sudbina koja je od njega napravila pustolova i revolveraša, preobratala je Dreiga u zločinca. Ali, Dreig u dubini svog bića nije bio zao i njegova reč da će Ursula biti puštena na slobodu nepovređena, bila je za Doka dovoljno jamstvo njene sigurnosti.

U tom momentu Holidejeva glavna briga bila je hladnoća. Mišice su mu bile utrnule od slabe cirkulacije krvi i kako su minuti odmicali, on je ulagao sve više napora da pogledom prodre kroz tamu. Uspeo je da zapazi kretanje ljudi ispod sebe i iznad sebe.

Počeo je vrteti glavom i savijati vrat sve dok mu vrtoglavica nije isčilela iz očiju. No, ipak nije video jasnije. Pritisnuvši svom težinom konopce, pokušao je da pusti nešto više krvi u stegnute udove koji su ga boleli.

Posle izvesnog vremena, koje mu se učinilo kao večnost, senke su se počele dizati sa zemlje ka vrhovima borova, jer se sa one strane Sijera Nevade prikradala zora. Osluškujući, Holidej je začuo grebanje mamuza o stenu. Uspeo je da se uspravi u sedeći položaj i ugledavši ivicu kamenog ispusta udaljenu desetak stopa, počeo se grčenjem tela privlačiti ka njoj.

Nešto dalje na kamenoj nadstrešnici Veliki Dač Holt čekao je spreman. Njegovo od zločina ogrubelo lice izgledalo je opušteno. Danas je dobio glavni zgoditak. Čezujući vrhom prsta kraj prosedih bakenbarda, koji su mu skrivali naborano lice, on

je zamišljeno osmatrao stenu ispod nadstrešnice. — Ah, da — rekao je kao da se obraća izlazećem suncu. — Danas ću zbrisati celu bandu nitkova! — smejući se, veliki bandit je pružio ruku i uzeo pušku. Izbacio je praznu čauru i iz džepa uzeo pregršt metaka. Ne skidajući pogled sa stene, dozvao je Teksašanina. — Jesi li budan, Rise?

— Jesam, stari! — začuo se odgovor oštar kao pucanj.

— Bigse? — dozvao je Holt.

— Spreman sam — rekao je Drejg.

Veliki Dač se okrenuo Flegu, koji se odnekud pojavio i stao pored njega. Iz Flegovih usta osećao se miris ruma. Holt je nabrao obrve. — Još si pio, kučkin sine?

— Oči su ti pune prašine, stari — rekao je Teksašanin podsmešljivo. — Šta ako sam i pio? Tako bolje ciljам.

Holt je opet svratio pažnju na stenu ispod sebe. Bes mu se stišao. — Ovaj put ti opraštam, ali hoću nešto da čujem od tebe. Vidiš li onu stenu iza ove prve?

Fleg je pljunuo i klimnuo glavom. — Vidim, nisam slep — cele noći bio je budan, pijuckao je i razmišljao o ridokosoj ženi. Nije bio raspoložen za razgovor sa Holtom.

— Dobro — rekao je Holt. — Na šta te ta stena podseća?

— Ni na šta — progundao je Teksašanin. — Sem na tvoje lice.

— To je zbog toga što si glup — obrecnuo se Dač. — Ako gadamo tu stenu, odbijeni kuršumi će pobiti one koji se kriju iza prve stene.

Uprkos zlovolji, Fleg se nasmejao. — Odlično, Dač.

Bledi zraci jutarnjeg sunca probijali su se kroz granje i zaigrali na cevima njihovih pušaka. Fleg je rukom zaklonio oči i ugledao Drejga koji se pridigao na svom mestu.

Holt je najpre napunio svoju lulu. Kada je odbio prve oblačiće dima, nanišanio je i ispalio hitac. Fleg i Drejg su mahnito pripucali. Plotun tanadi odbio se od iskošene stene i sručio se na skrivene članove potere.

Začuli su se krici i vika. Dač Holt se bezdušno osmehnuo. Današnji dan dugo će se pamtit u Arizoni kao dan kada su tri bandita slistila celu poteru, pomislio je u sebi i zadovoljno progundao kada je jedan član potere izašao iz zaklona da bi pao smrtno pogođen kišom kuršuma.

Dač se uspravio i oslonivši se nogom na isпуст, zauzeo arogantnu, pobedonosnu pozu. Članovi potere čak nisu ni uzvratili paljbu, bedne kukavice.

Krici ranjenih ljudi zamrli su u uzastopnim plotunima. Dač Holt je odložio svoju pušku i izvadivši lovački nož, kliznuo niz lice stene pravo na put. Bandit je oprezno kao zver obišao oko stene, ali nekog razloga za strah nije bilo. Svi članovi potere ili su bili mrtvi ili na samrti, a one u kojima je možda makar još tinjala iskra života Dač je dokrajčio nožem. Ma ko da je Holtu dao naziv sadist, koji je i na poternicama sa njegovom slikom bio ispisan kao znak raspoznavanja, dobro je poznavao tog surovog čoveka. Obrisavši oštricu o rukav jednog ubijenog, Dač je vratio nož u kanije i pogledao preko ramena do konja koji su ostali živi. Slegnuo je ramenima. — Do vruga! Životinje nam ništa nisu skrivile. Neka žive.

Pošto je od Holta dobio odgovor da su dole svi mrtvi, Bigs Drejg se popeo do mesta gde su konji i zarobljenica proveli noć. Teksašanin je otišao tamo nešto ranije, i to je gonilo Drejga da požuri.

Zatekao je Flegu u čučućem polo-

žaju pored blede žene. Kada se Dreig pojavio, Fleg je zažmirio. — Ne uzrujavaj se, mali — rekao je. — Pogledom je neću otrovati.

Dreig je čvršće stisnuo kundak puške i želja da ubije tu ciničnu zver skoro da je nadvladala u njemu. Ali, tada se sav nasmejan pojavio Veliki Dač. Doživeo je kupanje u osveti za kojom je žudeo i ništa mu nije mogio umanjiti to zadovoljsivo.

— Nijedan više nije živ — rekao je Holt napravivši rukom širok pokret kao da seče. — Ne bih se iznenadio ako ovaj događaj uđe u novine. Šteta je što im ne možemo poslati fotografije.

Fleg je zubima izvukao zapušač iz flaše i digao je uvis. — Smrt policajcima celog sveta! — onda je ispio nekoliko gutljaja pića ne skidajući pogled sa žene.

— I ja ću popiti u čast toga — zacerekao se Holt i istrgao bocu iz Flegove ruke. Otpivši gutljaj, ponudio je flašu Dreigu.

Dreig je odbio. — Zlato mi je dovoljno. Slava mi nije potrebna.

Mršteći se, Holt je ispraznio flašu i bacio je preko ramena. — Mi smo valjda na istoj strani, zar ne?

— Što ne znači da moramo piti iz iste flaše — promrmljao je Dreig. U mislima je bio sa Holidejem na steni. Konopci ga neće dugo zadržati i kada bude video leševe, ništa neće sputati tu tvrdoglavu budalu.

— Pošteno rečeno — rekao je Holt sa uvažavanjem. — Volim ljude koji se drže svojih ubeđenja — Dač se obratio Flegu. — Ti bi mogao nešto da naučiš od Bigsa — otpuhnuo je oblačić dima Teksašaninu u oči. — A sad idi i zapali vatru. Umirem od gladi.

Crven u licu, Fleg se okrenuo stežući prstima kundak puške. Ali, poslušao je bez pogovora.

Zapalio je vatru, a onda stavio komade slanine na tiganj, sve vreme prateći pogledom ženu koju je Dreig u međuvremenu odvezao. Stavio je na vatru i lonac za kafu, izdvojio komade slanine i stavio ih na tanko isetene kriške hleba. — Dodite! — povikao je razdraženo. — Dodite ili ću sve pojesti sam! — ljutilo ga je što je on morao da pripremi obrok.

— Dolazimo — rekao je Holt.

Dač se namestio pored vatrišta, otresao pepeo iz lule i uzeo u ruku topao sendvič. Počeo je da jede oblaporno, sa uživanjem. — Išlo je suviše lako — konstatovao je između zalogaja. — Više bi mi se sviđalo da je bilo okršaja.

Fleg ga je pogledao. — Meni se baš ovako više sviđa.

Holt se osmehnulo. — Nabrojao sam jedanaest značkaroša. I znate šta, među njima nisam video vernika mis Brenšou — digao je pogled do devojkice. — Kako to, gospodice? Zar vas on ne voli dovoljno da bi za vas rizikovao svoju kožu.

Zelene oči Ursule otkrile su olakšanje. — Hvala bogu — odahnula je.

— Da, svakako — rekao je Holt. — Ali, to ne objašnjava zašto ga nema među mrtvima.

— Može biti da je pobegao prošle noći — kazao je Dreig. — Možda je ostao negde u šumi.

Dačov pogled kliznuo je do njega. — Da, to se moglo desiti. Recimo da je tako. Moraćemo ipak da skratimo naš boravak ovde — ustavši, Holt je prišao do ivice stene i zagledao se u krvava tela. Na stenovitom ispustu visokom nekoliko stotina stopa, izgledao je sićušan kao tačka. Sa tog mesta nije mogao videti mesto gde se nalazio Dok Holidej.

— Za sada smo bezbedni — dohatio je preko ramena dok je briž-

ljivo posmatrao vijugavi put, padinu, šumu i žbunjake.

— Sem, naravno, ukoliko bi verenik ove dame odlučio da bude njen heroj — dodao je okrećući se. Zagledao se u Ursulin profil i osetio životinjsko zadovoljstvo kada je ona uzdrhtala. Sedajući na svoje mesto, pogledao je radoznalo. — Mislite li da je vaš dragi tip heroja, mis?

— Umorna sam — rekla je. — Hoću da se vratim u Santanu. Hoću...

— Svi mi želimo nešto što ne možemo imati — primetio je Holt. — Svi smo mi kraljevi i kraljice u našim snovima.

Ursula Brenšou je obrisala lice i uklonila tragove suza na obrazima. Progovorila je gorkim glasom. — Vi ne želite da budete ništa drugo nego ono što ste. Vi niste ljudsko biće.

Holt je zario nož u zemlju, izvuкао oštricu i ponovo je zario gledajući pri tom devojkicu. Bez trunke simpatije gledao je kako plače. Sosećanje je ljudsko osećanje, to je ova luckasta kučka dobro rekla; on stvarno nije ljudsko biće. U mislima se vratio u vreme kada je to bio. Tada se nije zvao Dač Holt, već kratko Karl Holcman, mladić od osamnaest godina. U toku jednog časa provedenog u ćeliji sa pijanim šerifovim zamenicima, bio je tučen i prebijen skoro do smrti. Od tada je gledao svet potpuno drukčijim očima.

Sada je želeo da bude mlad, ali mlad samo telom. Želeo je da doživi tu uplakanu ženu i da je nauči da ne postoje čast i poštenje, da nije istina ono u šta ona veruje. Ali, bio je star, mnogo stariji nego njegove godine. Viski i smrdljivi bordeli ispijili su muškost iz njegovog tela

i bez nje on više nije bio kompletan čovek.

Zarivši još jednom nož u tlo, ustao je i gunđajući prisao do Flegu. — Bilo bi najbolje da krenemo — rekao je. Dodirnuvši Teksašanina po ruci, sapnuo je. — Nemam ništa protiv da je središ, vetropare. Ali uradi to pažljivo, jer bi te Dreig mogao ubiti. Pazi, ti njega ne smeš ubiti. Jasno?

Fleg se ticao. — Da znaš da si mi rekao nešto mnogo pametno.

Holt je zavideo Flegu na njegovoj mladosti. Vraćajući nož u kaniju, dodao je. — Ima više načina da se mačka ubije nego da se odere. Videćeš i sam.

Fleg ga je kiseio pogledao. — A ti?

— Meni nije interesantna.

Fleg se osmehnulo sa razumevanjem.

— Ne podsmevaj mi se — zarežao je Veliki Dač.

Teksašanin je odvezao konje široko namećanog lica, sav srećan, a onda proverio opremu za jahanje. Holt je pojahao svog crnog pastuva. — Hej, Bigse! Penji damu u sedlo, vreme odmiče.

Sićušni bandit je sumnjicavo pogledao Velikog Dača, pitajući se šta su on i Teksašanin šaptali. Lepo, pomislio je Dreig, ja sam im potreban, a znaju šta mogu očekivati ako pokušaju da taknu ženu. Naročito mi se nije svideo osmeh na Flegovim balavim usnama.

Ležeći nekoliko metara dalje, Dok Holidej je čuo odlazak zlikovaca i škripnuo zubima. Njegovu devojkicu povelu su sa sobom, a on sam bio je svedok pokolja cele potere. Trećeg bandita nije video, ali ako je taj u svireposti bio ravan sedokosom zločincu, onda će Dreig imati dosta muke da ih drži dalje od Ursule.

Holidej je prineo pesnice do jednog oštrog kamena i počeo trljati konopce o oštricu. Ljudima iz potere više nije bilo pomoći i čak ni molitve celog sveta nisu ih mogle vratiti u život. Ali, Ursula se još mogla spasti. Bože, morao ju je spasti! Trljajući konopce o oštar kamen, krajičkom oka ugledao je neko kretanje ispod sebe.

Zaprepasčen onim što vidi, prepoznao je Kajla Morsa, koji je posrćući izašao iza stene brišući rukama krv sa lica. Šerif se skljkao na zemlju, pokušao da digne jednu ruku i mlitavo je ponovo spustio.

Holidej je zapeo iz sve snage i prekinuo upola prestrugane veze. Zatim je odvezao noge i ustao. Opi-pao je mesto za pištolj i zaključio da ga je Dreig ostavio u futroli. Mahnuo je šerifu, a onda privezao laso za jedno drvo i spustio se dole.

Velika ptica — grabljivica, sa dugačkim kljunom oštrim kao čelik, sletela je na jednog mrtvog konja i počela mu ključati oči. Spustivši se na tlo, Holidej je pritrčao Morsu, okrenuo ga i počeo ga tapšati po žutim obrazima. Morsove grudi bile su oblivene krvlju.

— Polako — rekao je Dok cepajući košulju da bi otkrio plavičasto odrubljene otvore od kuršuma. Na šerifovim grudima ugledao je jednu ranu od metka i ubod nožem. Iz obe rane je isteklo mnogo krvi.

Mors je zastenjao. — Umreću.

Holidej je potapšao šerifa po ramenu. Njih dvojica nikad se nisu slagali, ali je sada sažaljevao Morsa. — Možda nećete — rekao mu je i zagrizavši kuršum, izvadio ga iz čaure, a barut sasuo na rane. Do vraga, pomislio je, jedina Morsova šansa da preživi bila je da stigne do Santane. Holidej je digao pogled do prevoja iza kojeg su nestali banditi.

Ako Mors umre cvde, niko neće znati šta se desilo. Ali, postoji pravda i nepravda. Mors je otvorio oči i pogledao ga molećivo. Za trenutak, učinilo mu se da će ga Holidej ostaviti i otići. Ali, Holidej se sagnuo, pažljivo digao Morsa i poneo ga do konja koji su pasli pored puta.

— Hvala — promrmljao je Mors.

— Zbog čega? — zapitao je Dok. — Vi biste učinili isto.

— Možda ne bih — rekao je šerif.

— Onda vas treba žaliti.

IV

Istoga dana oko podne Veliki Dač Holt zastao je na stenovitoj visoravni, odakle se pružao pogled na Arizonu i Nevadu. Kese sa zlatom izvađene su i podeljene na tri jednake gomile. — Što se mene tiče — rekao je — ja ne bih dao za Južnu Ameriku ni prebijenu paru. Bigse. Bio sam već u toj zemlji i smatram da je to pravi svinjac.

— Ja tamo idem, bio svinjac ili ne — odvratio je Dreig.

— Neka ti je sa srećom — rekao je Holt cerekajući se. — Piši nam.

Čučali su okupljeni oko zlata. Zarobljenica je bila vezana za jedno drvo i Fleg je s vremena na vreme bacao poglede prema njoj. Holt je zapalio lulu. — Ja sam svuda bio; kad mi je bilo dvadeset, putovao sam u Englesku. Dvadeset prvi rođendan proveo sam u snegu Kanade. To je hladna, pusta zemlja. Ne bih je preporučio ni najgorem neprijatelju.

— Lepo — rekao je Fleg — ni ja nisam proživio ceo vek u maminom krilu. Bio sam u Kentaktiu i Virdžiniji, a radio sam i u državi Mejn.

— Do tamo bih mogao da pljunem — dunuo je Dač kroz nos. — Nisi ti nigde bio i ništa nisi video, žutokljunče. Ti si još zelen.

— Nisam toliko zelen koliko misliš — pobunio se Fleg. — Ja sam odrastao čovek.

Holt se zagledao u njega i desnom rukom dodirnuo dršku revolvera. — Da li bi ti se uz zlato dopao i jedan kuršum?

— Ne bi — odgovorio je Teksašanin užurbano.

— Onda zaveži. U svoje vreme, ako se nisam tukao i pijančio, ja sam putovao. I ja vam kažem da je najlepša zemlja na svetu upravo pred vašim očima.

— Sa koje strane? — zapitao je Fleg pokazujući u oba pravca.

— Govorim vam o Teksasu, a vi bi to trebalo da znate, jer ste tamo odrasli — rekao je Holt sevnivši bledim očima. — Ko kaže da grešim, dobiće pesnicu u nos. Ta država ima nešto što nigde ne postoji i ne mogu vam u malo reči reći šta je to. To se jednostavno oseća ili se ne oseća — otkopčavši svoje bisage, ubacio je u njih vrećice zlata. — Ja ću se utopiti u Teksasu. Kupiću jednu malu kuću u Delti i davo neka nosi ostalo. Malo ću pecati ribu, a ostalo vreme leškariću.

Fleg ga je zaprepasčeno pogledao, a onda se nasmejao. — Pecaćeš i sećeš? A gde je zadovoljstvo? Ja ću otići na istok, do Čikaga, napiću se do besvesti vodiću ljubav sa tuđim ženama — dok je govorio, Flegov pogled je odlutao do žene.

Pošto je napunio bisage zlatom, Ris Fleg je privezao svoj deo plena za sedlo i mirno prišao ženi. Ugлом oka Dač je primetio Teksašaninov gest i počeo zagovarati Drejga.

Bigš Dreig je slagao svoje vrećice sa zlatom, ne zapažajući da se Fleg udaljio. Holtov glas jedva da je do-

pirao do njegove svesti. Prešavši šakom po obrvama, gledao je prema zapadu obuhvatajući pogledom valovit predeo dokle god mu je pogled mogao dopreti. Tamo daleko iza horizonta nalazila se Kalifornija i Kinéz željan zlata. Rastojanje do tog cilja kao da mu je davalo podstreka. Ustao je i okrenuvši se zapazio da Fleg više nije pored njega.

Dač Holt mu je zaklonio vidik i uperio mu kažiprst u grudi.

— Ne mešaj se u to, Bigse — upozorio ga je. — Ona mora dobiti svoje. Pusti momka neka se zadovolji.

Dreig je prigušeno kriknuo i rukom zgrčenom u kandžu mašio se revolvera. Ali, pesnica starog bandita pogodila ga je snažno u slepoočnicu. Istog momenta Dreig se zaneo, ispustio revolver i srušio se na tlo.

Holt je odstupio jedan korak od nepomičnog Dreigovog tela. Uzeo je sa zemlje njegov revolver i zatakao ga sebi za pojas. — Spavaj mirno, bivši čoveče — rekao je i pljunuo. Okrenuvši se, dobacio je sa osmehom. — O keji, šupljoglavi — doviknuo je Teksašaninu. — Tvoja je!

Ursula Brenšou je vrisnula.

— Vrišti koliko hoćeš — rekao je Fleg odvezujući je. — Niko te neće čuti sem ovog drveća.

Odbacio je konopac u stranu, zgrabio je za okovratnik haljine i povukao je za sobom. Ona se očajnički otimala i opirala, ali banditu je udario pesnicom u prsa i izbio joj dah. Pali su zajedno iza jedne stene i ležeći preko nje, Fleg joj je šapnuo na uho. — Budi dobra i ostaćeš živa.

Ursula se skamenila. Oči su joj blesnule od straha, a usne su joj nemo uzdrhtale kada je Fleg spustio ruku na dugme njene haljine. Veliki Dač Holt ponovo je začuo vrisak. Spustio se na zemlju i zagle-

dao se u stene. U tom momentu dao bi svoj deo zlata da se nade na Teksašaninovom mestu. Ponovo je odjeknuo vrisak i Holt je pažljivo oslušnuo.

Zatim je nastala tišina. Veliki Dač je ustao, izvadio revolver iz futrole i čvrstim korakom prišao stenama. Za pucanje iz pištolja još uvek je bio dobar. Odgurnuvši Flega, upe-rio je cev Ursuli u čelo. Kad ga je ona pogledala. Dač je pritisnuo okidač.

*

Bigs Dreig je došao k sebi. Bled kao krpa, pridigao se sa tla i rukama pritisnuo slepoočnice toliko da su ga oči zbolele. Odjednom je shvatio šta će se desiti. Dok Holidej će se osvetiti makar morao da ih goni do pakla. Pogledao je Flega i Holta. — Niste svesni šta ste učinili — rekao je ozbiljno.

Holt se bezdušno osmehnuo. — Hoćeš li se tući sa nama, Bigse?

— Šta bi to sad koristilo — rekao je Dreig.

Fleg ga je pogledao zakrvavljenim očima. — Nema ljutnije, mališa?

— Kad bih mogao zubima da iščupam smrt iz nje, ja bih to učinio — rekao je Dreig mizerno. — Ali, ne mogu, i onda — šta je, tu je.

— Tako se govori — složio se Holt. — Mogu li da ti vratim revolver?

— Naravno.

Dač je ogromnom šakom pružio „kolt“. Dreig ga je uzeo i zadržao palac na obaraču. „Kolt“ je bio upe-ren u Holta i Flega.

— Prljave hulje — procedio je Dreig kroz zube. — Niste zaslužili da živite!

Fleg je pobledo, ali se Holt i dalje osmehivao. — Tako, dakle, po-bićeš svoje prijatelje zbog jedne suknje.

— Razmišljam o tome — rekao je Dreig.

Fleg je počeo da moli za milost. Holt je zamahnuo rukom i udario Teksašanina po ustima. — Zaveži, bedna huljo! Zbog tebe se osećam prljav i jadan! — ostrim okom posmatrao je Dreiga.

Dreig je odjednom pogledao prema Arizoni preko krošnji koje su se dizale iznad prevoja i uzdahnuvši umorno, spustio revolver u futrolu. Holt je na to iz džepa izvadio pregršt metaka i bacio ih pred Dreiga. Zatim se osmehnuo. — Kušao sam te, Bigse. Sad možeš napuniti revolver.

Fleg je obrisao okrvavljen nos. — Idi do đavola, Dač!

Bigs Dreig nije obratio pažnju na metke na zemlji i napunio je revolver mecima iz opasača. — Neću vas ja pobiti, ljudi — rekao je gledajući setno drveće i neme stene. — Holidej će to učiniti.

— Hoće vraga — odvratio je Holt prezrivo. — Taj se čak nije ni pridružio poteri. A ako i jeste, pobegao je na prvi pucanj.

Dreig je zaključio da Holidej već mora biti negde blizu, ali to nije pokazao. Sigurno je čuo pucanj. A možda ga je suviše jako udario kundakom. Ako je tako, onda je to možda sreća.

Dreig je pogledao prema Kaliforniji. Kad bude imao novac u džepovima, verovatno će srediti ove dve hulje. Umoran od boravka u planinama, stavio je bisage na sedlo i pojahao. Fleg i Holt pojahali su za njim niz zapadnu padinu.

*

Dok Holidej je odveo šerifa do kuće doktora Rolinsa u predgradu Santane. Ostavio je poruku za Džonija Mura i odmah odjahao.

Pošao je na sever, pregazio reku i skrenuo na zapad, ka padinama Sijera Nevade. Noć je sada bila njegov neprijatelj. Ako ne stigne bandite pre nego što sidu niz drugu stranu planine, moraće da pretrese celu Nevadu.

Našavši onu istu kozju stazu, hitro se popeo kroz borovu šumu. Kasno popodne došao je do onog strašnog mesta gde je potera pala u zasedu. Ptice grabljivice su uz krike poletele sa tela na kojima su se gostile, a kada je on prošao, zlokobni crni oblak njihovih krila ponovo se spustio.

Noć je zatekla Holideja na pola puta do vrha. Ulogorio se ne paleći vatru, privezao konja za drvo i otvorio torbu sa hranom. Pojeo je nešto suvog mesa, zalio ga vodom, a zatim zapalio jednu cigaru. Sa udaljenih vrhova čuo je šum tankih vodopada koji su se slivali na stane ispod njih. San mu nije dolazio na oči. Hiljade zbrkanih misli kovitlale su mu se u glavi, ali najviše od svega obećanje Biesa Dreiga da se Ursuli ništa neće desiti. Verovao je Dreigu, jer je u tim okolnostima morao da mu veruje.

U zoru, Holidej je pojahao. Jahao je putem kroz šumu i posle nešto više od jednog časa stigao je na visoki zaravan, odakle je mogao da vidi mlečne oblake koji su skrivali Nevadu. Kada je hteo da krene dalje, ugledao je nešto pod konitama svog konja i to ga je navelo da sjaše. Pokupio je metke i počeo zveckati niima u šaci. Kalibar 45'. Naravno je pešice mali krug i primetio dalje dokaze da su banditi bili ovde. Bili i otišli. Bacivši metke, pružio je nogu do uzengije kad je pri-

metio da nešto zeleno leprša među stenama.

Setio se da je Ursula otputovala u haljini smaragdnozelene boje. Žurnim koracima pošao je tamo i iza stene ugledao telo Ursule Brenšou. Lice joj je bilo blede kao meriner, umrljano krvlju i prašinom, a zelena haljina bila je pocepana, tako da je otkrivala nage grudi. Njena divna rida kosa bila je raščupana. Njen pogled, prazan od smrti, pogodio je Holideja kao nož u srce.

Iz grla mu se oteo krik očajanja i bola. Kleknuo je pored tela svoje drage i drhtavim rukama popravio joj kosu i pomilovao je po mrtvom licu. Poželeo je da zaplače, ali mu je grč jecaja stegao grlo. Nežno, kao da ne želi da je probudi, poneo je Ursulino telo do čistine i tamo nožem iskopao grob u koji ju je sahranio, sklopivši oči da ne gleda kako joj grudve zemlje pokrivaju lice. Kada je na grob naslagao krupno kamenje i namestio grubo sklepan krst, prošaputao je prožet gnevom i mržnjom.

— Osvetiću te, draga Ursula, ili ću umreti u sramu.

Zatim je odlučnim korakom prišao svom konju. Lica ledenog kao smrt, noterao ga je niz zapadnu padinu Sijere Nevade, praćen hladnim vetrom koji se poigravao pramenovima njegove tamne kose.

Kiša je u beskrajnim potocima lila iz sivog neba Nevade, terajući bandite da potraže sklonište. Kuća na koju su naišli stajala je usamljena, a iz njenog dimnjaka dizao se dim.

Veliki Dač žmirnuo je očima. — Nikakvih glupih šala, mladiću —

rekao je Teksašaninu. — Mi smo trgovci stokom na proputovanju. Jasnó?

— Nisam budala — odgovorio je Fleg nateravši konja u trk.

Holt je pogledao Drejga. — Kad bi on nešto znao — rekao je.

Fleg je ujahao u dvorište iza kuće, privezao konja za jedna kola i pešice prišao zadnjim vratima. Zakucacao je na vrata i odmah ih otvorio. Neki visok čovek i jedna žena ustali su od stola u prvoj prostoriji.

— Izvinite me — rekao je Fleg. — Nisam hteo da vas uplašim. Ja i moji prijatelji tražimo sklonište od nepogode.

— Uđite — dočekao ih je čovek.

Fleg je prekoračio prag i prišao okruglastoj peći. Kada je pogledao ženu, u očima mu je blesnuo plamičak interesovanja. Bila je to tipična žena farmera, jedra i snažna, čvrstih usana i jasnog oka. Znao je da joj se na prvi pogled nije dopao, ali mu to nije smetalo.

Čovek je bio slabačke građe, brižno izbranog lica. Tamna kosa bila mu je prošarana srebrnastim pramenovima. Prišao je Teksašaninu i pružio mu ruku. — Ja sam Tod Spinks. Ova kiša naglo je počela.

Fleg je nezainteresovano prihvatio ruku, a onda se počeo grejati iznad peći.

— Nadam se da vam nismo na smetnji — rekao je Dač Holt ulazeći.

— Ni najmanje — nastojao je da ga uveri Spinks. — Drago nam je da imamo društvo.

Dreig nije rekao ništa već je čutke prišao peći. Domaćini su baš bili za obedom: na stolu se nalazio lonac sa kafom i taniir pun sveže pečenih kolača. Veliki Dač je pogledao taniir — Baš lepo izgledaju — primetio je i obesivši svoju jaknu od ovčje kože iznad peći, spustio se

na stolicu pored stola. — Srećni ste što imate ovakav dom — dodao je. — I ovakvu ženu, koja ume da kuva — Holt je uzeo i probao biskvit. — Divan je.

Spinks se glasno nasmejao. — Doris je dobra domaćica. Da, mister, ovaj...

Holt je žurno progutao zalogaj. — Ja sam Frenk Mak Braun. Ja i moji ortaci smo trgovci stokom.

Spinks je klimnuo glavom, napunio šolje za kafu i dodao gostima. Doris Spinks je sela za jedan manji stočić pored prozora i uzela u ruke ručni rad. Holt je zapazio da se kuća sastoji od jedne jedine prostorije. Sa nostalgijom je primetio zavese na prozorima. Čitava večnost, činilo mu se, prošla je od kada je bio u sobi sličnoj ovoj. Ta pomisao sterla mu je grlo. Najverovatnije da je bio osuđen na smrt. Osećaj samosažaljenja zgrabio ga je za srce toliko da je pogledom potražio flašu sa pićem na polici u ormariću u uglu.

— Dopuštate li, gospodine? — zapevao je konačno.

Farmer je tupavo pratio njegov pogled, a zatim se osmehnuo i ustao. Otvorivši ormarić, uzeo je flašu i vratio se stolu. — Šeri brendi — rekao je spuštajući flašu na sto.

Holt se pribrao — Hvala, to nije za mene.

— Ja ću probati — rekao je Ris Fleg. Zubima je izvadio zanušać, a onda nagnuo bocu i tanak mlaz tečnosti počeo mu se slivati niz bradu. Tod Spinks je nespolno pogledao svoju ženu. Veliki Dač je samo žmirknuo.

— Morate oprostiti mom prijatelju za njegovu neuglađenost — objasnio je. — On nije baš mnogo bistar.

— To se vidi — rekao je Spinks odsutno, osetivši odjednom da su mu usne suve.

Fleg se glasno nasmejao i nastavio da pije.

— Dosta! — rekao je Holt. — Po-našaš se kao svinja! Idi napolje i smesti konje u zaklon.

Fleg je spustio bocu i obrisao usta iscepanim rukavom. — Ja nisam ovde sluga, Dač. Postaraj se sam za svog konja!

— Neću dvaput da ponavljam — grmnuo je Dač i oči su mu pobledele od gneva. Spustio je desnu ruku ispod stola da bi svojim rečima dao veći značaj. — Požuri, dečko!

U toku tog kratkog dijaloga Spinks je prišao svojoj ženi. I prihvatio se rukom za naslon njene stolice. Ris Fleg je pljunuo na peć i vukući noge pošao ka vratima. Otvorivši ih, opsovao je, a zatim istrčao na kišu.

— Izvinite — izvinuo se Holt farmeru i njegovoj ženi. Ali, njih dvoje nisu ništa odgovorili.

Dreig je prišao otvorenim vratima i pogledom ispratio Flega, koji je trčeći odveo konje u veliku staju pored korala. Hteo je da proveri da Fleg slučajno ne odjaše sa bisagama punim zlata.

— Ko ste vi? — zapitala je odjednom Doris Spinks.

Dreig je njen glas osetio kao dodir ledenog prsta po kičmi. Okrenuvši se, ugledao je zlokoban sjaj u Dačovim očima, ali ovaj je ipak odgovorio slatkim glasom. — Zar vam nisam maločas rekao, gospodo? Mi smo trgovci stokom.

— Vi niste trgovci — rekla je žena nastojeći da vezom smiri nerve. — Pogledajte kako ste obučeni. Trgovci nisu odeveni u rite.

Njen muž ju je stisnuo prstima za rame da bi je učutkao.

Holt je pogledao svoje odelo i široko raširio ruke. — Rite, gospodo? Pa ovo je poslednja moda sa istoka

— pogledao je Drejga kao da od njega očekuje podršku.

Dreig nije bio zainteresovan da podrži njegove reči; gledao je Flega, koji je trčeći dolazio preko dvorišta.

— Mislim da bi bilo najbolje da odete — rekao je Tod Spinks kada je Fleg utrčao unutra.

Teksašanin je to čuo i zastao u mestu. — Šta to sad znači, seljaci-no?

— Nazad! — presekao ga je Dreig i šakom odgurnuo Flega prema vratima.

Fleg ga je odmerio, a zatim pogledao pored njega do Holta. Veliki Dač je uzdahnuo i slegnuo ramenima.

— Hajde — nastavio je da ga izaziva Dreig. — Daj da te vidim kako potežeš revolver.

Fleg je progutao izazov. — Ne ovoga puta — rekao je.

U odaji je zavladała neprijatna tišina. Reči izazova lebdele su u ušima prisutnih, mešajući se sa šumom kiše i pucketanjem vatre u peći.

Doris Spinks je prigušeno zajecala. — Oh, bože dragi — promrmljala je.

Fleg se naslonio na vrata i sa životinjskom mržnjom i strahom u očima pogledao prisutne. Holt je odjednom stavio ruku na sto.

— Izgleda da si velika kukavica, smutljivče! — rekao je prezrivo.

Bes je zahvatio Flega i on je najzad progovorio. — Nisam se uplašio, Dač! Obračunaću se sa ovim kepecom, ali napolju.

Dreig je bio napet kao čelična opruga. Leš nesrećne Ursule na planinskom vrhu Sijere još uvek ga je pritiskao kao mora. — Postoje neke stvari za koje čovek mora umreti — konstatovao je Dreig mirno. — Daću ti poštenu šansu, huljo.

Hodajući na vrhovima prstiju, Dreig se udaljio nekoliko koraka od

Teksašanina. Oči su mu sekle kao led. Dreig je bio vrlo brz na revolveru, to je naučio u toku onih godina patnje i očajanja od Šajla do Santane.

Fleg se udaljio od vrata. Nije želio ovo do čega je došlo. Nekoliko trenutaka pre toga, dok je bio napolju, razmišljao je o farmerovoj ženi i smerao još jedno nasilje. A sada, umesto uživanja, suočio se sa smrću.

— Bori se, kukavice — rekao je Dreig.

O tih reči Teksašanin je uzdrhtao kao od pogotka metka. Budi čovek, rekao je sebi. Skupi hrabrost i ako treba, umri kao čovek. Ali uprkos tome, njegova desna ruka ostala je nepomična kao da je prikucana za kuk.

Dreig je koraknuo još korak nazad; nije ga brinulo da li će Holt pucati, jer je Holtu bio potrebniji od Teksašanina. Nagnuvši se malo na stranu, zadržao je ruku. — Nisi se dvoumio kad je u pitanju žena, kukavice! Potegni oružje ili ću te ubiti kao psa!

Zgrčeni pored stola, Spinksovi su stajali šaka stisnutih kao za molitvu. Veliki Dač je nešto doviknuo mrmļajući u znak opomene, a onda, odgurnuvši stolicu, pritrčao prozoru koji je gledao na put i digao ruku tražeći tišinu.

— Neko dolazi! — objavio je.

Ne skidajući oka sa Flega, Dreig je zapitao. — Koliko ih je?

— Izgleda da je samo jedan — odgovorio je Holt.

Jedan, pomislio je Dreig i grč mu je stegao stomak. To je Dok Holidej, govorilo mu je predosećanje. — Razračunaćemo se drugi put — rekao je Flegu.

— Računaj na to — dobacio je Teksašanin odahnuvši.

— Isparimo odavde — predložio je Dreig.

Holt se žustro okrenuo. — Zbog jednog čoveka?

— Zbog ovoga da — rekao je Dreig.

Holtovo lice, obraslo u prosedu bradu, lagano se namrštilo. — Skrivao si nešto od nas, Bigse! Jesi, do đavola! Ko je taj?

— Uz put ću vam objasniti — rekao je Dreig i stisnuo zube. Izašao je žurno na zadnju verandu i potrčao prema štali. Holt je dograbio svoju kožnu jaknu i pošao za njim. Fleg je zastao. Hteo je da zбриše poniženje koje je doživeo i sad mu se za to pružala šansa. Izvadiвши „kolt“ prišao je farmeru i tresnuo ga po glavi.

Zasmejavši se ludački, prišao je ženi i prislonio joj cev revolvera na čelo. — Budi poslušna, kučko! — zatim ju je okrenuo i poterao prema vratima.

Metalna reza je začangrljala. Fleg je gurnuo ženu napolje i kroz koprenu kiše pogledao prema brdima. Samo jedan konjanik, a oni su zbrisali kao zčevi, pomislio je osmehujući se prezrivo. Ali, on sam nije bio kukavica, oni će to odmah videti...

Iz kiše je izronila tamna, nejasna silueta konjanika. Stavom u sedlu podsećao je na avet.

Za to vreme u dvorištu iza kuće Holt je dograbio vodice svog konja i zapitao Dreiga. — Ko je to?

Sićušni bandit je odgovorio. — To je Dok Holidej, znam to i ako ga ne vidim — zatim je Holtu rekao istinu.

-- Ti, podli... — zaustio je Holt. A onda, začutavši, skočio je u sedlo i ošinio konja vodicama. — I šta sad misliš? — povikao je.

Bigs Dreig je skamenio lice. — On ili mi, druge nema.

Dač Holt je zadovoljno promumlao i doviknuo prema kući. — Fleg, požuri!

Teksašanin nije odgovorio. Holt je poterao lagano konja, izvadio revolver i zastao blizu kuće. Istog trenutka sa druge strane kuće začuo je šljapkanje kopita po žitkom blatu.

*

Dok Holidej je pogledom obuhvatio kuću. Predosećao je da su banditi tu i leđeno se osmehnuo. Iza prozora možda su ga vrebale cevi zapetih pušaka, ali ne obazirući se na to, on se spustio direktno niz padinu. Gnev mu je bio oklop, a mržnja desna ruka osvetnica.

Hteo je da uništi ubice, da ih satire i pretvori u prah, no za to je morao da upotrebi sve svoje iskustvo i veštinu. Zauslavio je konja tražeći niz zaklona iza kojih će prići kući. No, tada su se vrata otvorila i jedan visok čovek izgurao je ispred sebe neku ženu. Zagrizao je usnu do krvi i skočivši s konja, stao iza stuba ograde.

— Samo još jedan korak i ubiću ovu ženu! — doviknuo je čovek sa verande.

Holidej je grozničavo razmišljao. Glasom dubokim i promuklim od gneva, zapitao je. — Jesi li ti ubio moju devojkicu?

Ris Fleg je bliže privukao ženu. — Nisam ja! Ali, ja sam je imao! Čuješ li me, imao sam je!

Od tih reči Holidej se skamenio. Sklonio je oči i protresao glavom da odašna nevala krvi. Zatim je jurnuo držeći revolver u ruci.

Ciljajući pored žene, Fleg je opalio i tane je otkinulo komadić tkanine na Holidejevom ramenu. Opalio je još jednom i gejzir vode prsnuo je pored Dokovih nogu. Na Holidejevu sreću, Fleg nije bio nepogrešiv strelac i treći metak je samo okrznuo Doka po butini.

Holidej je nastavio da trči ne misleći ni na šta sem na blede lice koje je izvirivalo iznad ženinog ramena, sa mrskim očima ispod čela. Ta životinja obešćastila njegovu voljenu verenicu. Trčao je nošen gnevom, očekujući ni sam nije znao šta. U trku je mahinalno digao revolver.

U tom momentu žena se otrgla iz Flegovog zagrljaja. Fleg ju je pustio i nanišanio na Doka otvarajući usta za psovku... Ali pre nego što je iz njegovog grla izašao prvi slog, Holidejev „kolt“ je poskočio i tane se zarilo u Teksašanina. Fleg se prihvatio za dovratnik nastojeći da se održi na nogama, ali je Dokov revolver ponovo grmnuo. Tane je ponelo Flega i on je desetak klimavih koraka i pao iza kuće.

Dač Holt je na konju izjurio iza ugla i opalio na Doka. Uglom oka Holidej ga je spazio kao nejasnu pokretnu siluetu, a zatim je osetio strahovit udarac u glavu. Pao je na kolena i klonuo u blato.

Iza ugla kuće pojavio se i Dreig. Videvši Holidejevo ispruženo telo, bandit se presekao. Nije hteo da veruje svojim očima. Nemoguće da je Dok Holidej mrtav. Preživeo je tolike godine u svakodnevnim obračunima da bi ovako neslavno skončao.

Holt je priterao konja bliže Doku i zagledao se u krvavu mrlju na njegovom čelu i licu. Holidej je ležao nepomično, kao mrtav. U tom trenutku, dok se on spremao da ispaliti još jedan metak sigurnosti radi, iz kuće je grmnuo pucanj i tane

je zviznulo pored Holtove glave. Bandit je viknuo. — Bežimo — i mamuznuo konja. Došavši da palog Flega, zaustavio je konja u mestu i skočio. — Pomozi mi da ga stavimo na konja! — doviknuo je Drejgu.

— Neka ide do đavela — odgovorio je Drejg. — To će mi uštedeti trud da ga ubijem!

Holt je odvuкао Flega iza kuće do njegovog konja i prebacio ga preko sedla. U tom momentu kroz zadnji prozor planula je puška i metak je digao gejzir vode između konjskih nogu. Očigledno da Doris Spinks nije bila baš vešt strelac. — Brišimo odavde! — viknuo je Holt.

Drejg je projurio pored Holta i gnevno ga pogledao. — Ubio si Holideja! — razdrao se.

Dač nije odgovorio. Znao je kada ne treba kušati sreću sa Drejgom. Pojahao je i jurnuo vodeći Flegovog konja za sobom. — Idemo! — viknuo je nestajući u kopreni kiše.

V

Dok Holidej je osetio pljusak kišnih kapi po licu. Otkucaji srca bubnjali su mu u ušima. Kao u agoniji, činilo mu se da oseća miris barutnog dima i pred očima mu se iznova ponavljala slika starog bandita koji puca na njega.

Zatim je osetio da ga neko diže i nosi. Toplota je zamenila kišu, a svetlost večernju tamu. Začuo je glas Toda Spinksa. — Donesi malo tople vode.

Bilo je prijatno čuti taj glas. Možda neće umreti. Odjednom ga je obuzeo mir; zaspao je i kada se probudio, sunce je sijalo kroz koprenaste zavese.

Neka silueta zaklonila mu je sja sunca. Bio je to farmer, lica zabrinutog i naboranog. — Kako se osećate jutros? — zapitao je.

Prva Holidejeva svesna misao bila je želja za osvetom.

— Banditi...? — prošaputao je.

— Oni su otišli — rekao je farmer. — Jednog od njih ste teško ranili. Odneli su ga sa njima.

— Je li vaša žena dobro?

— Jeste, hvala bogu.

— To mi je milo.

Holidej je malo pomerio glavu i oštar bol prostrelao ga je kroz lobanju kao usijano koplje. Kolutajući pogledom, obuhvatio je odaju i ugledao farmerovu ženu, koja je stajala pored peći i gledala ga zabrinutim očima.

— Nikada tako nešto nisam videla — rekla je. — Jurnuli ste na onog mladića kao da vas nije briga šta će biti...

Farmerova žena je bila u pravu. Često mu se događalo da mu je sasvim svejedno da li će živeti ili umreti. Sada je skoro više želeo da je mrtav i želju za životom pothranjivala je samo mržnja koja je buktala u njemu i davala mu snage. — Mislite li da biste mogli uzeti malo vrućih kolača? — zapitala je žena.

— Da, mogu — rekao je Holidej. Nije imao apetit, ali će jesti. Nije imao želju da živi, ali će pak živeti. Oh, glava — zaječao je dodirnuvši prstima zavoje. — Mislio sam...

— Kuršum vas je samo okrznuo po čelu — objasnio mu je farmer. — Imali ste sreće. Rana na ramenu je samo ogrebotina. Doris vas je previla kako je najbolje mogla, a ja sam već hteo da pođem i dovedem lekara.

— Zaboravite na lekara — rekao je resko Holidej. — Nameravam da brzo pođem.

— Nemoguće — usprotivio se

Spinks. — Morate se odmarati... bar nedelju dana.

— Gde je moj konj?

— U štali, ali...

— Uzeću te kolače, misis Spinks

— rekao je Holidej.

*

Veliki Dač Holt nagnuo se u sedlu i osmotrio grad pred njima. Prešao je šakom po zakrvavljenim očima. — Ovom momku je potreban lekar. Odjahaću u grad da ga nađem i proveriću da li je sve u redu. Ti ostani sa njim, Bigse.

Bez komentara, Dreig je poveo Flegovog konja u šumarak pored puta. Jahali su celu noć i deo dana da bi stigli u Endover.

Dač je ušao u Endover na svom konju jašući lagano i posmatrajući uz put natpiše na kućama. Posle napornog i monotonog putovanja žudeo je za viskijem i njegove oči pohlepno su tražile reklamu nekog saluna. Na kraju ulice ugledao je lekarsku ordinaciju. Okrenuvši se, odjahao je unazad i pridružio se Dreigu i Flegu u šumarku.

— Kako izgleda? — zapitao je Dreig.

— Ne liči na klopku — odgovorio je Holt.

Napustili su šumarak i sporednom ulicom pošli prema doktorovoj kući. Pred ordinacijom Holt je rukom dao znak da stanu. Na tabli je pisalo doktor E. B. Mejhju. Holt je oprezno sjahao i popevši se na verandu obraslu vinovom lozom, zakucao na vrata. Posle izvesnog vremena vrata je otvorila sredovečna žena.

Dreig je posmatrao dok je Holt razgovarao sa ženom. Konačno je

ona klimnula glavom i širom otvorila vrata. Odmah zatim Holt se vratio do njih osmehujući se zadovoljno. — Doktor će pregledati Risa. Pomozi mi, Bigse.

— Misliš da je siguran?

Holt se nasmešio. — Rekao sam toj da je momak povređen u lovu. Biće sve u redu.

— Nadam se — rekao je Dreig sjahavši.

Odvezali su Teksašanina od sedla i on se osvestio. — Gde smo, do davola?

Holt mu je rekao da čuti, a onda su ga njih dvojica odneli u kuću i žena ih je sproveda do ordinacije. Spustili su Flega na visok sto. Rane su bile inficirane. Holt je podvezao rane, ali Flegu nije bilo bolje.

Doktor Mejhju bio je Dačovih godina, plavih očiju i andeoski okruglastog lica. Njegovi obrazi podsećali su Dreiga na zrele jabuke. Doktor je prihvatio Holtovo objašnjenje o nesreći u lovu i Veliki Dač mu je pružio nekoliko zamašćenih novčanica.

— Dobro, videćemo šta možemo učiniti za vašeg prijatelja — rekao je Mejhju dižući šalon da bi pustio svetlost na Risovo lice.

— Kakve su mu šanse, doktore? — zapitao je Dač.

— Reći ću vam kad izvadim kuršum — odgovorio je doktor. — Gde ćete vi biti?

Bio je to fini način da im kaže da odu iz njegove kuće. Holt je slegnuo ramenima. — U salunu. Požurite, hoćete li? Mi smo u važnom poslu.

Žena ih je ispratila na zadnja vrata. Dok su se udaljavali, Holt je tiho psovao. — Vrag odneo i tebe i tvog Holideja! Ovo će nas koštati vremena kojeg inače nemamo.

— Možeš kriviti i Flega — rekao je Dreig.

— I krivim ga — besneo je Holt — ali to je uzalud. Ostavićemo konje ovde, a mi idemo. Mnogo sam žedan.

Pošli su prema glavnoj ulici sa bisagama prebačenim preko ramena. Motrili su sve oko sebe. Endover je bio mali grad. Nekoliko kola stajalo je pored trocara, a tek poneki konjanik prošao bi ulicom. Odgurnuvši leptir vrata, ušli su u salun. Zauzevši mesto pored šanka, obuhvatili su pogledom prisutne. Trojka farmera, dva kauboja i neki putujući trgovac. Holt je stavio bisage na šank.

— Viski, krčmaru.

Krčmar se trgao iz letargije i pogledao Dreiga. — I meni isto — do-
dao je Dreig.

Banditi su srknuli piće. Dreig je progutao dobar gutljaj viskija uživajući u njegovom ukusu i žarenju. Između gutljaja posmatrao je svoju i Holtovu sliku u ogledalu iza šanka. Video je u ogledalu Holtov gadan osmeh i do uha mu je dopro njegov tih, procepljen glas. — Ne znam zašto smo Flega doveli ovamo. On nam može doneti samo neprilike, kućkin sin.

Dreig je srknuo gutljaj viskija. — Možemo odjahati i ostaviti ga ovde.

— Trebalo bi da ga ostavimo — rekao je Veliki Dač. — On bi nas ostavio da smo mi ranjeni. Misliš li da bi ostao makar sekund duže nego što je potrebno da uzme novac? Ne, ne bi. E, neću ni ja.

— A šta ćemo sa njegovim delom zlata?

Holt je šumno spustio čašu na šank da bi privukao krčmarevu pažnju. Sačekao je da ovaj ponovo napuni čašu i kada su opet ostali sami, odgovorio je na Dreigovo pitanje.

— Neka zadrži svoj deo, zaradio ga je.

Dreig je sumorno zurio u svoju čašu mučkajući piće. Na dnu čaše kao da je video Doka Holideja kako krvavog čela leži u blatu.

— Kad odlazim? — zapitao je.

— Što pre, to bolje. Hajdemo da vidimo šta je sa onim momkom.

Napolje je bilo tiho i iz neke sporedne ulice čulo se lajanje usamljenog psa. Na Dreigovim ispucalim usnama za momenat je zaigrao osmeh.

Obišli su iza ugla i ušli u ulicu koja je vodila u doktorovu kuću, noseći bisage na ramenima. Zastali su kod konja, a Holt je napravio još nekoliko koraka i zakucao na vrata. Dok je čekao, otkinuo je jedan cvet i zgnječio ga koščatim rukama.

Vrata su se otvorila i do njihovih nozdriava dopro je miris antiseptika.

— Kako je mladić? — zapitao je Veliki Dač.

— Osvestio se i sad se odmara Udite.

Holt je odmahnuo rukom. — Ne, hvala, gospodo. Moramo da idemo. Recite mu samo da se odmara i da ćemo se naći u Kaliforniji. On će razumeti.

Pozdravivši ženu šeširom. Holt je sišao sa verande. Pokretom glave dao je znak Dreigu i uputio se ka konjima. Kad su se vrata zatvorila, Holt je rekao. — Nemamo namirnica, a sem toga, gladan sam. Hajdemo ovamo.

Ujahali su u glavnu ulicu, našli trgovinu i naručili robu. Dreig je poneo paket sa hranom i obojica su zatim ušli u jedan restoran i poručili ručak.

Dok je vučjim zalogaicama proždri-
rao hranu, Veliki Dač je neprestano motrio na ulicu. Tihim glasom

rekao je. — Nije li to čudno: imamo sa sobom čitavo bogatstvo, a ne znamo gde smo. Ali, neće ni to još dugo trajati — osmehnulo se i otkrio srebrom krunisane zube.

— Jesi li ti ubio onu ženu? — zapitao je Dreig.

Holt je nastavio da proždire hranu. — Da.

— Zašto?

— Zar je važno zašto?

— Je li bilo teško?

— Ne, za mene ne. Za tebe bi bilo teško.

Holtov glas je postao sasvim tih i on se ukrutio. Neki šerif je zastao zainteresovano pored njihovih konja i pošto ih je osmotrio, skrenuo pogled do prozora saluna i do ljudi koji su unutra sedeli.

— Biće gužve — rekao je Holt otkrivši osigurač „kolta“.

Dreig je pogledao šerifa upola očekujući da bi se umesto njega mogao pojaviti Dok Holidej. Ali, Holidej je bio mrtav. Šerif, pak, ušao je oprezno u restoran. Pod njegovom težinom drveni pod je zaškrinuo, ali ni Dreig ni Holt nisu skrenuli pogled ka njemu. Dač je nasuo kafu u šolje, sa očima užarenim od mržnje.

— Došljaci? — zapitao je šerif prišavši bliže stolu.

Holt je digao pogled do njega. — Govorite li to nama, šerife?

— Da, pitao sam jeste li došljaci.

— Ako nas ne poznajete, onda verovatno da jesmo. Zar je po ovdašnjim zakonima zločin biti došljak?

— Zavisi — rekao je šerif.

Holt je promutao gutljaj kafe. — Zavisi od čega?

— Od toga ko su stranci — šerif je pokazao rukom bisage na podu. — Pre nekoliko dana u Arizoni se odigrala pljačka. Opljačkano je nešto zlata, mnogo zlata. Voleo bih da pogledom šta imate u vašim bisagama.

Dreig je zapazio njegov pokret i video da je na njih uperen šerifov revolver. Holt se nasmejavao. — Naravno, šerife. Nemamo šta da skrivamo. Mi smo samo trgovci stokom — digao je bisage na sto i otkopčao predice. Zatim je zavukao ruku u bisage i kroz kožu je blesnuo zaslepljujući blesak.

Šerif je dobio kuršum u stomak i ponet udarom taneta grunuo je usto iza sebe. Holt je iz bisaga izvadio skriveno oružje i ponovo opalio. Šerif je ispustio revolver i pao na pod.

Za sekund je Dreig ostao prikovan na stolici. Sve vreme nije napravio ni pokret prstom. Video je samo Dačove oči, koje su gorele od zločinačkog oduševljenja. Kad se trgao i potrčao za Holtom prema konjima, Dreig je shvatio da Veliki Dač uživa u ubijanju.

Šerifov zamenik istrčao je na ulicu da im prepreči put. Stisnutih usana i sa mučninom u srcu, Dreig je izvukao revolver i opalio. Šerifov zamenik je uzdrhtao od udara kuršuma, ali je ostao na nogama i pokušao da nanišani. Konj Velikog Dača naleteo je na njega i oborivši ga, pogazio ga kopitama.

Glave sagnute do konjskog vrata, sa kožnom jaknom koja mu je lepršala na leđima, Veliki Dač je izjurio iz grada praćen Dreigom koji ga je sledio nekoliko metara iza njega. Niko više nije pokušao da ih zaustavi.

*

Ris Fleg je čuo pucnje i otvorio oči. Nešto pre toga jedna žena prenela mu je Holtovu poruku, ali ta mu poruka ništa nije značila. Čuv-

ši topot kopita, shvatio je da je napušten i stiskajući vilice, upeo je sve snage da se potpuno osvesti. Ono prljave hulje ostavile su ga na cedilu! U sećanju se vratio do farmerske kuće. Setio se ruke onog visokog čoveka koja se digla brzinom zmije zvečarke... a zatim gruvanja revolvera i udara kuršuma u grudi. Setio se i kako je utonuo u crni bezgranični ponor bola. Ali ma kako bile ružne te uspomene, one ipak nisu bile tako gorke kao osećanje koje ga je sada razdiralo. Holt i Dreig su ga napustili.

Zatim je nastupio još jedan interval mraka. Kada je ponovo došao svesti, ovaj put jasnije, ugledao je svoje odelo prebačeno preko stolice i on se digao i posrćući pošao da ga uzme. Trebalo mu je dugo vremena da se obuče. Ona ista žena ušla je u sobu i dignuvši očajnički ruke, povikala. — Ne! — i zgrabila ga za ruku. — Morate mirovati — uvek te žene, pomislio je besno i odgurnuo je. Osetio je zatim da ga neko opet hvata za mišicu i zadao je svojim snagom udarac pesnicom.

Posle toga ta žena je nestala. Video ju je opruženu na podu, lica okrenutog zemlji dok joj je iz uha cureo tanak mlaz krvi. Dok je pripisivao opasač sa revolverom, začuo je korake i nečija nejasna silueta pojavila se na vratima. Nije bilo vremena za razgovor. Potegnuvši revolver, opalio je na doktora.

Doktor Mejhu je pao pogoden i Fleg je izašao u hodnik. Vrativši revolver u futrolu, pošao je pijanim korakom ka zadnjim vratima, otvorio ih i izašao na ulicu. Njegov konj je još bio tu. Sjaj sunca zablesnuo mu je oči i Fleg se uputio ulicom trudeći se da zadrži pravac. Odvezavši konja, prevratio se s mukom preko sedla, stavio čizme u uzengije i pustio konja da ga nosi.

Kada je konj došao do kraja ulice, Fleg se ispravio. U daljini je ugledao dva oblaka prašine... Holta i Dreiga. Pljunuo je. Neka ih, neka idu! Otkopčao je kopče na svojim bisagama i zavukao ruku unutra. Neka ih, neka idu, on ima svoje zlato!

Fleg je poterao svog konja u drugom pravcu, moleći boga da ga snaga ne napusti pre nego što nađe sigurno skrovište. Činilo mu se da nikada do sada nije tako jasno razmišljao. Od samog početka razlog njegovog pada bile su žene. One i njihove zavodljive oči! Žene koje znaju da muče i da ne daju ništa. Pa dobro, on je znao da od njih uzme šta hoće i uzeće opet.

Fleg je nastavio da jaše bez svesti o vremenu i prostoru. Zaustavio je konja da osmotri jednu nisku kuću koja se odiednom pojavila pred njim. Potražio je pogledom znak života i konačno ugledao jednu osobu koja je otvorila vrata i zastala na verandi. Neka žena! Da li je to bila stvarnost ili još jedan fantom?

Sačekavši da se žena vrati u kuću i zatvori vrata za sobom, Fleg je poterao svog konja do nekog drveća, tamo sjahao i nečujno se privukao kući držeći revolver u ruci. Prišao je jednom malom prozoru, pogledao unutra i video ođaju u senci. Video je takođe neka otvorena vrata iza kojih je dolazio sjaj plamena, ali nije mogao da vidi vatru. Do njegovog uha dopirali su priгуšeni glasovi.

Fleg se prikrao do prednjeg dela kolibe. Provirivši iza ugla, video je svetlost na podu verande. Još uvek je stajao iza ugla kada se iz kuće pojavio neki krupan čovek i sa gomile drva uzeo jedan naramak. Fleg se odjednom setio njegovog

lica i bez dvoumljenja izašao na svetlost.

— Vatsmane, jesi li to ti?

Krupni čovek se okrenuo i ispuštio drva. — Ko je, do đavola...? — zaustio je. Onda je zatrepao. — Fleg, do sto đavola! E pa ovo se zove iznenađenje! Hej, ti si ranjen, je li?

Fleg je zakoračio na verandu sa revolverom u futroli. — Jesi li još uvek zainteresovan da stvoriš pare? — zapitao je Vatsmana.

— U svako doba dana i svakog dana u životu — rekao je gradlija lukavo se osmehujući. — Izgleda da si u bekstvu, je li?

— Imao sam i udobnija putovanja od ovog — priznao je Fleg tmurno. — U stvari, treba mi skrovište gde se mogu odmoriti. Izgleda da me je sreća donela do tvojih vrata.

— Sreća ili možda nesreća — rekao je Vatsman. — Ako si švorc, možeš nastaviti put — Vatsman se osvrnuo oko sebe. — Gde ti je konj?

— Tamo u šumarku. Daleko sam od toga da budem švorc, Vatsmane. Nakupio sam gomilu zlatnog praha i tražim nekoga ko će mi ga zameniti za dolare.

Vatsmanove oči su zasijale. — U tom slučaju udi da porazgovaramo.

— Dovešću najpre mog konja — rekao je Fleg. — A ko je ta žena s tobom?

Vatsman se zakikotao. — Nisi se promenio, Rise. Ona je moja od glave do pete. Idi dovedi konja, a ja ću staviti još jedan tanjir na sto.

Fleg je odšetao do šumarka. Dojahao je na konju do kolibe i svezao vođice za privezište. Prebacivši bisage preko ramena, ušao je u kolibu i primetio da je glavna odaja nešto poput magacina. Prošao je u drugu odaju, gde je na kamenom ognjištu pucketala vatra.

Neka žena mrgodno stisnutih usana čučala je pored vatre sa suknjom podavijenom ispod kolena. Crnim očima bezizrazno je osmotrila Flega. Vatsman je natio viski u čaše i osmehnuvši se Flegu, mahnulo debelom rukom prema ženi koja je čučala pored vatre. — Zove se Estela — očiju upiljenih u bisage, Vatsman je zagrizao donju usnu. — Radi ono što joj kažem.

Fleg je pogledao ženu. — Da li se to odnosi na sve?

— Da — rekao je Vatsman osmehujući se.

Fleg je šumno spustio bisage na sto. Seo je na stolicu, prineo čašu suvim usnama i ispio. Spuštajući praznu čašu, namrštitio je lice. — Imam ozbiljne, bolne rane, ortače. Ume li tvoja žena da ih previje a da ih ne inficira?

— Za dobru cenu — rekao je Vatsman gutajući pogledom kožne bisage. Fleg se namrštitio, otkopčao kaišić i bacio na sto jednu vrećicu zlata. Krupni čovek crvenog lica odvezao je kanapčić. Pustivši da mu nekoliko zrnaca praha pocuri na ruku, Vatsman se osmehnuo. — Estela, postaraj se da naš gost dobije sve što želi, razumeš?

— Si — rekla je Estela. Ustala je i bosim nogama prešla preko odaje. Zastavši iza Teksašanina, počela je da mu masira vrat.

Vatsman je gurnuo vrećicu sa prahom ispod košulje. — Još nije dovoljno jak za to, draga.

Fleg je zario prste u njenu butinu. — Dai mi samo dan odmora — rekao je lagano — i biću spreman za sve.

VI

Sunce se dizalo iza horizonta kada je jedan usamljeni konjanik ujahao u Endover. Konjanik je zategao

vođice svog konja pred gradskim zatvorom i sjahao. Dok Holidej je za kratko vreme izgledao mnogo stariji. Bio je nekako mršaviji, bleđi i stotinu puta ozbiljniji nego pre. Otvorivši vrata šerifske stanice, zaustavio je pogled na čoveku koji je sedeo za pisaćim stolom. — Trebaju mi neke informacije — rekao je.

— Ja nisam šerif — rekao je čovek za stolom. — Šerif je juče ubijen.

Holidejev izraz lica nije se promenio. — Ko ga je ubio?

— Dva nepoznata čoveka. Pucali su u njega i pobjegli pre nego što je bilo ko shvatio šta se desilo. Naluteli su konjima na Volta Flajna; i on je mrtav.

— Jeste li sigurni da ih nije bilo trojica? — zapitao je Dok.

— Bio je sa njima i treći. Otišao je posle njihovog bekstva. On je ubio doktora Mejhjuja. Misis Kvel reče da je bio ranjen.

Holidej je klimnuo glavom. — Je li neko pošao da ih goni?

— Niko. Pošto je šerif Klint mrtav, niko nije organizovao potera.

— Otišli su prema zapadu — rekao je Holidej glasno razmišljajući. — Ali, onaj najmlađi možda nije. Bio je ozbiljno ranjen i verovatno je morao negde da se zadrži — okrenuvši se, izašao je i odjahao konja, a onda odjahao prema zapadu.

Predeo pred njim pružao se ravan i bez rastinja dokle god je pogled dopirao. Banditi su tuda prošli negde juče posle podne i tragovi su bili sasvim jasni. Holidej je osmotrio horizont i nije zapazio nikakvo kretanje. Nemilosrdno sunce pržilo ga je po leđima. Posle dva časa jahanja u daljini je ugledao stub dima. Poterao je konja brže.

Prošlo je još tri časa pre nego što je pred sobom ugledao neku kolibu. Prišao je kolibi lagano, prošao kroz šumarak i zastao pred kućom. Pogledao je stub dima koji se dizao iz visokog limenog dimnjaka i sjahao. Ako je tu unutra, biće mrtav istog momenta kad prekoračim prag, pomislio je. Popeo se uz stepenice na verandu i pod verande je zaškrupao. Izvadiвши revolver iz futrole, okrenuo je kvaku i nogom odgurnuo vrata.

Jedan krupan čovek upola je digao ruke.

Holidej nije ništa rekao. Prošavši pored tog čoveka, prodornim pogledom pretražio je senke, a onda ušao u drugu prostoriju. Uperio je revolver u ženu koja je stajala pored vatrišta. Oštrim glasom zapitao je. — Gde je on?

Mrgodna žena je prkosno digla glavu. — Ko, senjor?

— On je moje visine — rekao je Dok dodirnuvši zavoj oko čela — i nosi odelo slično mome.

Šum koraka naveo je Holideja da se brzo okrene i naperi revolver na krupnog domaćina. — Njegovo ime nije važno — izustio je Dok. — Silovao je jednu ženu. To je važno. Onaj ko skriva takvu hulju, navlači na sebe veliko zlo. Jasmu?

Znoj se počeo slivati niz Vatsmanovo lice, ali je on ipak odmahnuo glavom. — Tu smo samo ja i ova žena — promrmljao je. — To je božja istina.

— Ako lažeš, ubiću te — izustio je Holidej. Pogledao je ženu. — To važi i za tebe — dodao je i za trenutak je osetio sram u srcu. Odgurnuvši ramenom domaćina, vratio se u prvu dugačku prostoriju. Preskočivši tezgu, našao se na drugoj strani sa revolverom spremnim za paljbu.

Serpe, lonci, čebad, namirnice, ali nigde nije bilo čoveka. Pa ipak osećao je u vazduhu prisustvo tog nitkova. Krupni domaćin sledio ga je po odaži i pućkao cigaru ne govoreći ništa. Krupni domaćin sa sitnim, tvrdim, plavim očima.

Domaćin je ispratio Holideja do verande. — Niko nije svraćao ovde već nedelju dana — rekao je.

Holidej je pogledao konje u koralu. Trgovac je lagao. Nije mogao znati da je Holidej vrsan čitač tragova i da je pratio trag do postaje. Jedan od konja u koralu možda je pripadao banditu. Holidej je vratio pogled do trgovca i zapazio da je nešto zasijalo na njegovom rukavu ... sitno zrnce zlatnog praha.

Holidej je sišao sa verande, pošao konja i odjahao.

Vatsman ga je ispratio pogledom, a onda se vratio u kuću i dozvao ženu. — Estela, donesi lestvice!

Sa tavana se začuo nečiji glas. — To je bio lupež koji me je ranio! — kapak na tavanici se otvorio i na tamnoj pozadini pojavilo blede lice Risa Flega. — Bio je to on i mogao sam ga...

Žena je privukla lestvice do otvora. — Sreća da ga je Estela primetila — rekao je Vatsman otpuhnuvši opušak kroz otvorena vrata.

Fleg je sišao niz lestvice i stao teško zadihao. — Dišem kao ranjeni bik — prošištao je. — Nije trebalo da mi toliko zategneš zavoje... zlo mi je.

— Tebi treba lekar. Rise — rekao je Vatsman zapazivši crvenilo od krvi na Teksašaninovom zavojju. — Umrećeš ako ostaneš ovde.

— Svi će umreti — odgovorio je Fleg podsmešljivo. Stojeći na sredini sobe, pokazao je revolverom na vrata. — Zatvori i zaključaj, ta hulja se može vratiti.

Vatsman je pokretom ruke dao znak ženi i ona je zatvorila i zaključala vrata. Fleg ju je posmatrao crnim očima. Kakva zbrka. Pored njega je stajala krasna ženka, a on nije imao snage ni da drži revolver u ruci. Do vruga, dugovao je mnogo onom ko ga je ranio. Kada bi se samo vratio.

Vatsman je nervozno pogledao kroz prozor. — Jedna vrećica nije dosta. Rise — požalio se. — Ovaj čovek nije bilo ko, izgleda vrlo opasan. Možda je i preobučeni policajac... a ja sada uživam glas poštenog građanina.

Fleg je pročitao grlo i pojuno. — Pošten građanin, je li? Sa ovom mešankom? Nemoj mi se praviti ruđar. Vatsmane, nemoj kaš sam pčican uz zid.

— Zar bih ja to radio! — uzviknuo je Vatsman. Nasmejao se prosečenim glasom. — Ali ipak, još jedna vrećica zlata dobro bi došla.

Bes je zamračio Flegovo izduženo lice. — Zar samo toliko vredim... još jednu vrećicu zlata?

— Zar nešto vredi više od toga? — zapitao je Vatsman tužno.

— Možda i ne vredi — Fleg je pogledao tamnokosu ženu. — Možda se neću izvući. Ali, bilo da se izvučem ili ne, nameravam da se proveselim. Dai mi jedan krčag viskija, trgovče — Fleg je prišao ženi i vratio pištolj u futrolu. — Ti i ja ćemo se bolje upoznati, senjorita, u drugoj sobi.

Vatsman je opsovao. — Nije vreme za to, Rise! Jesi li lud? Krvariš. Uzmi konja i vrati se u Endover — to ti je jedina šansa.

— Ti to nazivaš šansom? — rekao je Fleg zgrabivši krčag od Vatsmana. — Šta bih tražio u Endoveru? Mesto na groblju? U drugu sobu, senjorita!

Estela je stajala nemo podrhtavajući ramenima. Zastenjala je kada su joj se Flegovi prsti zarili u mišicu. Vatsman je rekao. — još dve vrećice zlata, Fleg. To je cena.

Estela je progovorila slabim glasom. — Molim te, ja sam tvoja žena. Nemoj mi to činiti — pala je na kolena pred Vatsmanom i sklopila ruke. — Molim te.

Ris Fleg se glasno nasmejao. — O keji, konjokradice. Daću ti dve vrećice.

Vatsman je sa visine pogledao ženu oborene tamnokose glave. — Podi sa njim.

Ona se zaneća unazad. Videvši čvrste obline njenih butina ispod zategnute haljine, Fleg je stisnuo pesnice. — Pogodba je pogodba, Vatsmane! — rekao je i zgrabivši ženu za kosu, povukao je u susednu odaju. Zalupio je nogom vrata ispred Vatsmanovog nosa.

Vatsmana je oblio hladan znoj i usne su mu zadrhtale. Progovorio je šapatom ispunjenim agonijom. — Nemoj biti grub prema njoj, proklet da si! Nemoj biti grub!

Pritisnuo je rukom kvaku, ali se vrata nisu otvorila. — Fleg! Raskidam pogodbu! Zadrži svoje zlato!

Nije bilo nikakvog odgovora.

Vatsman je nastavio da lupa na vrata i u tom trenutku vrata iza njega zatresla su se od udara koji je dolazio spolja. Metak ispaljen iz revolvera zario se u drvo, a zatim još jedan, i metalna reza se otkinula iz ležišta. Vrata su se s treskom otvorila i kroz oblak barutnog dima u sobu je ušao Holidej.

Sevao je očima prema Vatsmanu, ali ga nije video. Zatim je ušao unutra. Zgrabivši trgovca za prsa košulje, odgurnuo ga je u stranu i pogledao zatvorena vrata.

— Jesi li to ti, Holideje? — začuo se kroz vrata Flegov glas.

Holidej je zadovoljno zabacio glavu. — Da, moj krvoločni prijatelju, to sam ja.

Kuršum je doleteo sa druge strane vrata i tanke iverke drveta poletele su Holideju u lice, ali on nije prestao da seva očima. Udarom revolvera odvalio je dršku brave i zamahnuvši nogom, snažno odgurnuo vrata, a zatim odskočio uz zid.

Dva kuršuma ispaljena iz male odaje napravila su dve krvave brazde na Vatsmanovoj košulji. Holidej ga je pratio pogledom dok je bezizraznog lica padao na pod. Zaklonjen iza dovratka, digao je svoj „kolt“.

— Pružam ti šansu da izađeš i umreš kao čovek!

— Nemam nameru da umrem, a najmanje da umrem sam — rekao je bandit. — Sa mnom je jedna žena i moj revolver joj je naperen u glavu. Slušaj me dobro. Ako za minut ne čujem da si odjahao, pritisnuću okidač!

— Uvek se kriješ iza žena! Pa dobro, ubij je, a onda ću ja ubiti tebe!

Holidej je čuo jezivo zapinjanie orca. — Ne šalim se — kriknuo je bandit. — Odlazi ili će njena krv pasti na tvoje ruke.

Holidej je uzmakao od vrata do tela ubijenog trgovca. Preskočivši telo, izašao je do verande. Pljesnuo je svog konja po sapima i poterao ga u trk, a zatim se šćućurio iza gomile drva.

Osećao je u ustima ukus gneva. Neka ledena ruka kidala mu je utrobu. Živeo je i hranio se mržnjom. Da li će ikada naći spas od groznice koja ga je tresla? Možda, ako ubije tu zver u kući. Možda će onda naći mir.

Bandit je provirio kroz porozor i letimičnim pogledima osmotrio

dvorište. Zatim je izašao tako lagano da je izgledalo kao da se uopšte ne kreće. Premirao je od straha. Pružio je nogu i zakoračio na verandu.

Pribravši nešto samopouzdanja, Fleg je sišao niz stepenice i stao leđima oslonjen na gomilu drva. Onda je blizu šumarka ugledao konja bez jahača i pobledo kao smrt.

Holidej je ustao i glasno se nasmejavao. Fleg se nije ni makao. Umirao je od straha.

— Okreni se prema meni! — povikao je Holidej. Iako je vlada la podnevna žega, Fleg je podrhtavao od hladnoće. — Imala je divnu riđu kosu! — rekao je Dok. — I na sebi smaragdnozelenu haljinu

Fleg je smogao hrabrosti i okrenuvši se opalio. Holidej ga je pogodio u vrat i sačekao da padne. Prišavši do Flega, koji se još grčio, pogledao ga je u lice i pljunuo. Fleg je izdahnuo u bolnom grču. Kada se umirio Holidej je sačekao još malo, ali za čudo, ne samo da nije osetio radost osвете, već ni olakšanje. Zapazio je samo kako mrtav bandit izgleda jadno sićušan i bezopasan.

Holidej se vratio u kuću. Crnokosa žena klečala je pored mrtvog tela svog čoveka i tiho naricala. Dok je prošao pored nje i popeo se na tavan. Bisage sa zlatom našao je pored jednog priljavog dušeka.

Sišavši niz lestvice, zastao je pored žene. — Sve je završeno. Plakanje ti neće pomoći. Biće ti bolje bez tog nitkova.

Pogled njenih tamnih očiju sreo se sa Dokovim. — Ja sam ga volela — rekla je.

Dok je prilazio svom konju, njegove reči odzvanjale su u Holidejevим ušima. Shvatao je šta je htela da kaže, ali on sam ljubav je za-

menio mržnjom. U čovekovom srcu nije bilo mesta za oboje.

Popeo se u sedlo i odjahao. — Jedan manje — rekao je i vetar je poneo njegove reči.

Konj je upornim ujednačenim kasom grabio napred. Holidej je u mislima žurio napred, u susret trenutku kada će se naći licem u lice sa čovekom koji je ubio Ursulu i drugim čovekom, koga je nekad smatrao za svog prijatelja.

Jednom mu je Bigs Drejg ispričao o svom snu i otuda je Dok znao cilj bandita. Najpre Kalifornija, gde se zlato moglo zameniti u gotov novac, a onda će se Drejg uputiti ka obali i dalje prvom lađom prema jugu. Ali, Holidej će ščepati Drejga pre nego što nogom kroči na palubu. Jahao je zbog toga brzo i prešavši kasno popodne granicu Kalifornije, nastavio da se spušta planinskim putevima sve do kasno u noć. Zatim je u jednoj mračnoj jaruzi zapalio vatru.

Izvadilo je iz bisaga komad suvog mesa i na vrhu noža zagrejavao ga na plamenu. Pošto je večerao i napio se vode iz čuturice, predao se samoći. On i Ursula mogli su se venčati: to bi možda izmenilo njegovu sudbinu. Mogli su proživeti srećan brak, imati dom, decu i sve drugo što srećni supružnici imaju. Pre nekoliko dana činilo mu se da je na početku novog života i bio je srećan. Ali, nije bilo suđeno da se njegov san ostvari. Ursula je sada ležala mrtva.

Vatra se pretvorila u žar. Holidej se zamotao u ćebe i potražio spas u snu. Posle dosta časova probudio se i odabravši jednu cigaru iz svoje srebrne tabakere, kresnuo šibicu i povukao nekoliko dimova.

Sa buđenjem iz sna ponovo se probudila mržnja.

Već pun dan i noć Dok Holidej je jahao kroz predeo ispresecan kanjonima. Nije se zadržavao često zbog odmora, jer je znao da će i Drejg jahati bez odmora. Kada bi ipak s vremena na vreme zastao, činio je to samo zato da koni porijim ne bi pao mrtav. Konačno je izbio na vrh jednog visokog prevoja i odatle ugledao dvojicu konjanika. Srce mu je brže zakucalo. Banditi!

Holidej se svirepo osmehnuo i poterao svog konja niz okomitu padinu. Samo čovek ponet mržnjom i željom za osvetom mogao se upustiti u silazak niz takvu strminu. Konj pod njim klizao je skoro čučajući na zadnjim nogama, a ispod njegovih kopita dizali su se oblaci prašine.

Rastojanje se postepeno smanjivalo. Begunci su ga u jednom momentu spazili i Holt je ispalo nekoliko hitaca iz revolvera, a onda namuznama poterao konja u tirk.

Drejg je zaprepašćeno razrogačio oči... Holidej je živ! Istovremeno su ga obuzeli osećaj olakšanja i nelagodnost. Obo je svog konja i stigao Dača u podnožju brda. Holt se okrenuo u sedlu i zamućenim očima pogledao Drejga. — Opet bežino od jednog čoveka — razdrao se. — Je li to isti čovek?

— Jeste — doviknuo mu je Drejg obuzet čudnim ponosom.

— Nemoguće! — zauriao je Dač i senka straha zamutila mu je oči.

Nešto dalje od planinskog podnožja naišli su na jednu farmu i poterali su konje preko ograde kroz obrađeno polje. Jata pilica razbežala su se pred kopitama njihovih konja.

Jašuci pola milje iza njih, Dok Holidej je izvukao pušku iz futrole i ubacio metak u cev. Onda se iz njegovog grla oteo krik očajanja

i on se srušio zajedno sa sedlom na kojem je pukao kolan. Ostao je da leži na zemlji osamućen, prateći kroz crvenkastu izmaglicu nesvesti nejasne siluete konjanika koje su se udaljavale. Obuzeo ga je bes. Pesnicama je počeo lupati po zemlji, a onda klonuo onesvešćen.

Kada je otvorio oči, ležao je na čebetu u hladu venjaka. Okrenuvši glavu, ugledao je malog psa pored sebe. Pas je ležao sa njuškom na ispuženim šapama i vrlo živahno mahao repom.

Pogledavši na drugu stranu, Holidej je ugledao malu zgradu od cigala i na njoj i oko nje potražio znak života. Pas je počeo da laje.

— Kako se osećate? — začuo se neki blag, zvučan glas.

Holidej se okrenuo. Iz bleska sunca pred njim se pojavila visoka tamnokosa mlada žena, noseći u ruci korpu punu jabuka. Spustila je korpu na zemlju i potapšala psa po glavi. Holidej je ostao bez reči.

— Vaš konj je u koralu, a moj brat opravlja vaše sedlo — rekla je ona. — Ja sam Marta Kori.

Holidej je seo i zagledao se u zeleno lišće vinjage. — Ja sam Džon Holidej — predstavio se.

Žena je bila više nego lepa. Martu Kori krasile su oštromne poštene oči i neki izraz odlučnosti i čvrstine koji se ogledao u njenom prkosno isturenoj prefinjenoj bradi. Oči su joj bile plave kao nebo. Doka je obuzela tuga.

— Jeste li gladni? — zapitala ga je.

— Nisam — rekao je Dok — Moram da pođem — pridigao se na laktove i svet oko njega se okrenuo. — Pao je nazad na leđa, zadihan kao premorani konj. Psestance mu je ličilo šaku i on se trgao. — Hej, dalje od mene!

Mlada žena je progovorila sa uzdržanom ljutnjom. — Ako se plašite da će vas uprijeti, mister Holideje, onda znajte da trenutno on izgleda čistiji od vas.

Holidej se preko volje osmehnulo i otvorio oči. Dan je opet bio svetao i sunčan. — Kako vi kažete. Nemam nameru da se raspravljam sa jednom damom o higijeni njenog psa.

Njene plave oči su gnevno zasijale. — Vidim da se od vas pre mogu očekivati uvrede nego zahvalnost, mister Holideje.

— Hvala — rekao je Dok zaključivši da je bio previše oštar i sklopio oči.

*

— On je najnevaspitaniji i najdrskiji čovek koga sam ikada upoznala — rekla je Marta Kori.

Začuo se neki dublji glas. — Smiri se, draga, taj čovek je preživeo ozbiljnu kontuziju.

Praveći se da spava, Holidej je otvorio levo oko do pola. Brat i sestra stajali su pored ograde i gledali u pravcu njive kroz koju su prošli banditi.

— On je sebičan i zao — nastavila je mlada žena — a to se ne postaje od kontuzije. To je njegova priroda.

— Ne donosi prebrze zaključke. Gonio je onu dvojicu razbojnika i možda njegov gnev nije bez razloga Marta, pazi na njega dok ja odem po doktora.

— Nemojte ići, lekar nije potreban — doviknuo je Dok.

Marta Kori se trgla, a njen brat se osmehnulo i ušao pod hladnjak. Visok i lepo građen, imao je prijatan izgled kao i njegova sestra. Pomilovao je psa koji je mahao

repom i čučnuo pored Holideja. — Nemojte se uzrujavati, prijatelju. Ja sam Den Kori — rekao je i pružio ruku.

Holidej je prihvatio pruženu ruku. — Nemojte dovoditi doktora — ponovio je. — Moram da odjašem pre izlaska sunca.

— Možda morate — rekao je mladi farmer — ali ne verujem da ćete u vašem stanju moći. Gadno ste pali i ja sam mislio da ste mrtvi. Ostanite ovde i odmarajte se dok ja dovedem doktora Adamsa.

— Radite kako hoćete — rekao je Dok nepopustljivo. — Ja odlazim čim mi se razbistri u glavi.

Den Kori je uzdahnuo. — Kako hoćete. Ne možemo vas prisiliti da ostanete.

Holidej se digao na laktove. — Vidim da smo se najzad razumeli — u glavi mu se zamutilo, ali je sekund kasnije već sedeo oslonjen svom težinom na šake. — Eto — rekao je stežući zube. — Zdrav i čilav, kao nov.

— Tvrdoglavi šašavko — izustila je Marta šapatom i okrenula glavu. No, njene reči dovoljno su jasno odjeknule u tišini.

Holidej je uspeo da ustane na noge i da korakne. Imao je utisak da korača iznad tla. Kratko vreme video je pred sobom opaljeno lice Dena Korija, a onda se to lice počelo skupljati i širiti da bi se na kraju pretvorilo u široke raznobojne mrlje.

Holidej se spotakao i pao bi da ga Kori nije prihvatio ispod mišica.

— Sestro — rekao je farmer. — Pripremi postelju. Ovaj čovek nikuda neće ići.

•

Došla je mračna i hladovita noć sa punim mesecom na visokom nebu, čija je srebrnasta svetlost obasjavala deo poda u polumračnoj odaji. Čist i glatko ispeglan posteljni veš govorio mu je da se nalazi u kući koju održava žena. Njegovo odelo bilo je prebačeno preko stolice, a čizme stavljene pored nje. Opasač sa revolverom visio je na kuki iza zatvorenih vrata.

Holidej je bio fizički odmoran, ali nervozan. Mučila ga je pomisao da su Dreig i njegov pomagač odmakli daleko na zapad. A bio im je blizu... skoro na puškomet, Prokier kolan.

Iza vrata začuo se prigušen šum, a onda se u tamnom ćiveru pojavila Marta zabrinutog izraza lica. — Jeste li budni?

— Jesam — rekao je Dok još uvek sa svojim mislima. — Žao mi je što sam vam zadao muke.

— Ništa posebno — rekla je pokušavajući da zaboravi prve utiske o Holidejevom odbijanju pomoći. Dodala je trudeći se da joj glas zvuči što običnije. — Don je otišao po lekara i vraćće se za nekoliko časova.

Holidej je krajem usne napravio grimasu negodovanja. Nije volio da mu se nešto natura, makar to bilo i za njegovo dobro. — Vaš brat je neki milostivi samarićanin? — primetio je jetko.

Marta je zakoračila u krug obasjan mesečnom. — Zar ima nešto normalnije nego pomoći čoveku u nevolji? Vi ste, rekla bih, neki gnevan čovek, mister Holideje?

— Ko to kaže? — izustilo je Dok shvatajući da je pao u zamku devojčine logike.

— Sama sam došla do tog zaključka. Ako ne dopuštate da vam se pomogne, to znači da ni vi ne biste pomogli drugome. Takav stav ima samo čovek obuzet mržnjom.

Pomirljiv izraz zalebdeo je na Dokovom licu. — Prvi utisci mogu biti varijabilni, mislila je Kori. Ja sam zalista gnevan na dvojicu ubica koje sam gonio, ali za to imam puno razloga.

Marta se pitomo osmehnula. — Moj brat i ja nismo ni lupeži ni ubice, mister Holideje. Pokušavamo da pomognemo i to je sve. Ako vam nedostaje osećaj zahvalnosti, to je samo vaš minus.

Holidej je osetio žaoku i za momentat je poželeo da resko odgovori, ali se uzdržao. Devojka je bila u pravu. Pogledao ju je u oči i u dubini njenih zenica otkrio iskru mudrosti. U tom kratkom trenutku magnovenja našao je u njoj neku sličnost sa Ursulom iako su njih dve fizički izgledale sasvim različito; svaka je bila lepa na svoj specifičan način. Dok ju je gledao pogledom daljčim i neuhvatljivim, kao što se gleda zalazak zvezda padalice za horizont, sa njegovih usana nehotice se otela šapatom izgovorena reč — Ursula.

— Ursula...? — ponovila je Marta i Doku se učinilo da u njenom glasu nazire senku ljutnje ili možda... ljubomore. Ali, to nije bilo moguće!

Ipak, taj osećaj nije ga napustio ni kada je izašla iz sobe. Činilo mu se da je izašla suviše žurno i energično.

VII

Veliki Dač Holt izjahao je iz šume pamukovog drveta i poterao svog konja pored reke. Na drugoj strani obale, udaljen iza prostrane ravnice, video se neki grad. Njegov konj bio je umoran do padaanja, mnogo milja gonio ga je i mamazio bez milosti. Zategnuvši

vođice, sačekao je da Drejg izjaše iz šume.

Holt je pustio konja da se napije bistre vode koja je veselo klobučala preko krupnog glatkog kamenja. Kada je mali bandit stigao do njega, Dač je progovorio. — Zbog čega misliš da je ono bio Holidej?

— Bio je on — rekao je Drejg zapitavši se ponovo zašto im pustolov više nije na tragu. Bio im je tako reći za petama i brzo se približavao. Ali gde je sada?

Dač Holt je bio dosta sujeveran. Bio je skloniji da poveruje da ih goni duh nego da prihvati da bi mrtav čovek mogao oživeti. — Moj konj je gotov — rekao je. — Neće moći da me odnese do obale.

— Jahaćemo udvoje — rekao je Drejg.

— A ako i tvoj konj crkne, moraćemo da pešačimo. Ne, trampicu ovo kljuse za drugog konja — bandit je prstom pokazao prema ranču udaljenom nešto više od milje sa njihove strane reke.

Bigs Drejg je nabrao obrve. — Trebalo bi da se kionimo ljudi. Telegraf je svakako otpevao svoje.

— Neka samo tova. Meni je potreban odmoran konj — Veliki Dač je stiskom kolena poterao svog konja pored reke na čijoj je površini sunce blještalo kao na izlomljenom ogledalu. Konj je posrnuo i Dač ga je podbo mamuzama.

Kada su stigli do ivice čistine, Holt je digao ruku, a onda bacio pogled ka dugačkoj niskoj kući. Dvorište je bilo pusto i tiho, a u jednom koraku kaskala je fina koliba kestenjaste boje. Holt je dojahao do korala i potapšao kobilu po glavi. — Fina ždrebica — rekao je i zacerekao se. Lisičijim očima pogledao je prema zgradi. — Izgleda da nema nikoga — primetio je.

— Lepo, odmah ćemo videti. Pusti mene da govorim.

— Kako hoćeš.

Privezani su konje za stub korala i pesice pošli prema kuci. Ispred verande Holt je zastao i uoviknuo. — Ima li koga?

Vrata kuće su se širom otvorila i na verandou je izašao mršav koštat čovek sa šakom iznad očiju. Videvši ih, mašio se rukom za revolver. Ali Dač Holt je pomegao brže; njegov „kolt“ je bio napravljen i zapet u deliću sekunde. Rančer je pustio da mu revolver klizne nazad u futrolu i digao ruke iznad sede glave.

— Budi miran — rekao je Holt. — Ja cu ti reći kad možeš govoriti — načinivši nekoliko koraka po dvorištu. Dač se osvrnuo oko sebe. Pažnju mu je privukla mala koliba na desnoj strani kuće.

— Jesi li sam? — zapitao je sedokosog čoveka.

— Pogledaj sam — odgovorio je čovek.

Holt mu je prišao i prislonio cev revolvera na mršave grudi. — Znaš ko smo, je li?

Rančer ga je gledao bezizraznim očima. Holt mu je uzeo veliki mornarski „kolt“ iz futrole i bacio ga preko ramena u dvorište. — Trebalo je da pucaš kroz prozor, kao što bih ja učinio. Drži ruke gore! — Holt je govorio ljutito, uglom usta. — Bigse, proverj spavaonice — žmirnuo je. — Ako je ona koliba spavaonica.

Drejg je ukrućenim korakom prišao kolibi i odgurnuvši nožom vrata, skočio unutra u senku. Koliba je bila prazna. Izašao je napolje i slegnuo ramenima. — Sam je.

Holt je klimnuo glavom i obratio se rančeru. — Uđi unutra. Ali, bez luckastih poteza.

Rančer je pošao u kuću, a Holt

praćen Drejgom za njim. Veliki Dač je poterao svog zarobljenika oko dugačkog stola. — Sedi, ortače — rekao je Holt raspoloženo. — Ja sam mnogo gladan, a pretpostavljam i ti — zavukavši cev „kolta“ ispod jednog malog pokrivača, digao ga je i otkrio tek ispečeno pile. Zatim je Holtov pogled odlutao do police iznad šporeta, gde se nalazio niz konzervi sa hranom. — Bigse — rekao je — stani pored prozora i osmatraj.

Drejg je prišao prozoru koji je gledao prema reci. Prkucan na zid pored prozora visio je jedan žuti list novinskog papira sa naslovom „Rat je završen“!

Drejg se sumorno osmehnuo i ponovo pogledao prema reci. Njegov rat završiće se tek njegovom smrću, ako nekom srećom ne stigne u Južnu Ameriku. — Kako se zove grad? — zapitao je preko ramena.

Holt je spustio ruku rančeru na rame. — Tebe pita, čoveče!

— Dobro Jutro — odgovorio je rančer.

— Ti nam se rugaš? — zarežao je Holt žvaćući pileće meso.

— Tako se zove — rekao je rančer pomirljivo.

Holt je ispljunuo komadić kosti. — Znaš li taj grad, Bigse?

— Čuo sam za njega. Još nam predstoji dugačak put.

Holt je otkinuo i drugi pileći batlak i nastavio da proždire meso. Zapazivši rančerov gadljiv izraz lica, nasmejao se glasno. — Tako je kada je čovek gladan; izgubi lepe manire — ustao je i prišavši polici, počeo da traži nešto rušeći ono što ga nije interesovalo. Dohvatio je jednu vreću i počeo trpati konzerve u nju. Zatim je otvorio vrata ostave i uzevši čuđa komad sušene svinjetine, stavio je u vreću.

Njegov oštar pogled vratio se zatim do sedokosog čoveka. — Gde su tvoji ljudi?

— U gradu na dopustu.

— Kad se vraćaju?

— Kasno noćas. To se događa svake dve nedelje. Odlaze u grad da se napiju.

— Čime se ti ovde baviš?

— Gajim stoku.

— Ne vidim nikakvu stoku.

— Pase na pašnjacima nekoliko milja odavde.

Holt je seo nasuprot rančeru. — Kako se zoveš?

— Tom Spajer.

— Vašljivo ime — rekao je Holt otkinuvši još jedan komad mesa od pileta. — Nema nikoga na vidiku? — dobio je Drejgu.

— Nikoga. Trebalo bi da ubrzo podemo.

Holt je zagrizao belo meso i osmehnuo se na Spajera. — Naravno, odmah ćemo. Treba samo najpre da nešto sredim.

Hladna jeza podišla je rančera. Stajao je svestan šta Holt ima na umu, svestan da ima samo još nekoliko sekundi vremena da nešto preduzme. Zgrabio je očajnički lončić sa kafom sa stola i hitnuo ga Daču u glavu. Holt se sagao, potegao „kolta“ i opalio. Metak je pogodio Toma Spajera u grudi i od udara taneta rančer se okrenuo oko sebe i bez jauka pao na pod.

Holt je nezainteresovano ustao i vrhom čizme čušnuo tlo.

— To ti je bilo mnogo pametno! — rekao je Drejg. — Zašto se nisi popeo na krov i razmahnuo zastavom da smo ovde!

Holt je vratio revolver u futrolu. — Sam je tražio. Uostalom, niko nije čuo pucanj. Prestani da se ponašaš kao neka tetka i osedlaj mi kobila.

Drejk se kiselo osmehnuo. — Grestaš, Dač, nisam ja ničiji sluga. Osedlaj sam svog konja.

Pogledali su se oči u oči kroz barutni dim koji je kao koprena lebdeo između njih. Ruke su im počivale na drškama revolvera.

— To pitanje moramo rešiti — izustio je Holt promuklo.

— Možda.

Holt je žmurnuo. — Misliš da si brži od mene?

Drejk je klimnuo glavom. — Malo brži.

Holt se zacerekao. — Pošto nisi od sorte hvalisavaca, Bigse, prihvatiću tvoju tvrdnju. Sam toga, ako bih te ubio, to me nikuda ne bi odvelo. Sam ću osedlati kobilu. Ti uzmi džak sa hranom — Holt je bacio zavežljaj prema sićušnom banditu i Drejk ga je pustio da padne na pod ne skidajući pogled sa Dačove desne ruke.

Holt se ponovo nasmejao. — Nema podvale, ortače. Moramo ostaniti zajedno ili ćemo posetiti posebno. To je parola, Bigse.

— Slažem se — rekao je Drejk.

— Fleg je dokaz tome. Do sada je verovatno obešen.

— Mi smo ostavili Flega, a ne on nas — podsetio ga je Drejk čekajući da Holt izađe prvi. Pošto bandit nije pokazao nameru da se makne, Drejk mu je pokretom ruke pokazao prema vratima. — Pošre tebe, ortače.

Holt je slegnuo ramenima i izašao žvaćući ostatke belog mesa.

Uzevši zavežljaj sa hranom, Drejk je pošao za njim do korala. Holt je otkopčao kolan na svom vrancu. — Jednom sam konja terao sve dok mu srce nije puklo — rekao je Holt hvalisavo. — Ja sam sa konjima nemilosrdan kao Fleg sa ženama.

Drejk je pomislio da je Holidej

sigurno već završio sa Risom Flegom, ali nije izgovorio svoje misli. Pojahao je konja i svezao vreću sa hranom za jабuku sedla. Gledao je kako Dač sedla ukradenu kobilu.

Holt je bez muke osedlao kobilu. Drejk ga je dugo i zamišljeno gledao, odmeravajući ga pogledom od iznošenih poderanih čizama do izborne maske lica uokvorenog prosedim bakenbardima. U praznim, bezdušnim očima toga čoveka otkrio je znake stotine neoprostivih grehova. U kakvo društvo je zapao, pomislio je odjednom umoran do dna duše.

Holt je pojahao srećan što pod sobom ima odmornog konja. Izašavši iz korala, nekoliko puta je napravio krug po dvorištu ranča ne primećujući da se na vratima kuće pojavila silueta nekog čoveka. Drejk mu je doviknuo opomenu i potegnuvši „kolt“, opalio istovremeno kada je sa vrata planula puška.

No, šteta je već bila pričinjena. Pre nego što je pao naznak nazad u kuću, rančer je opalio i tane iz puške pogodilo je Holta i oborilo ga iz sedla. Drejk je jurnuo do verande i opalio još jedan hitac u opruženog rančera. Okrenuvši konja, dojahao je do Dača i skočio iz sedla. — Je li gadno? — zapitao je.

— Prilično gadno — odgovorio je Dač izduženog lica. — Dobio sam u leđa. Sređio si ga je li?

— Da — rekao je Drejk — sređio sam ga. Moraću da ti pritegnem tu rupu — prsti su mu bili lepljivi od krvi koja se slivala niz Holtovu jaknu.

Holt je zatrepao. — Zašto ne odjašeš, ortače? Šta sam ti ja? Hajde, beži! Nije mi potrebna tvoja pomoć!

— Zaveži — rekao je Drejk di-

žući bandita na noge i prihvaćajući ga rukom oko pasa. Trenutak pre toga stajali su jedan naspram drugog spremni da potegnu oružje, a sada je Drejg pomagao Holtu da drhtavim koracima ide ka kolibi, kao dete koje tek uči da hoda. — Rekao si — podsetio ga je Drejg — moramo se držati jedan drugog. — To je tačno — priznao je Holt. — Koga je inače briga za nas?

Drejg je položio Holtu na ležaj i potražio po odaji nešto pogodno za zavoj. U jednoj terci našao je namučnu kosulju i iscepao je na tanke slajfine. Pomogavši Daču da skinu jaknu, Drejg mu je skinuo kosulju i francusku potkošulju i bacio ih u stranu. Otvor od matka našao se na desnoj strani leđa i iz njega je loplja krv.

— Kuršum je unutra — rekao je Drejg promuklo. — Ja nisam lekar Dač, sumnjam da ću umeti da ga izvadim.

— Pokušaj, Bigse. Znaš li kako?

— Vadio sam već kuršume. Uzeću tvoj nož.

— Bigse — rekao je Holt slabim glasom — potraži vlak. Bilo kakvo peće. Sterilisi nož.

Drejg je izvukao lovački nož iz futrole i pohitao u kuću. Idući preko dvorišta, osmotrio je predeo obraćajući posebnu pažnju prema gradu na drugoj strani reke. Put iz grada bio je pust, ali svakog trenutka mogao se otuda pojaviti neki kauboj. Eto, opet nevolja, još jedna prijava igra sudbine.

Čudno, sudbina ga je pratila kao lovac, pomislilo je Drejg dok se penjao na verandu, kao nevidljiv, neumoran lovac. Ulazeći u kuću, obišao je Spajcrovo telo i otvorivši peć, potpalio vatru. Dok se vatra razgorevala, on je potražio police i ormarić i našao flašu vi-

skija. Potegao je gutljaj, a zatim otvorio vrata peći i stavio oštricu noža u vatru. Ubrzo se čelik usijao. Izvadivši nož prelio ga je viskijem, a zatim se vraćao u kolibu.

Holt je bio onosvešćen.

Drejg je popio još jedan gutljaj, a zatim viskijem prelio ranu. Spustivši bocu na pod, sedeo je na krevetu i namrštilo se. Holt je izgubio mnogo krvi i neko vreme krvarenje sigurno bi ga ubilo. Kuršum je morao ostati tamo gde je. Vrativši nož u kantu Drejg je napravio čep od komadića zavoja i gurnuo ga u ranu, a zatim završio previjanje stegnuvši zavojem jastučić pritisnut preko čepa. Kritičkim pogledom osmotrio je svoj rad dok se kroz zavoj probijao prvi crvenkasti nageveštaj krvi. No, posle jednog minuta krv je prestala da teče i on je zadovoljno ispio još malo pića iz boce. Nabrao je obrve. Moraće što pre da posadi Dača na konja i odmagli odavde.

*

Dok Holidej je čuo zveckanje oprame doktorovog konja u tami pored kuće i zatvaranje ulaznih vrata. Po doktorovim rečima, povreda na glavi bila je razlog njegove slabosti i nesvestice, a pad je samo još tome doprineo.

Doktor mu je dao pilule za spavanje i on je jednu odmah stavio u usta, ali ju je ispljunuo čim je doktor izašao iz odaje. Sada je stajao potpuno obučen, lepo previjen ali slab.

Došavši na vrhovima prstiju do vrata, prislonio je uho na drvo i oslušnavao glasove. Ništa se nije čulo. Zastao je neodlučno nekoliko trenutaka; šta ga sprečava da izađe? Korijevi su se pokazali kao

prijatelji i to ga je u neku ruku peklo. Bojao se da bi njihovo prijateljsko držanje moglo uticati na njegovu odlučnost da krene svojim putem osвете.

Odlučivši se da skratí nedoumicu, otvorio je vrata i našao se pred parom domaćina koji su sedeli pored vatrišta.

— Odlazim — rekao je ne gledajući mladu ženu.

— Čujte, mister Holideje, pokušajte da budete razumni — rekao je brat. — Doktor zna svoj posao. Ostanite još jedan dan da bismo bili sigurni da vam je dobro, a onda pođite u poteru za tim vašim ubicama. Na kraju, niste vi jedini koji treba na to da misli.

— Ovo je nešto specijalno. Nešto lično.

Den Kori je uzdahnio i pustio da mu ruke klonu niz telo. — Nećete daleko stići pogotovo posle one doktorove pilule. Stići ćete do korala i nigde dalje. A niste baš laki da vas Marta i ja nosimo.

— Nisam uzeo pilulu — rekao je Dok. Izvadio je novčanik iz džepa i odbrojao deset dolara. — Ovo je za popravku sedla, adios.

— Adios — rekao je Den Kori sa prizvukom razočaranja u glasu.

Marta Kori je energično ustala i zgrabivši novčanice sa stola, pružila ih Holideju. — Mi smo samo milostivi samarićani, mister Holideje, i ne naplaćujemo usluge. Uzmite ovo nazad ili ću novac baciti u vatru.

Videvši po njenom izrazu lica da ozbiljno misli, Dok Holidej je uzeo novčanice i ne skidajući pogled sa nje, vratio ih sebi u džep. — Hvala na svemu — rekao je i okrećući se dodao. — Zbogom.

Izašao je do korala, osedlao svog konja i malo kasnije jahao je preko polja zasejanog žitom. Odjed-

nom, osećaj tuge stegao mu je srce. Da li je to možda bilo zbog Marte?

Prisetio se nečega i uz poluglasnu psovku mašio se rukom za bisinge. Otkopčao je kaiše i našao da su vrećice sa zlatom netaknute; Korijevi su bili poštenu ljudi. Prekoreo je sebe što je u jednom momentu pomislio drukčije.

Podbo je konja petama, i ovaj je poskočio i dao se u trk. Drejg i njegov pajtaš do sada su izmakli dosta daleko. Sudbina je igrala na njihovu kartu i pomogla beguncima da mu privremeno umaknu. Nešto dalje našao je na iskrivljen putokaz: Dobro Jutro 10 milja. Gornjen nekim impulsom, krenuo je u pravcu putokaza.

Nekoliko milja dalje predeo se izmenio. Na obe strane puta klonulo su visile grane drveća, a sa juga je duvao topao vlažan vetar. No uprkos tome, Holidej je osećao jezu i dah vetra kao da mu je šaptao opomenu bliskog nasilja.

Čas kasnije stigao je u gradić Dobro Jutro. Nastavio je lagano glavnom ulicom i zaustavio se pored šerifске stanice. Nije bilo verovatno da su banditi u gradu, ali možda su tuda juče prošli. Iz jednog saluna na suprotnoj strani ulice posrćući je izašao polupijani kauboj i povikao. — Meni je dosta. Idem kući u krevet pre nego što se nadujem kao bundeva.

Holidej je pogledom ispratio kauboj koji je odjahao na zapad, a onda je svezao konja za privezište. Ušavši u polutamnu zasenčenu odaju, ugledao je za pisacim stolom nekog mlađeg čoveka.

— Dobar dan — rekao je taj čovek, lica bleđog i iscrpenog pri slabom sjaju petrolejke. Zmireći je pogledao Holideja, i izraz njegovog lica nije se promenio. Došljak mu

je očigledno bio nepoznat. — Već sam hteo da zatvorim za noćas. Ostao sam na dužnosti malo duže zbog ovih kaubojja. Oni se svake dve nedelje obruše na grad kao uragan.

— Jedan je upravo odjahao — rekao je Dok.

— Ponekad suviše podivljaju i tada po neko od njih završi u ćeliji. Šta mogu da učinim za vas? Hoćete li kafe?

Holidej je pogledao do peći na kojoj je stajao lonac za kafu. — Mogao bih — seo je na pisati sto i oslonio se rukom na izgrebanu površinu. — Gonim dvojicu ljudi.

— Samo trenutak, da nađem čisto lonče — pošto je našao lončić, šerif je nasu sebi i svom gostu. Preko ivice šolje pogledao je Holideja. — Rekoste da gonite dvojicu ljudi. Kako izgledaju?

— Jedan je mali i žilav, a drugi je veliki, snažan kao medved, sa prosedim bakenbardima. Čini mi se da su vrlo neobični. Sigurno biste ih se setili.

— Siguran sam da bih, ali ih na žalost nisam video.

Holidej je srknuo kafu. — Pobegli su mi juče blizu planine.

— Onda su ceo dan jahanja ispred vas. Je li taj zavoj uspomena na njih?

— Takno nešto.

— Zbog čega ih tražite?

— Zbog ubistva.

Nastalo je poduže ćutanje. Holidej je zamišljeno gledao kroz prozor. Uputio se pogrešnim pravcem; instinkt ga je prevario. Nita koja ga je vodila u njegovoj osveti, sada je bila izgubljena.

Kao da mu čita misli, šerif je progovorio. — Kalifornija je velika.

— Suviše velika — složila se Holidej sa gorčinom u glasu.

— Ako se ne žurite, možete prespavati u gradu i nastaviti ujutru.

Časovnik iznad police za puške pokazivao je jedan čas. — Ostaviću konja u štali — rekao je Holidej iskapivši lončić kafe. Glava ga je bolela.

— Štala je odmah tu u sporednoj ulici. Uzgred, ja sam šerif Volter. Džek Volter.

Holidej je klimnuo glavom i vučući noge, izašao na ulicu. Nije se predstavio jer je želeo da izbegne svaki publicitet. Iza ugla našao je uličicu i poveo svoga konja do male štale sa mračnim boksovima. Grad je bio tih, više usnuo nego budan. Pošto je ostavio konja u štali, Holidej se vratio do glavne ulice baš u trenutku kada je grupa kaubojja izašla iz saluna i u gomili odjahala niz ulicu.

Šerif Volter je izašao na trem i ispratio ih pogledom. Osmehnuo se Holideju. — Sad mogu mirno da odpavam.

VIII

U vlažno, ružno jutro Veliki Dač Holt otvorio je bolom ispunjene oči. Kiša je pljuštala po šatorskom krilu koje je Drejg raširio iznad njega kao zaklon. U blizini je ugledao reku i opsovao. Na njenoj obali sićušni bandit je izgledao krajnje jedno sa puškom u naručju i pogledom uperenim uz vodu.

— Bigse! — doviknuo je. — Šta to, do đavola, radiš?

Drejg se okrenuo i šljepkajući pošao kroz blato. I reka i tlo ličili su na prijavažut zastor. Drejg se

uvukao pod šator. — U svakom slučaju, još si živ.

— Da — rekao je Holt. — Još sam živ. Šta te je navelo da se držiš reke? Zašto nisi skrenuo u šumu?

— Ovaj put je bio najlakši, jer si bio bez svesti. Kad god hoćeš, možemo skrenuti u šumu.

— Koliko smo daleko od onog ranča?

— Oko deset milja, kako mi se čini.

Holt se promeškoltio ispod čebeta. — Do đavola! To je isto kao da smo odmah u susedstvu! Čini mi se da nam je sreća okrenula leđa. Najpre me je pogodio čovek za koga sam mislio da je mrtav, a onda si ti uvrteo sebi u glavu da jašeš ovom čistinom.

— Prestani da cmizdriš — presekao ga je Drejg. — Daj mi tvoj nož da otvorim jednu konzervu.

Holt mu je dodao nož i Drejg je otvorio jednu, a zatim još dve konzerve i ispraznio njihovu sadržinu na limeni tanjir. — Nikoga nisam video za nama. Niko ne zna da smo ovde — zatim je dodao tanjir Holtu.

Holt je počeo mrljati po hladnom mesu. — Je li kuršum još uvek u meni?

— Da. Izgubio si suviše krvi da bih smeo da kopam. Ali, zaustavio sam krvarenje. Kako se osećaš?

Dač je slegnuo ramenima. — Slab sam i osećam bolove, ali biće dobro. Ako do sada nisam umro, neću ni umreti — nešto nalik na osmeh zalebdelo je na njegovim beskrvnim usnama. — Stare rage su najtvrdje.

Drejg je prineo čuturu usnama i promućkao vodu u ustima. — Mišliš li da ćeš moći da jašeš.

— Ako treba, držaću se i zubima. Jesi li se setio da poneseš flašu sa pićem?

Drejg je izvadio flašu viskija iz vreće i njih dvojica su podelili ostatak žestokog pića. Drejg je zatim odbacio praznu bocu u reku.

— Vidi se da si razuman — rekao je Veliki Dač. — Ne smemo ostaviti nikakav trag za sobom. Kiša će zbrisati naše tragove. Šta kažeš za mene, imam preko pedeset i jahaću jedan dan posle ranjavanja. Nisam kao mladi Fleg.

— Njega su verovatno sredili — promrmlija je Drejg.

— Bez sumnje jesu. Ali, nije me ni najmanje briga — predeo pred njima bio je sada nešto jasniji, ili je kiša slabije padala. Holt je završio sa jelom i odgurnuo čebad. Drejg mu je pomogao da ustane. — Gde su konji?

— Tamo u šumi — rekao je Drejg. Skupljajući čebad, napravio je zavešljaj i omotao ga ciračom, a onda vezao kanapom, pomogao je krupnom banditu da navuče kišni ogrtač, a onda, bacivši prazne konzerve u reku, pomogao Holtu da se popne uz obalu do šume.

Dač je bez Drejgove pomoći popjahao svog konja. Drejg se davio njegovoj čvrstini. Stari bandit je bio zao i surov, ali mu nije nedostajala hrabrost. Poterali su konje dublje u šumu. Motreći prd sobom kroz mnoštvo drveća, Drejg je zapao u crne misli. Imao je utisak da nikada neće stići do mora, da će se sve završiti ovde, u ovoj mračnoj šumi. Sa svakim korakom njegovog konja drveće kao da se sklappalo za njima i to osećanje neumitne smrtne opasnosti postajalo je sve jače u njemu, do te mere

da je konačno počeo pogledom tražiti ljude oko sebe.

Napregao je uši, ali u šumskoj tišini čuo je samo prigušen topot konjskih kopita na mšćem pokrivenom tlu i povremeno frktanje umornih konja.

Osećao je kao da se neka džinovska šaka sklapa oko njih. Zastavivši svog konja, sačekao je da ga Dač stigne, a onda se naslonio na jabuku sedla.

— Ne sviđa mi se ova šuma, oratače.

— Kako to misliš?

— Ne znam. Jednostavno imam neki neprijatan predosećaj ispod kože.

— Ne treba se bojati nikakvih predosećaja, već samo kuršuma — rekao je Holt. — Samo napred — zatim je pojahao napred, sa rukom na dršci revolvera.

Posle jednog časa Holt je tihim glasom dozvao. — Bigse, moram da se odmorim.

Drejk je klimnuo glavom i sjahao kako bi pomogao Holtu da se spusti iz sedla. Nesiguran na ukrućenim nogama, Holt se skljkao na najbliže oboreno deblo. — Kuršum počinje da me zamara, Bigse. Daj mi gutljaj vode.

Drejk je odšrafio zapušač čuture i seo pored njega. Holt je progutao vodu gibajući jabučicom. Drejk je osmotrio šumu zasipanu sitnim kapljicama kiše i duboko uzdahnuo. — Kako se desilo da si postao tako zao, Dač?

Odloživši čuturu na travu, Holt se neveselo nasmejao. — Kako smo svi mi postali rđavi? Ja nikad nisam nameravao da budem razbojnik. Kada sam imao deset ili dvanaest godina, želeo sam da posta-

nem prokleti šerif! Posle mog prvog pijanstva, to se promenilo. Da, onda je to počelo. A ti?

— Ja samo vraćam ono što mi se duguje.

Holt je okrenuo ružnu glavu i pogledao ga. — Kako to?

— Rat mi je odneo detinjstvo i sve drugo što sam imao.

— Ah, rat. Vidiš, ja nisam bio u toj kaljuzi. Može biti da si tu u pravu. Moj brat je bio i u devetnaestoj godini poginuo kod Atlante. Dobio je lep poklon za rođendan, kuršum.

— Kada je rat završen, ja više nisam imao kuću, majku i sestru. One su sahranjene u nekoj velikoj grobnici u blizini Blek Ridža; posle nekoliko godina posetio sam to groblje, ali tamo više nije bilo nikakve oznake i niko nije mogao reći gde je njihov grob.

Holt je klimnuo glavom. — Bio je to lud rat. Ja u njemu nisam učestvovao jer sam gonio stoku u Kanadu. Nisam hteo da se angažujem. Do vruga, grlo mi je suvo — Veliki Dač je otpio gutljaj iz čuturice. — Sad je bolje. Mislim da bismo mogli da pođemo.

•

Telo Toma Spajera nije bilo nađeno sve do jutra. Polupijani kauboji nisu zapazili otvorena vrata kuće kada su se vratili na ranč. Ali u zoru, jedan od njih se probudio na krvavom krevetu i uzbuđeno ostale. Radoznalost ih je odvela do kuće i rančerovog tela. Nekoliko minuta kasnije jedan kauboj je odjahao kroz kišu da dozove šerifa.

Već u sedam ujutru šerif Volter je primio vest o rančarovom ubistvu, a isto tako i Dok Holidej.

— Znam šta mislite — rekao je šerif kada se Holidej pojavio u njegovoj kancelariji. — Smatrate da su vaši begunci odgovorni za ubistvo.

Holidej je s naporom uspeo da savlada svoje naraslo uzbuđenje. — Treba dokaza da to nisu oni učinili. Pošao bih sa vama ako nemate ništa protiv.

Volterov pogled zadržao se na Doku. Premišljao je. — A ako imam protiv?

— Ja ću ipak poći sa vama — rekao je Dok. — Imam sa njima neke lične račune i ako mi to ne daie nikakvo pravo pred zakonom, pred ljudskom pravdom ja imam prvenstvo.

Volter se namrgodio i obratio se kauboju koji je doneo vest. — Ima li tragova oko ranča, Fleme?

— Ima tragova sasušene krvi na ležaju u spavaonici.

— Tomove krvi?

— Ne, Tom je nađen u kući sa puškom pored sebe. Mislimo da je ranio jednog od ubica.

— Misliš da ih je bilo više?

— Izgleda tako, šerife. Klivova košulja je pocepana za zavoje. Čovek koji je okrvavio ležaj nije mogao imati dovoljno snage da se be previje i sam odjaše. Kobila je takođe nestala, a pored reke našli smo jednog crnog ždrepcu.

Holidej je stisnuo vilice. Volter ga je pogledao. — Crni žrebac? Jesu li to vaši ljudi?

— Mogli bi biti — rekao je Dok.

— Gde mislite da su se mogli uputiti? .

— Na zapad. Cilj im je zapadna obala.

— Skupiću poteru.

— Možete, ali ja bih radije pošao sam.

— Tom mi je bio prijatelj. Njegova smrt i mene pogada.

— Kako god hoćete, šerife.

Volter je sa police odabrao jednu „vinčesterku“ i napunio magacin mecima. Onda je sa puškom prišao do jedne mape na zidu i vrhom cevi pokazao izvesno mesto na mapi. — Dodite ovamo, mister. Hoću da vam pokažem na šta ćete naići. Ovde je ranč. Sve ovo na zapadu je šuma. To je veliki prostor za čije pretraživanje bi bilo potrebno stotinu ljudi. Jednom čoveku nemoguće je da nešto učini.

— Vi radite svoje, šerife, a ja ću svoje — rekao je Holidej preletevši pogledom mapu. Bio je umoran i nestrpljiv, ali se na njegovom oštro crtanom licu to nije primećivalo. Glava ga je još uvek bolela, mada mu je kratak san dosta koristio. Jutros mu je Volterovo lice izgledalo manje blede na slaboj jutarnjoj svetlosti.

Zaključio je da bi mu Volter u izvesnom smislu mogao biti koristan, jer bi mu pomogao da bandite privede pravdi i sudu. Ali, sumnjao je da će Volter ići dalje od svoje teritorijalne nadležnosti. Dok je Volter nastavio da ispituje kaubojia, Dok je neprimetno izašao na ulicu i otišao do štale.

Osedlao je brzo svog konja, pojavio ga i otišao iz Dobrog Jutra. Kada je stigao do reke, kiša je prestala i on je pregazio vodu i uputio se ka ranču. U međuvremenu, kauboji su zatvorili banditovog vranca u koral i Holidej im je prišao da se informiše. — Ja radim sa Volterom na ovom ubistvu i trebaće mi taj konj.

— Mister — rekao je jedan kau-
boj pijosnatog nosa. — Ova životi-
nja je dobra samo za sapun. Veruj-
te mi da je tako.

— Pustite ga iz korala — nare-
dio je Dok sa nestrpljenjem u glasu.
Volter je mogao stići svakog tre-
nutka i sporost kauboja ga je dra-
žila. Zategnuvši vodice, nogom je
porušio tanke poprečne gredice og-
rade i okrenuvši svog konja u krug,
naterao kauboje da ustuknu. Crni
ždrebac je preskočio poslednju pre-
čagu i odkasao prema reci, gde je
zastao da bi se malo posle uputio
niz vodu.

Holidej je zažmirio očima. Ždre-
bac je išao tragom svog gospodara,
baš kao što je on to računao. Na
jednom mestu ždrebac je zastao, ne-
odlučan. Holidej je lagano iahao za
njim držeći rastojanje. Posle nekih
osam ili devet milja ždrebac je skre-
nuo u šumu i Holideja je obuzeo
osećaj dubokog zadovoljstva. Nes-
vesno je desnu ruku spustio na drš-
ku svog „kolta“.

•

Šerif Volter i šestorica konjanika
žurno su pregazili reku. Volter je
sumnjao da je visoki konjanik sivo-
plavih očiju prešao reku pre njega
i njegove sumnje potvrdili su kau-
boji na ranču. Ali, Volter se nije za-
brinuo. Sa svojih četrdeset šest go-
dina Džek Volter je za sobom imao
dvadeset godina službe, bolesne bu-
brege i ciničan stav prema svom
poslu. Ljudi njegovih godina obično
su već bili bogati, a on, ako bi sutra
umro, bio bi sahranjen kao puki si-
romah. Dva dana ranije primio je

telegram sa upozorenjem da motri
na sumnjive ljude koji mogu biti u
vezi sa pljačkom zlata u Arizoni.
Bio je upozoren da pazi jer su
pljačkaši i ubojice. No, njegovu
pažnju privukla je poslednja reče-
nica telegrama: „Nudi se nagrada od
deset hiljada dolara za povraćaj
opljačkanog zlata ili deset procenata
od vraćene vrednosti“.

Nepoznati došljak sivoplavih očiju
nije mu ništa rekao o tome, ali Vol-
ter je verovao da su pljačkaši iz
Arizone i ljudi koje je on gonio is-
ta lica. Pa dobro, razmišljao je ula-
zeći u kuću, visoki došljak ima
prednost, ali ja poznajem teren.

Volter je osmotrio telo Toma Spa-
jera i uzeo sa poda njegovu pušku.
Repetirao je i jedna prazna čaura
pala je na pod. Zamumlavši, Volter
je izašao i otišao do spavaonice za
kauboje. Ostali članovi potere sta-
jali su oko okrvavljenog ležaja.

— Kuda je otišao onaj nepoznati
visoki konjanik? — zapitao je Kle-
ma.

— Niz reku. Pustio je ždrepcu i
pošao za njim.

Šerif je klimnuo glavom. — Evo
kako ja vidim stvar — razvio je
malu zamašćenu mapu i prstom po-
šao po plavičastoj liniji reke. — Re-
cimo da su dvojica. Jedan je ranjen,
što znači da je drugome na teretu.
Zbog toga su oni pošli niz reku, jer
je iahanje tuda lakše. No ako nas-
tave tim putem, stići će u Klarkvil,
što sigurno ne žele. Po svoj prilici
skrenuće u šumu negde ovde... —
Volterov prst zadržao se na jednoj
mrkoj tački. — Ovde je šuma široka
dvadesetak milja, možda i duže ako
čovjek ne zna kraći put. Pošto su
begunci došljaci i ne poznaju pre-
deo...

— Odkud to znaš? — zapitao je
jedan krupni član potere.

Volter je obazrivo odgovorio. — Slutim to na osnovu razgovora sa strancem.

— Ali, on je pošao niz reku — rekao je kauboj sa pljosnatim nosom.

Volter je namignuo. — I on je stranac u ovom kraju. Mi ćemo proći kroz šumu gde je ona najuža i na drugoj strani sačekati da vukovi naiđu na nas. Onaj nepoznati nateraće ih nama u ruke.

Volter je savio mapu i stavio je u džep, gde se nalazio i telegram iz Klarkvila. — Ako neko od vas želi da pođe, on je dobrodošao — obratio se kaubojima. — Treba vam samo konj, malo hrane i eventualno boca viskija.

*

Dok Holidej je satima jahao kroz šumu zapadno od reke. Gledao je i osluškivao svaki trag razbojnika ili miris logorske vatre. No nije ugledao ništa, nije čuo ništa sem šuma vetra u krošnjama drveća, a do nozdrva mu je dopirao samo vlažni miris šume.

Osvrtao se povremeno, očekujući da vidi Voltera i poturu. Ali, za njim nije bilo nikoga. Pratio je banditovog ždrepcu sve dok ga oči nisu zbolele i sve dok mu se noge nisu ukrutile od sedenja u sedlu. Kada je pomislio da je možda ipak pogrešio pravac, ždrebac je zastao pored jednog drveta i Holidej je u travi ugledao čuturicu za vodu. Nešto dalje skočio je iz sedla i prstima dodirnuo duboko utisnute tragove konjskih kopita. Na tom mestu, samo pre nekoliko časova, begunci su se odmarali i napili vode. Odmarali su se jer je jedan od njih bio ranjen.

Drugi bandit ostao je pored svog ranjenog ortaka iako je mogao pobeći sam. Bar jedan od njih trojice bio je čovek i Holidej je znano ko je taj. Ali, ni prema Dreigu neće imati milosti, kao ni prema onom drugom. Obojica će umreti.

Holidej je počeo razmišljati o vlasniku crnog ždrepcu; o krupnom čoveku prosedih bakenbarda, koga je za trenutak ugledao na farmi u podnožju Sijere Nevade. Prisativši se reči mladog bandita „ja je nisam ubio“, shvatio je njihovo značenje. Dreig nikada ne bi ubio ženu, što znači da je to učinio onaj drugi... onaj krupni bandit ubio je Ursulu.

IX

Dač Holt je omirisao vazduh i kroz granje pogledao nebo; sloboda je za njega značila sve na svetu. Već davno je odlučio da nikada više neće provesti u zatvoru ni jedan dan; radije će umreti nego da bude zaključan.

Okrenuvši se na stranu, Holt je bezizrazno pogledao malog čoveka do sebe. Čudan primerak, pomislio je Dač nesposoban da potpuno shvati svog sićušnog saučesnika. Imao je mogućnost da uzme svo zlatu, ali on to nije učinio. To je Holta zbunjivalo. Zbog tog postupka nije uvažavao Dreiga, već je nastojao da u njegovom potezu nađe motiv ili neku očekivanu dobit, koji su niemu promakli. Ili je Dreig jednostavno bio budala?

Dač Holt je sklopio oči i stisnuo zube od nagle plime bola. — Bigse, koliko još šume imamo pred nama?

— Pri kraju smo — rekao je Dreig.

Holt je zažmirio. — Pri kraju smo i sa srećom. Potera sigurno češlja šumu, jesi li mislio na to, ortače?

— Naravno — rekao je Dreig. — Mislio sam na to.

— I šta je tvoj zaključak?

— Ješćemo najpre. Hoćeš li malo mesa?

— Naravno. Možda će nam to biti poslednji obrok.

Dreig ga je hladno pogledao. — Potera je daleko iza nas. Nismo se mnogo zadržavali.

— Ali za nama su, zar ne? Ti to osećaš kao i ja. Vreme plaćanja se približava — rekao je Dač mršteći ružno lice. — Čini mi se da osećam smrad tih policijskih psina.

Dreig se namrštio i prerezao meso oštrim nožem. I on se bojao, ali je pazio da se to ne vidi na njegovom licu. Holt je uzeo nož od Dreiga. — Ovo je moje — rekao je i vrhom noža nabo komad mesa.

Dreig je ostao da čuči jedući prstima. Ali, hrana mu je padala na želudac kao težak kamen. Pogled mu se digao do vrhova drveća i po odsjaju sunca zaključio je da je tek prošlo podne. — Još pet časova do mraka — rekao je.

Holt je klimnuo glavom. — Do tada bi trebalo da izađemo iz šume, je li, ortače?

— Možda. Ako ne, jašemo dalje.

— Rana me pakleno muči — požalio se Dač.

— Ja tu malo šta mogu učiniti.

— Učini šta možeš.

Dreig se mašio pojasa i nije našao čuturicu. Bacio je pogled do konja; čuturice nije bilo ni na sedlu. Onda se setio da ju je video na travi na prvom odmorištu.

— Gde je voda? — zapitao je Holt malo kasnije. Dreig mu je rekao i Holt je opsovao. — Rekao sam ti da paziš na stvari.

— Naici ćemo na vodu. Osmatraću.

— Nije važno. Mogu bez vode, ali ne mogu bez glave. Pogledaj mi ranu, pa da idemo.

Dreig je spakovao tanjire i tiganj u vreću, zakopao konzerve, ugasio malu vatru i nabacao lišće preko pepela. Zatim je pomogao Holtu da skine jaknu. Na zavoju se videla tamnocrvena mrlja, ali oko rane nije bilo crvenila. — Izgleda dobro — rekao je. — Ne dirajmo ništa.

Holt je progundao da se slaže i s naporom ugrurio ruke u rukave. Posle nekog vremena ustao je znojem orošenog čela. — Pomozi mi da uzjašem — rekao je nabusito.

Dač Holt je iz sedla sa osmehom posmatrao kako se njegov saučesnik penje na konja. U obrnutoj poziciji on bi nož upotrebio u drugu svrhu, a ne za jelo, i sada bi jahao sa dvema bisagama punim zlata. Bila je to neostvarljiva ideja, ali se ipak, sve vreme dok su jahali, zadržavala u njegovoj glavi. No kako je vreme prolazilo, on je sve više gubio osećaj pravca. Konačno, Dreig ga je izveo iz šume na otvorenu ravnici. Zastavši na ivici, osmotrili su predeo prema severu. Otuda se čuo topot kopita i u oblaku prašine ugledali su nejasne siluete konja i jahača.

Begunci su se okrenuli i jurnuli nazad u šumu. Tri milje od ivice šume Dreig je sjahao i poveo svog konja u gustiž žbunja i drveća. Sačekavši Holta da ga stigne, mahnuo mu je rukom.

— Zašto ovde? — zapitao je Holt.

— Ni na drugom mestu neće biti bolje.

Holt je prevrnuo očima. — Za odbranu?

— Ako zatreba, da.

Dač se skljkao na zemlju. — Nemam snage za puškaranje. Ko misliš da su?

— Potera — rekao je Dreig sapijući konje. Izvukao je puške iz futrola i Holtu bacio njegovu. — Možda su i iza nas.

Holt je prilegao u udubljenje u zemlji. Znoj mu je orosio telo i počeo se hladiti. Ubacivši metak u cev, obratio se Dreigu. — Čuj, Bigse, ne želim da budem uhvaćen živ, jesi li me razumeo?

— Jesam — rekao je Dreig. — Razumeo sam te.

Šerif Volter i potera zaustavili su se na stotinu metara od šume. U očima im se ogledala odlučnost čvršća od čelika njihovih pušaka.

— Tu su — rekao je Volter. Neverovatna sreća dovela ga je bliže bogatstvu nego što je ikada bio. — Moraćemo da ih pohvatamo pre mraka — rekao je i pogledao u sunce. — U strelce, momci, ulazimo!

Potera se raspodelila u streljački stroj i šerif je dao znak da pođu. Pored sebe Volter nije imao nikoga. Dok je ulazio u šumu, na usnama mu je zaigrao osmeh i izraz odlučnosti razlio mu se na licu. Nastavio je da jaše kroz šumu, pogleda prikovanog za tlo. U tepihu suvog lišća zapazio je otiske i pogledao je napred. Tu su prošli! Vratio je „vinčesterku“ u futrolu i izvadio „kolt“.

Nastavio je da zalazi dublje u šumu. Šesto čulo mu je govorilo da

je divljač blizu i pritegnuvši vodiće, šerif je kliznuo iz sedla ispred male senovite čistine.

Korak po korak, pažljivo je prešao čistinu izbegavajući suvo lišće i grančice. Srce mu je burno kucalo od pomisli na bogatu nagradu i udoban život koji će mu novac omogućiti. Tako je došao nadomak gustog rastinja ka kojem je vodio trag. Da da pozove ljude? Ne, još ne; ne dok se dočepa zlata. Dvojicu bandita može srediti i sam.

Još jedan korak i Džek Volter je na desnoj strani začuo krckanje grančice. Pošao je revolverom na desno, ali bilo je kasno. Grmnuo je pucanj i olovno tane mu se zarilo u trbuh. Pao je licem okrenut zemlji, trzajući nogama. Začuo je korake na lišću i pokušao da dohvati ispušten pištolj, ali ga je u tome sprečio pritisak hladnog čelika u potiljak. Iz cevi puške suknuo je plamen i šerif Volter više ništa nije ni čuo ni video.

— To je moja osveta svima vama huljama — razdrao se Holt. — Svim smrdljivim šerifima u Sjedinjenim Državama.

Dreig je odveo šerifovog konja iza prepreke od žbunja i gurnuo leš u jednu jamu. Zatim je uzeo šerifovu pušku i dao Holtu znak da se sakrije u zasedu. Holt je poslušao sa grimasom mučnine na licu. — Ako i sa ostalima bude ovako lako — rekao je — onda još ima nade za nas.

Dreig se promuklo nasmejao. — Dreig je nastavio da se smeje. Šta je smešno? — zapitao je Holt.

— Jesi li ti šenuo? — zapitao je Holt podsmešljivo.

— Videćeš da li ima nade — presekao ga je Dreig sav napet. Prividalo mu se da neka nevidljiva šaka lebdi nad njima i da se prsti tešake sklapaju oko njih.

— Dosta — izustio je Holt savlađujući sopstveni strah. — Videćeš kako umire Veliki Dač Holt!

Razmaknuvši grane, Dreig je osmotrio tunele između gustog drveća. Provukao je cev puške i stavio prst na obarač. Tek što je to učinio, pojavio se jedan konjanik i Dreig je opalio. Teški kuršum se zario u telo i oborio jahača iz sedla. Dreig je ubacio nov metak u cev u očekivanju sledećeg.

— Odlično! — uzviknuo je Holt.

— Zaveži! — presekao ga je Dreig.

— Sledeći je moj — rekao je Holt.

Ali, niko se više nije pojavio. Dugo je vladala grobna tišina i Holt se muklo zacerekao. — Sadi oženjeni ljudi razmišljaju o svojim ženama i deci, i grizu nokte od muke. Kladim se, Bigse, da ćemo pobediti.

Dreig je očutao odgovor.

— Noć — nastavio je Holt. — To će biti naša šansa.

Dreig je procenio svetlost i senke. Od noći ih je delilo još dva časa, a smrt je mogla doći svakog trenutka.

Minuti su prolazili i razdirući bol savladao je Holta, koji se časovima borio da izdrži. Sada se, bled u licu, okrenuo Dreigu. — Neću više da ostanem ovde da se oko mene okupljaju lešinari — počeo je puziti ka konjima. — Pobeći ću putem kojim smo došli.

— Da, da — šapnuo je Dreig. — Oni baš to i žele. Sačekaj noć!

— Ne, neću — rekao je Dač upijajući se da se popne u sedlo. Pojavio se i poterao konja kasom pre nego što je Dreig stigao da se predomisli.

Opomenut pucnjem, Dok Holidej je svezao svog konja i nastavio pešice. Pucnji su odjeknuli blizu, četvrt milje daleko. Mora biti da je Volterova potera presekla beguncima put ili su se možda Dreig i njegov saučesnik sukobili oko nečega.

Odjednom se začuo topot kopita. Holidej je izvadio revolver i stao da čeka. Posle izvesnog vremena granje se razdvojilo i na čistinu je izjurio konjanik na mrkovu. Ogromni ružni bandit je pokušao da pobegne.

Holidejev glas je presekao tišinu. — Najzad smo se sreli, prijatelju moj! Predaj se!

Holt je okrenuo kobilu i poterao je nazad u zaklon. Holidej je opsovao i potrčao za njim. Ugledao je svetlucanje metala u lišću i odmah zatim blesak plamena. Nešto vrelo okrnulo ga je po ramenu i revolver mu je ispao iz ruke na travu.

— Hajde, uzmi ga — začuo se Holtoz izazovan glas.

Holidej je procedio gušći se od srdžbe. — Pucaj, huljo ubilačka! — stisnuo je pesnice u očekivanju da ga pogodi drugi metak.

— Još ne — procedio je bandit i prislonio mu cev puške u leđa. — Više mi vrediš živ — obišao je oko Doka i zagledao ga. — To si ti, dakle? Mislio sam da si vampir.

Holidej je zapazio bolnu grimasu banditovog lica i u deliću sekunde hiljade misli proletele su mu kroz glavu. Kako da iskoristi njegovu slabost? Da li da napadne sada ili kasnije?

Holt je zapazio blesak njegovih očiju i ustuknuo korak dalje. Preleteo je pogledom do Holidejevog konja. — Ima li nekog s tobom? — kada je Dok stisnuo vilice, Holt se namrgodio. — Sam si, je li? Hoćeš da

izravnaš račune zbog one žene? Osvetnik, je li? Pa... — onda se osvrnuo i opsovao.

Holidej se spremio da skoči, ali je začuo topot kopita i na vidiku se ukazao Dreig. Dreig ga je prodorno pogledao, zaustio da nešto kaže i stisnuo zube. Konačno je odmahnuo glavom. — Upozorio sam te da nas ne goniš, Dok.

— Obećao si mi nešto — rekao je Dok. — Ja sam ti poverovao, ali ti si slagao.

Dreig je pobledeo. — Učinio sam šta sam mogao. Nisam kriv za njenu smrt.

Holt se nasmejavao. — Znači, niste više prijatelji, Bigse. Sveži ga, pa idemo ka reci.

— Ka reci? Tamo je opasno.

— Grešiš — ispravio ga je Dač nadmeno. — To je najbezbednije mesto, jer nas tamo niko ne očekuje. Požuri, Bigse!

Dreig je skočio iz sedla i naperio revolver na Holideja — Budi miran, Dok. Ništa nije vredno ljudskog života. Ono što se desilo tvojoj verenici, ne može se više popraviti. A ovo sada je borba za opstanak i ja se borim da preživim.

Holidej je stisnuo vilice i ostao miran. Želco je još jednu, poslednju šansu za osvetu. Dreig mu je pomogao da pojaše, a onda mu svezao noge ispod konjskog trbuha. Kada je i Dreig uzjahao, Holt je poterao konja na istok.

Iz šume je odjeknuo pucani i kuršum je zviznuo kroz granje. Holt je zategao vodice i uperio revolver Holideju u glavu. — Imamo taoca — doviknuo je. — Još jedan metak i ubiće ga!

Posle tog upozorenja poterao je konja u trk. Nesigurni bez vođstva šerifa Voltera, gonioci su zaostali.

Možda su mislili da banditi drže Voltera u rukama. Bilo kako bilo, banditi su zamakli u šumu pre nego što su se gonioci pribrali. Holt je skrenuo levo i nije uzeo pravac prema istoku sve dok nije zavarao poteru.

Kada su stigli do rečne obale, noć je skrivala reku. — Idemo uzvodno — dobacio je Holt Dreigu.

— Tamo je ranč — usprotivio se Dreig.

— Znam — rekao je Holt kao da govori detetu. — Radićemo ono što se ne očekuje. Mrak je i možda ćemo na ranč stići neprimećeni — ošinuo je kobilu i poterao je plićakom da zametne trag. Pri svetlosti zvezda Dreig i Dok su pošli za njim. Nešto dalje uzvodno, Holt je mahnuo rukom. — Ovde ćemo preći reku.

Na tom mestu reka je bila suviše duboka i za prelaz i posle trećeg pokušaja Holt je odustao. — Sudbina je protiv nas, Bigse — požalio se. — Hajdemo dalje na sever.

Nastavili su plićakom i desetak puta pokušali da pređu na drugu stranu, ali bez uspeha. — Izgleda da je jedini gaz tamo kod ranča — rekao je Holt. — Idemo tamo.

— Bićemo primećeni. Ranč je suviše blizu.

— Nemamo drugog izbora. Uostalom, šanse su nam bolje nego ranije, Bigse. Ako vidimo svetlost na ranču, povući ćemo se u šumu.

Sada je Dreig preuzeo vođstvo, a Holt je ostao sa Holidejem. Holidej je ćutao utonuo u misli. Onda je Dreig zaustavio konja. — Tu smo.

Zastali su začuđeni jer je ranč počivao u mraku. Na drugoj strani reke, u daljini su žmirkale svetiljke grada. — Bigse? — rekao je Holt.

— Ja sam mrtav. Krvarim. Ranč je sigurno napušten. Pusti me da se malo odmorim, inače ću iskrvariti.

Odužicu ti se za to.

Dreig je prebacio nogu preko jabeke seula i skočio na zemlju. — Ostani ovde, idem da proverim kuću.

Dreig se udaljio. Vrata spavaonice su bila otvorena i on je kliznuo u tamu da bi u prolazu lako opipao svaki ležaj. Svi su bili prazni. Vrativši se do vrata, izašao je na verandu i pogledao kuću. Nigde ni zračka svetlosti, ni najmanjeg pokreta. Korakom uhode ušunjao se unutra i u tami našao samo nameštaj. Izašavši na verandu, dozvao je Holta.

Holt i njegov zarobljenik ujahali su u dvorište. Dreig je odveo konje iza kuće i privezao ih za jedno drvo. Vrativši se, rekao je Holtu. — Dač, ovo mi se nimalo ne sviđa. Svakog trenutka može naići petera.

— Pogledaj mi ranu, pa odmah krećemo!

Ušli su u kuću. Dreig je zatvorio vrata i privukao kapke na prozorićima. U dubokoj tami blesnula je šipica i obasjala voštanožuto Holtovo lice. — Šta buljiš? — razdrao se na Holideja.

Holidej se osmehnulo. — Ne osećaš se dobro, debeli?

— Ako odem u pakao, imaću tvoje društvo.

Dreig je zapalio svetiljku i primeo je bliže. Dah mu je zastao kad je video zavoj. — Jako krvariš!

— Znam — rekao je Holt. — Zastavi krvarenje.

— Pokušaću — brzim i veštīm pokretima Dreig je skinuo zavoj. Iscepao je zavoj u tanke trake i ugurao ih u ranu. Holt je belno jauknuo i škripnuo zubima. — Dosta!

Dreig je primeo svetiljku rani. — Inficirana je — rekao je videvši zelenkastu oteklinu. — Tane mora napolje ili si pečen, Dač!

Holt je stisnuo dršku revolvera i zverski pogledao Holideja. — Jednom se mora umreti. Ovde ćemo pružiti otpor — prst mu je zadrhtao na obaraču. — Ostaćeš sa mnom, Bigse, ali cu ucmekati tvog prijatelja.

— Tebi treba lekar. Dok je lekar i može ti pomoći — rekao je Dreig.

— A, ne. On bi jedva dočekao da me usmrti. Idi donesi bisage — izdrao se Holt. — Hoću da zlato bude pored mene.

Taj zahtev se Dreigu učinio besmislenim, ali je poslušao. Napolju u mraku na um su mu došle druge ideje. Ništa ne bi bilo jednostavnije nego da pojaše konja i nestane u noći. Neka vrag nosi Doka Holideja. Obišao je oko kuće i prišao konjima. Skinuo je Dačove bisage i pritisnuo ih na prsa. Odlučivši se, prišao je svom konju. Možda ga je pohlepa gurnula na ovaj put, ali svaki čovek ima pravo da se bori da preživi.

Skočio je u sedlo i poterao konja u smrekovu šumu. Jahao je lagano, sagnute glave, da bi izbegao niske grane. U kući, Holt je čuo topot kopita i glasno se nasmejao. — Do vraga, okoreliji je nego što sam mislio. Pa lepo, pružio sam mu šansu i on ju je iskoristio.

Dok Holidej je pogledao prema vratima. Bigs Dreig je bio jedina njegova šansa, a sada je ta šansa otpala. Moraće sam da se izbori za svoje spasenje.

Kao da je pročitao njegove misli, Holt je procedio kroz zube. — Ne, ti nećeš! Ti ostaješ sa mnom. Ti si poslednji koga ću poslati na onaj svet.

Holidej se okrenuo bezizraznog lica. — Šta čekaš, ubico?

Holt je zurio u njega. — Čekam ti da dođu. Kad prvi policijski pas kroči nogom na trem, ubiću te, a onda ću prosvirati sebi glavu.

— Još nisam mrtav — primetio je Dok.

Holtove čudne oči potražile su na Dokovom licu neki znak straha, ali nisu našle ništa od toga. — Zeleo sam samo da u starosti doživim miran kraj, ne u Južnoj Americi kao Bigs. Zeleo sam samo jednu trošnu kolibu, štap za pecanje i reku pored koje bih sanjario. Ali, nisam mogao dobiti čak ni to.

— Zavaravao si sebe da želiš to, ali tebi je neophodno ubijanje, zlikovče. To je tvoje jedino zadovoljstvo.

Iskra interesovanja kresnula je u Holtovim očima. — Otkuda znaš?

— Zaudaraš na smrt. Bio sam na litici kad si pobio potera. Video sam ti lice izraz zadovoljstva na njemu. Sumnjam da te je zlato ikada interesovalo!

Grozničavo rumenilo oblilo je Dacheve blede obraze. — Do davola, u pravu si! Ništa me tako ne uzbuđuje. Ona tvoja žena me je gledala u oči i preklinjala, i ja sam bio kao pijan od osećaja da imam njen život u šaci. To je ono pravo!

Holidej je osetio grč mržnje i bola u želucu, ali je pustio bandita da uživa u svom sećanju. Dok je Holt užarenih obraza i sjajnih očiju ponovo proživljavao svoj zločin. Dok je iz kanije na leđima izvukao skriven nož. I dok se zločinac, kao opsednut nastavio da hvališe svojim gresima, Holidej je, praveći se da sluša njegovo pričanje, laganim pokretima prstiju počeo seći veze na rukama.

•

Noćnu tamu presekao je neki glas. — Stoj ili pucamo!

Dreig je okrenuo konja i poterao

ga u trk, a kuršumi su zazviždali oko njegove glave. Dreig je znao da je to kraj. Preostalo mu je samo još jedno mesto gde je mogao otići i on se uputio tamo. Potera je zaostala i on je ubrzo više nije čuo.

Ugledao je nejasne obrise ranč kuće koju je napustio pre jedan čas, a onda je kliznuo iz sedla i sa bisagama preko ramena uputio se ka verandi. Holt je čuo korake i pomislio je da je to potera. Zategao je obarač i nanišanio Holideju u glavu. Trgnuvši presećene veze, Holidej se bacio sa stolice i nogama oborio sto. Petrolejka je pala na pod, razbila se i plamen je buknuo.

Holt je pripucao. Tanad su se zarila u sto, koji se sručio na njega i oborio ga na pod. Udarivši o pod, on se otkotrljao i odmah se pridigao tražeći uperenim revolverom neprijatelja.

Traka prosutog petroleja buknuła je na podu i pri plavičastoj svetlosti Holt je video Holideja i zamahnuti nož kao uzanu blistavu munju. U magnovenju je opalio, ali je munja već letela ka njemu i vrh noža mu se zario u grlo. — Ovo ti je za Ursulu — čuo je Holidejev glas pomešan sa sopstvenim krkljanjem pre nego što je pao licem na zemlju i utonuo u mrak.

Dreig je oprezno otvorio vrata i izvukao „kolt“. Nije znao šta se u kući desilo, jer je poslednji krik zvučao neljudski. Kroz odškrinuta vrata video je Holtovo telo na podu i plamen petroleja blizu njegove ruke. Zatim je ugledao visoku Holidejevu siluetu kako se uspravlja. Dreig je zalupio vrata, potrčao prema spavaonici i oslonjen na zid, okrenuo se ka kući.

Vrata kuće su se škripeći otvorila i Dok je stupio na verandu. — Stani, Dok! — doviknuo mu je Dreig.

— Osvetio si se ubici svoje devojke. Dalje od mene.

Holidej je stao. — U redu, Bigse, sa osvetom je završeno. Verujem da nisi kriv za Ursulinu smrt, ali si kriv za pljačku i smrt čuvara i vozara diližanse. Za to moraš biti kažnjen.

— Ne, to nije pravo. Dok. I drugi su pljačkali i ubijali, pa ipak nisu kažnjeni. Meni su ti visoko cijenjeni i mnogouvaženi pljačkaši oteli sve što sam imao; oteli su mi nadu u budućnost... ubili su u meni želju da živim kao častan i pošten čovek. Zar to nije zločin? A za to niko nije kažnjen. I sada ja treba da budem kažnjen za sve zločine ovog sveta. Je li to tvoja pravda?

Holidej je ćutao. Ćutao i prisećao se Bigsa Drejga iz onih dana kada je bio zgažen, ponižen i uvređen. Plamen gneva u njemu postepeno se gasio i ustupao mesto milosrđu i oprostaju.

— Kada sam otišao iz tvrđave Randolf, mogao si poći sa mnom. Imao si šansu. Sada je možda kasno — rekao je Dok.

— Ne, nije kasno — rekao je Drejg odjednom ponet željom da preskoči jaz od tvrđave Randolf do ovog ranča, da zaboravi sve što se desilo, da izbriše iz svog života sve greške koje je za to vreme napravio. U tom trenutku, kao što često biva sa čovekom suočenim sa smrću, kao vulkan je izbila želja da život počne iz početka, da ponovo okuša sreću koju je možda nesmotreno ispuštio. Za to je trebalo samo jedno: da mu se Dok Holidej ukloni s puta. Okrenuo se i pogledao prema reci. Ta crna linija u tami noći činila mu se kao granica spasa, kraj pakla u kojem se godinama mučio. Morao ju je preći po svaku cenu,

Iza nje je počinjao novi život za kojim je čeznuo.

— Cuj, Dok — rekao je Drejg glasom koji se lomio u grlu. Na ramenu je osećao težinu bisaga punih zlata, za koje se tako dugo i bespoštedno borio. — Uzmi ovo zlato. Sve što želim je da živ odem odatle — rekavši to, pustio je da mu bisage kliznu na zemlju.

Holidej je ćutao razlaman nedoumicom. Taj isti Drejg spasao mu je život u onom kanjenu smrti, uzvratilo mu je dobrotom za dobrotu koju mu je učinio pre mnogo godina. Pokazao je time da je čovek i da možda ima pravo na svoj deo milosrđa i oprostaja, baš kao što ima pravo na svoj deo grehova. Ali, da li mu je on mogao dati oprostaj? Zar za to nisu postojali sud i poroka? Ili je možda iznad svih njih stajala sudbina sa svojim nedokučivim obrtima? U svakom slučaju, znao je da se Drejg neće predati i da će među njima morati da dođe do obračuna. Pri svetlosti vatre koja se rasplamsavala Holidej je izgledao bleđi nego što je stvarno bio, bleđi od sveti smrti. Znao je da je brži od Drejga, ali jednostavno nije mogao pritisnuti okidač. Nije mogao hladnokrvno ubiti čoveka koji je dokazao da je još uvek čovek, ljudsko biće na sredokraći dobra i zla. Pogledao je slično, bezizrazno Drejgovo lice, blede na mesečini i odsjaju vatre. Neka odluči sudbina, zaključio je Dok, neka Drejg ostavi zlato i ide. Ako ga potera uhvati, značiće to da je sudbina tako htela. Ako uspe da se dočepa kalifornijske obale, biće to dokaz da mu je dala oprostaj.

— O keji, Dreig — rekao je najzad — ostavi zlato i idi. Nadam se da si govorio iskreno i da ćeš od sada krenuti pravim putem. Ja ti u tome želim sreću.

Holidej je lagano spustio revolver i učinio pokret rukom da ga vrati u futrolu, prateći pogledom Dreiga koji je još držao „kolt“ u ruci. A onda se desilo nešto čemu se Dok nije nadao i što je u njemu srušilo poslednju iluziju o Dreigu. Kao da je samo čekao svoju šansu, kao da su njegove reči i gestovi bili pritvorna igra, istog momenta kada je Dok spustio oružje, Dreig je digao revolver i opalio. Instinktivno, Dok je u magnovenju potegao revolver i pritisnuo okidač, salivši u taj hitac sav gnev obmanute vere u čoveka. Sa uživanjem koje pruža zadovoljena osveta, video je kako je Dreigova prsa zalila krv i kako mali bandit klonulo pada na tlo. Sudbina je, konačno, izrekla svoju reč.

A onda, odjednom je iza sebe čuo zvuket metala i okrenuvši se u desnu sekundu, ugledao Holta opruženog na pragu, desne ruke zgrčene nadohvat ispuštenog zapetog revolvra. Iz rupe na čelu slivao mu se mlaz krvi. Bio je mrtav, pogođen metkom iz Dreigovog „kolta“, poslednjim metkom koji je Dreig opalio. Po drugi put za nekoliko dana mali bandit mu je spasao život; a on je mislio da hoće da ga ubije. Kakva tragična zabluda! Kajanje zbog toga pratiće ga kao zla kob do kraja života!

Dve nedelje kasnije Dok Holidej je ujahao u Santanu. Kapi Mors je sedeo u stolici za ljuhanje na verandi ispred šerifске stanice. Mada bled i mršav, smogao je snage da se osmehne kada je Dok Holidej izašao iz dilijanse. Osvrnuvši se niz ulicu, Dok se uputio ka zatvoru i došavši do verande, bez gorđine u glasu pozdravio šerifa. — Drago mi je što vidim da ste još sa nama, šerife.

— Zahvaljujući vama, — rekao je Mors. — Bio sam blizu smrti. Kada sam prebrodio krizu, počeo sam razmišljati i zaključio sam da svet izgleda mnogo drukčije kada ga čovek gleda sa one druge strane.

Holidej se osmehnuo. — Doneo sam zlato, šerife. Mislim da vi zaslužujete polovinu nagrade. Drugu polovinu razdelite rodbini poginulih članova potere.

Mors je klimnuo glavom. — To je lepo od vas. I... želim da kažem da mi je žao zbog vaše... devojke. Banditi su kažnjeni?

— Da. Sva trojica su mrtvi.

Mors je uzdahnuo. — To su i zaslužili.

— Ne svi — rekao je Dok zureći pred šerifa. — Bigs Dreig je ipak bio čovek.

Mors je začutao i Holidej se udaljio klimnuvši glavom u znak pozdrava. U svojoj hotelskoj sobi stao je pred ogledalo i zagledao se u svoj lik. Začudo, bio je živ i nešto manje nesrećan nego pre nekoliko nedelja, kada je na stanici dilijanse očekivao Ursulu. Kao i sve druge rane, vreme će zalečiti i tu poslednju.

Zagladio je kosu rukom i namestio šešir. Do njegovih ušiju iz salu-

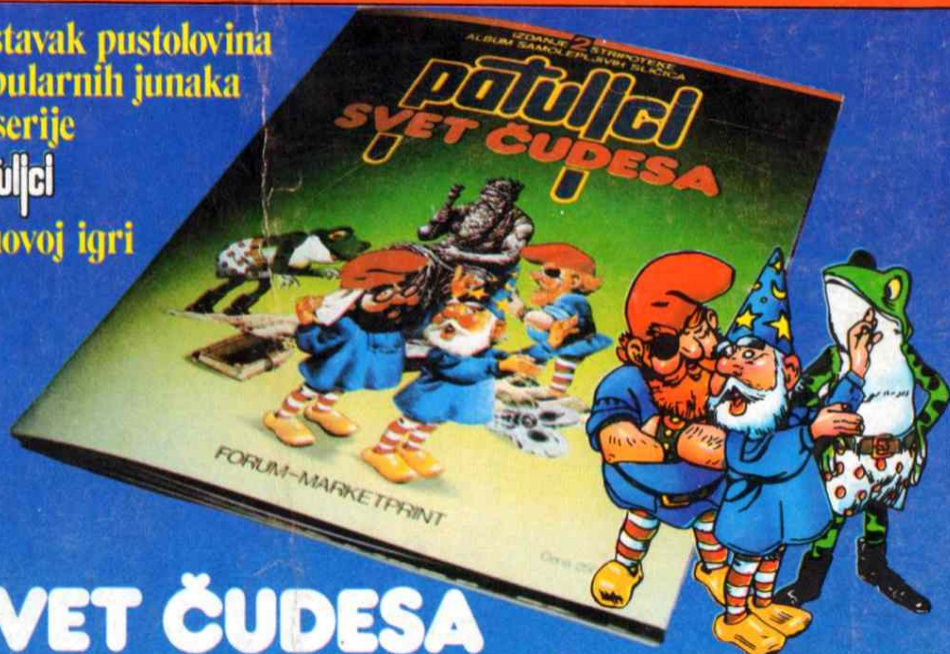
na je dopirao žagor glasova, vrcavi kikot žena i zveket žutona. Da, baš to. Osećao je da mu te večeri nedostaje jedna žestoka partija pokera. Ponekad mu je poker donosio za-

borav, istu utehu kao i vreme, najstariji i najbolji lekar duša.

Zapalivši cigaru, zatvorio je vrata za sobom i pošao u susret novom danu.

KRAJ

Nastavak pustolovina
popularnih junaka
iz serije
pahuljci
u novoj igri

SVET ČUDESA

Potražite kod vašeg prodavca novina album i samolepljive
sličice nagradne igre SVET ČUDESA !

GLAVNA NAGRADA JE AUTOMOBIL GOLF DIZEL !

Između ostalog, u nagradnom fondu su i kolor televizori,
kompjuteri, putovanja u Rim i bicikli !

Očekuje vas 100i vredna nagrada !

Standard

STANDARD
Proizvođač kožne galanterije
iz Novog Sada,
poklanja vam 100
đačkih torbi sa likovima iz
SVETA ČUDESA.

VOJVODINATOURS

VOJVODINATOURS
Turistička agencija
iz Novog Sada obezbeđuje
desetodnevni smeštaj
za 3 osobe u porodičnom
apartmanu na moru.